

Klebelsberg Intézményfenntartó Központ 139022

OM azonosító: 038551

Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola,
Speciális Szakiskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

HELYI TANTERV

A Speciális Szakiskola enyhén értelmi
fogyatékos tanulói számára

9–10. évfolyam

9. E évfolyam

9. évfolyam

10. évfolyam

2015.

1.	A Speciális Szakiskola Szakmai Programja	5
1.1.	A képzést meghatározó jogi környezet	5
1.2.	Az iskola szakképzési rendszere	6
1.2.1.	A nevelő-oktatómunka tervezése	6
1.2.2.	A választott kerettantervek.....	6
1.2.3.	Kerettanterv által meghatározott kötelező óraszámokon felüli kötelező tanórai foglalkozások	6
1.2.4.	Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása	6
1.2.5.	A mindennapos testnevelés	7
1.2.6.	Választható tantárgyak, foglalkozások	7
1.2.7.	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei.....	7
1.2.8.	Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	9
1.2.9.	A tanulók fizikai állapotfelmérése	9
1.2.10.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:	9
1.2.11.	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	9
1.2.12.	A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	11
1.3.	A speciális szakiskolába történő jelentkezés rendje	12
1.4.	Személyi és tárgyi feltételek.....	12
1.5.	A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai.....	12
2.	A speciális szakiskola	13
2.1.	A speciális szakiskolai képzés célja	13
2.2.	A speciális szakiskolai képzés feladata	14
2.2.	OKJ szerinti képzések.....	15
2.3.	Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részzakképesítés oktatásához.....	17
	31 621 01 ÁLLATGONDOZÓ részzakképesítés.....	17
	21 811 01 KONYHAI KISEGÍTŐ részzakképesítés.....	21
	31 346 02 SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ részzakképesítés.....	24
	21 542 02 TEXTILTERMÉK-ÖSSZEÁLLÍTÓ részzakképesítés	27
2.4.	A speciális szakiskolai szakképzés szerkezeti felépítése.....	30
2.5.	A speciális szakiskolában a 2015/2016-os tanévben a következő képzéstípusok folynak:.....	30
3.	Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának tanterve	31
3.1.	Célok és feladatok	31
3.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	31
3.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés.....	32
3.4.	Tantárgyak és óraszámok	34

3.5.	Egységesség és differenciálás.....	35
3.6.	Értékelési elvek és eljárások.....	37
3.7.	Az értékelés célja és feladata	37
3.8.	Az értékelési formák.....	37
3.9.	Kulcskompetenciák és értékelés	38
3.10.	Módszertani segédlet.....	39
	MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	41
	IDEGEN NYELV	51
	MATEMATIKA	61
	ERKÖLCSTAN.....	66
	ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK	72
	TERMÉSZETISMERET	76
	MŰSZAKI RAJZ, VIZUÁLIS NEVELÉS.....	88
	INFORMATIKA.....	92
	PÁLYAORIENTÁCIÓ	96
	SZAKMAI ALAPOZÓ ISMERETEK	100
	TESTNEVELÉS ÉS SPORT.....	105
	OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA.....	114
	CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS.....	120
	GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI KULTÚRA	128
4.	A speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9. évfolyamos közismereti tanterve	143
4.1.	Célok és feladatok	143
4.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	143
4.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés.....	145
4.4.	Tantárgyak és óraszámok.....	147
4.5.	Egységesség és differenciálás.....	148
4.6.	Értékelési elvek és eljárások.....	149
4.7.	Kulcskompetenciák és értékelés	150
	Magyar nyelv és irodalom	152
	MATEMATIKA	163
	ERKÖLCSTAN.....	168
	OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA.....	170
	INFORMATIKA.....	175
	TESTNEVELÉS ÉS SPORT.....	178
	OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA.....	186
5.	A speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 10. évfolyamos közismereti tanterve	192
5.1.	Célok és feladatok	192
5.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	192

5.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés.....	194
5.4.	Tantárgyak és óraszámok	196
	MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM	197
	MATEMATIKA	208
	ERKÖLCSTAN.....	213
	INFORMATIKA.....	216
	TESTNEVELÉS ÉS SPORT.....	219
	OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA.....	227
6.	Melléklet.....	234
	31 621 01 ÁLLATGONDOZÓ részszakképesítés.....	234
	21 811 01 KONYHAI KISEGÍTŐ részszakképesítés.....	265
	31 346 02 SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ részszakképesítés.....	290
	21 542 02 TEXTILTERMÉK-ÖSSZEÁLLÍTÓ részszakképesítés.....	310

1. A Speciális Szakiskola Szakmai Programja

1.1. A képzést meghatározó jogi környezet

Törvények

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. R. (NAT)
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A 2011. évi CCXII. törvény a családok védelméről,
- A 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről

Kormányrendeletek

- 138/1992. (X. 8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet módosításáról szóló 23/2013. (III. 29.) EMMI rendelet
- Az emberi erőforrások minisztere 28/2015. (V. 28.) EMMI rendelete a 2015/2016. tanév rendjéről

Belsőszabályzók

- SZMSZ, IMIP, Házi rend, Iratkezelési szabályzat, Munkaköri leírások,

Szakmai szabályzók

- Pedagógiai program, Helyi- és kerettantervek

1.2. Az iskola szakképzési rendszere

1.2.1. A nevelő-oktatómunka tervezése

A kerettanterv alapján a helyi sajátosságoknak, az iskola arculatának megfelelően elkészült az intézmény helyi tanterve. A 9. előkészítő évfolyamon bevezetésre került erkölcsstan, családi életre nevelés, pénzügyi és gazdasági ismeretek tantárgy nevelési értékeit, elveit a nevelőtestület figyelembe veszi a tervező munka folyamatában.

Az éves tervező munka során prioritást élvez a komplex, sérülés specifikus egyéni fejlesztés.

1.2.2. A választott kerettantervek

A speciális szakiskolai helyi tantervek a 23/2013 EMMI rendelet 4. melléklete szerint megjelölt kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési oktatási intézmények számára kerettanterv alapján készültek.

- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő- oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettantere
- Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő- oktató munkáját ellátó speciális szakiskola OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-10. évfolyamos közismereti kerettantere
- A szakmai programok a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Közleményében kiadott SNI szakmai tantervi adaptációk alapján kerültek kidolgozásra.

1.2.3. Kerettanterv által meghatározott kötelező óraszámokon felüli kötelező tanórai foglalkozások

A kerettantervek által meghatározott óraszámokon felül az Nkt.6. melléklete szerinti óraszámokban a tanulók egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokon vesznek részt.

1.2.4. Tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása

Tanári, szakmai munkaközösségeink elsősorban a kerettantervekben előírt követelményeket figyelembe véve határozzák meg az oktatáshoz, tanuláshoz szükséges tankönyveket, segédanyagokat. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztása:

- Szakmai, tartalmi szempontból megfeleljenek a kerettanterveknek.
- Biztosítsák a szakmai vizsgára történő felkészülés lehetőségét.
- Biztosítsák a tanuláshoz szükséges alapkészségek fejlesztését.

- Figyelembe veszi, milyen korosztályt, milyen értelmi képességű vagy speciális igényű tanulót kell kiszolgálni.
- Világosan, érthetően közvetíti minden korosztály számára azokat az ismereteket, információkat, melyeket az adott osztályfokon el kell sajátítani.
- Segíti az önálló tanulást, az ismeretek alkalmazását.
- Különböző nehézségű feladatai révén alkalmas az ismeretek differenciált, változatos gyakorlására, témakörök lezárásánál az ellenőrzésre. (munkatankönyv, tankönyv + munkafüzet).
- Kivitelezése esztétikus, ára elfogadható.

A tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelést megelőzően, dönt az alkalmazandó tankönyvekről.

1.2.5. A mindennapos testnevelés

A Nkt.-ben előírtak szerint valósul meg, a szakképző évfolyamokon, azokon a napokon, amelyeken közismereti vagy szakmai elméleti oktatás folyik. Azoknak a tanulóknak, akik valamilyen szervi betegségük miatt normál testnevelés órán nem vehetnek részt könnyített testnevelést biztosít a pedagógus.

1.2.6. Választható tantárgyak, foglalkozások

A tanulóknak tantárgyat választani nincs lehetőségük. A tanórán kívüli foglalkozások, melyek közül a diákok választhatnak a következők:

- sportköri foglalkozások (atlétika, labdarúgás)
- angol nyelvi szakkör
- fotó szakkör

1.2.7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

- A tanítás-tanulás folyamatában az ellenőrzés és értékelés szorosan összekapcsolódnak egymással, szinte elválaszthatatlanok.
- Az értékelés elsődleges célja a motiválás, a biztatás, a tanuláshoz és a különböző tantárgyakhoz fűződő pozitív viszony, kötődés megteremtése.
- A rendszeres ellenőrzés és értékelés arra ösztönzi a tanulókat, hogy teljesítményüket egyre jobban közelítsék a kitűzött célokhoz, követelményekhez.

- Az értékelés alapjául a követelményekhez viszonyított teljesítmény és a tanuló önmagához mért fejlődése szolgál.
- Az értékelésnek fontos szerepe van az önellenőrzés és önértékelés képességének kialakításában is.
- **A szóbeli ellenőrzés**, beszélgetés, illetve önálló felelés formájában történik.
- **Az írásbeli ellenőrzés** során a tanulók házi feladatait füzetben, munkatankönyvben, feladatlapokon végzett önálló munkáit ellenőrizzük. A beadványok, házi feladatok, témazáró dolgozatok értékelése osztályzattal történik

Az ellenőrzés jellege lehet:

Diagnosztikus: év eleji felmérések

Szummatív: egyéni munka értékelése osztályzattal, órai munka értékelése osztályzattal, csoportfeladatok értékelése osztályzattal

Fejlesztő: egyéni munkában végzett feladatok részfeladatonkénti értékelése, javítási lehetőségek feltárása, korábban megismert technikák továbbfejlesztése, ismeretek bővítése, új technológiák lesajátítása, folyamatos szóbeli megbeszélések magyarázatok

A beszámoltatásoknál mindig nagy figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényből adódó hátrányokra, az ellenőrzés értékelés során az egyén fogyatékosságából adódó hiányait szem előtt kell tartani.

1.2.8. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A gyakorlati csoportok kialakításánál az Nkt. 4. mellékletében előírt szakiskolai gyakorlati képzés létszámait vesszük figyelembe.

1.2.9. A tanulók fizikai állapotfelmérése

A tanulók fizikai állapotfelmérése a rendeletben kiadott időpontban, a megjelölt mérőeszközzel történik.

1.2.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

- dohányzás visszaszorítása
- alkohol és drog prevenció
- egészséges táplálkozási szokások elterjesztése
- aktív napi testmozgás kialakítása
- egészséges fizikai környezet kialakítása
- tanórákon az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozások hozzárendelése
- az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példát mutasson a tanulók számára

az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra

1.2.11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység, a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknek minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságai vannak.

A sérült és ép gyerekek ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban élnek.

A sérült gyermeket is elsősorban gyermeknek kell tekinteni, aki valamilyen „mássággal” bír.

Ez a „másság” az értelmi sérülés a gyermekek között fennálló különbség olyan formája, amely nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások (korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú eljárások) igénybevételét teszi szükségessé.

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható rehabilitációs, rehabilitációs nevelés célja a sajátos nevelési igényű (értelmileg és tanulásban akadályozott) fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

Az optimális fejlesztés a gyermek egész személyiségére (értelem, érzelem, fizikum, jellem) hat, a gyermek pszichomotoros fejlesztését szolgálja. Nem egymástól elkülönült funkció-tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A fejlesztés a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul.

A tanítás-tanulás folyamatában – a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentése céljából – a tanórákon és azon kívül is elengedhetetlen a következő szempontok érvényesülése:

- lassabb ütemű, kis lépésekben történő haladás
- következetesség, hézag nélkülség az ismeretek elsajátításában (egyszerűtől a bonyolult felé, az ismerettől az ismeretlen felé történő haladás)
- szemléletesség, szemléltetés kiemelt szerepe (természetes valóság, makett, kép)
- cselekvéssel, tevékenységgel egybekötött ismeretelsajátítás
- differenciálás, egyéni adottságokhoz való alkalmazkodás (szükségletekhez igazodó segítségnyújtás, a feladatok mennyiségi és minőségi differenciálása, stb.)
- gyakori és intenzív ismétlés
- változatos gyakorlás (az ismeretek megváltozott körülmények közötti gyakorlása)
- a megismerő tevékenység, a különböző kognitív képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodási műveletek) fejlesztése minden tantárgy és minden tanórán kívüli tevékenység keretében

Az iskolában folyó nevelés-oktatás habilitációs, rehabilitációs tevékenységének kiemelt feladatai:

a megismerő tevékenység (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás) fejlesztése

- az akaratlagos cselekvés szabályozására való képesség kialakítása, az érzelmi-akarat szféra alakítása
- kommunikációs készség fejlesztése a beszéd formai és tartalmi oldalának formálásával
- harmonikus személyiség kialakítása, a fizikum és pszichikum együttes fejlesztése
- a céltudatos feladat és munkavégzés

A felsorolt korrekciós területek a pedagógiai szakaszok mindegyikében jelen vannak, ismétlődnek, de tartalmukban, mélységükben igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, fejlettségéhez, tudásához.

1.2.12. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló rendszeres értékelése a pedagógiai folyamat alapeleme, illetve a továbbhaladás elengedhetetlenül fontos feltétele. A tanulók személyiségének fejlődése, a megfelelő magatartási és viselkedési szokások kialakulása érdekében – a tanulmányi munka értékelése mellett – szükség van a magatartás és szorgalom minősítésére is.

Az értékelés alapelvei:

- Személyre szóló legyen
- Fejlesztő, ösztönző legyen (Adjon pozitív megerősítést, segítse elő a különböző képességek, helyes magatartási szokások kialakulását!)
- Ne legyen megtorló (A dicséretet és jutalmazást helyezzük mindig előtérbe!)
- Folyamatos és rendszeres legyen
- A házirendben megfogalmazottakra, az értékelés iskolai követelményeire épüljön!
- Vegye figyelembe a tanuló önmagához mért fejlődését
- Legyen tárgyyszerű (Erősségek, gyengeségek, lehetséges javítási módok számbavétele)
- A magatartás és szorgalom minősítéséről (osztályzatairól, érdemjegyeiről) havonta – a tanulók véleményének kikérése mellett – a gyerekekkel foglalkozó pedagógusok együttesen döntenek.
- A félévi és év végi értékeléseknek összhangban kell lenniük az évközi minősítésekkel (osztályzatokkal).
- A magatartás és szorgalom elbírálásának kritériumait a tanulókkal és szülőkkel minden tanév elején ismertetni szükséges.

A magatartás értékelése:

- A magatartási osztályzat az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezze ki az iskolai közösséghez, tanárokhoz, oktatókhoz való viszonyt (viselkedés, hangnem, felelősségérzet, önállóság, közösség érdekében végzett tevékenység)

A szorgalom elbírálásának kritériumai:

A szorgalmi osztályzat az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezze ki a munkához, a tanuláshoz, gyakorlati tevékenységhez való viszonyt (kötelességtudat, lelkiismeretesség, pontosság, cselekvőkészség)

A tanulók jutalmazásának elvei és formái:

A jutalmazás alapja az egyénhez mért tanulmányi munkában, sportban, kulturális területen elért eredmény, jó közösségi teljesítmény, a példás magatartás és szorgalom. Az intézmény nevelőtestülete arra törekszik, hogy a lehető legtöbb diák teljesítményét elismerje, jutalomban részesítse, melyet az iskolai közösség előtt nyilvánosságra is hozzon.

1. Szaktanári, szakoktatói dicséret
2. Osztályfőnöki dicséret
3. Főigazgatói dicséret
4. Nevelőtestületi dicséret

1.3. A speciális szakiskolába történő jelentkezés rendje

Az iskolába jelentkezés rendjéről, szabályairól a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 13. fejezete rendelkezik. A szakiskolába a felvétel kizárólag a sajátos nevelési igényt megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján történhet.

1.4. Személyi és tárgyi feltételek

A szakmai és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a szakképesítésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részsakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye tartalmazza.

A szakmai gyakorlati oktatást gazdálkodó szervezetek segítségével oldjuk meg *együttműködési megállapodás*, valamint *tanulószerződések* keretében. Ennek alapján a gyakorlati képzés partneregeknél, illetve az intézmény keretein belül folyik.

1.5. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai

A tanuló tanulmányai alatt a jogszabályok által meghatározott feltételekkel javító- és osztályozó vizsgát, más intézményből való átvétel esetén különbözeti vizsgát tehet. A javító- és osztályozó vizsgák rendjére a nappali 9-12. évfolyamokon egyforma szabályozás érvényes. A tantárgyankénti követelmények megegyeznek a helyi tantervekben évfolyamokra lebontott tantárgyi követelményekkel.

A speciális szakiskolában tanuló diákok a képzés befejeztével az adott tanévre vonatkozó szabályzat szerinti időpontban szakmai vizsgát tesznek.

A magántanulókra vonatkozó jogszabályi előírások szerint a magántanulók félévente beszámolnak – szóban és írásban - a tanulmányi előrehaladásukról.

2. A speciális szakiskola

2.1. A speciális szakiskolai képzés célja

1. A tanórai tanulásszervezés, a tanulási esélyegyenlőség segítése az élethelyzetekhez szükséges készségeket, képességeket támogató tanulási folyamatok tantárgyakra, témakörökre bontásával, valamint különböző módszerek, eszközök meghatározásával.
2. A gyakorlati tudás előtérbe helyezése sérülés-specifikus módszerek, értékelési eljárások alkalmazásával.
3. Szociális készségek és magatartásminták kialakítása, az eltérő szociokulturális helyzetből adódó kommunikációs konfliktusok feloldása, a felmerülő magatartás- és teljesítményzavar kezelése.
4. A nevelő-oktató munka hatékonyságának növelése, a módszertani kultúra folyamatos fejlesztése, gazdagítása képzéssel, önképzéssel.
5. IKT-val támogatott oktatás és digitális tananyag változatos, sokszínű tanórai és tanórán kívüli felhasználása.
6. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszámának emelkedésével együtt járó nyelvi kompetenciák fejlesztése.
7. A tanulók továbbtanulásának, pályaválasztásának megfelelő előkészítése, segítése.
8. A 10 és a 12. évfolyamokon az OKJ-s szakmai vizsga előkészítése.
9. Egyéni átvezetési tervek összeállítása a tanulók munka világába történő belépésének, a társadalomba való beilleszkedés elősegítése érdekében.
10. Az egyéni átvezetési tervek és az egyéni fejlesztési tervek összehangolása.
11. A lemorzsolódás csökkentése.
12. A tantermek, szakmai gyakorlati műhelyek rendezettségének, esztétikumának növelése.

2.2. A speciális szakiskolai képzés feladata

- *tanulási esélyegyenlőség segítése* – egyéni, kiscsoportos foglalkozásokkal,
- *önálló tanulási technikák elsajátíttatása*
- *a tanórán kívüli személyiségfejlesztés*: szociális készségek és magatartásminták kialakítása az eltérő szociokulturális helyzetből adódó kommunikációs konfliktusok feloldása, magatartás-és teljesítményszavar kezelése pl: drámapedagógia módszereivel,
- *változatos sokszínű szabadidős programok*: sport, kulturális, művészeti,
- tanulókkal való közvetlen foglalkozás tervezése, szervezése: tehetséggondozás, felzárkóztatás, egyéni fejlesztés, egyéni törődés,
- foglalkozások, tanítási órák előkészítése, teljesítményértékelés,
- pályaaorientáció, pályaválasztás segítése, tudatos előkészítése, szakmák ismertetése
- a szakmák elsajátításához, a munkába álláshoz szükséges kapcsolatok kiterjesztése,
- befogadó, integrált, illetve védett munkahelyek felkutatása, a kilépett fiatalok sorsának nyomon követése,
- szoros, állandó együttműködés a munkahelyekkel az eredményes, egységes nevelés érdekében,
- a szakmai vizsgák tapasztalatainak elemzése,
- megfelelő gyakorlás, tudás elmélyítése a sikeres vizsga letételéhez,
- az eredményes munkába álláshoz szükséges hátránykompenzációs, felzárkóztató, egyéni fejlesztési programok kidolgozása,
- etikai, nemzeti értékek megjelenítése a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt,
- a szakiskola megismertetése, népszerűsítése a régió speciális általános iskoláiban.

2.2. OKJ szerinti képzések

A szakiskolai oktatás célja az, hogy tanulói képesek legyenek sikeres szakmai vizsgát tenni, majd szakmájukban elhelyezkedni, tudásuk, képességeik és készségeik megfeleljenek a munkába állásuk idején támasztott elvárásoknak, követelményeknek. A hatékony és motiváló tanulási módszerek elsajátítása révén növekszik képességük szakmai és más munkatevékenységek értő és alkotó megtanulására, a folyamatos fejlődésre, a szakmán belüli további tanulásra, továbbképzésre és szükség esetén szakmaváltásra. A tanulók munkatapasztalataik és munkakultúrájuk révén képesek lesznek beilleszkedni a termelési, illetve munkakörnyezetbe, fejlődik bennük az igényesség munkájuk eredményessége, minősége iránt, és kialakul a munkájukkal kapcsolatos felelősségérzet.

A központi programok követelménymodulok szerinti bontásban tartalmazzák a feladatprofilokat, a tulajdonságprofilokat, azokon belül a szakmai ismereteket, szakmai készségeket és kompetenciákat, majd a tananyagegységeken belüli tananyagelemekhez tartozó jellemzőket.

Az oktatott szakmáink szakmai céljait, követelményeit, a képzés struktúráját a központi programok alapján a helyi tanterv tartalmazza.

2011. augusztus 25-én lezárult egy fejezete a szakképzés megújítását célzó kormányzati és kamarai törekvéseknek a 32/2011.(VIII.25) NGM rendelettel.

E rendelet alapján az intézményünkben eddig is oktatott szakmák kapcsán szükségessé vált alapidokumentumunk illetve pedagógiai programunk szakmai programjának módosítása a szakképesítések azonosító számának, a szakképesítés megnevezésének és tartalmának változtatása miatt.

A 10. évfolyamhoz illetve alpfokú iskolai végzettséghez kötött szakmai középfokú oktatás nappali munkarend szerint a 32/2011. (VIII.25) NGM rendeletben kiadott szakmai és vizsgakövetelmények alapján történik.

Szakképesítések a 2013/2014. tanévtől felmenő rendszerben szakiskolai képzésben

Részsakképesítés megnevezése	OKJ azonosító	Szakmacsoport neve	Ágazat
Állatgondozó	3162101	20. Mezőgazdaság	XXXIII
Konyhai kisegítő	2181101	18. Vendéglátás- turisztika	XXVII
Számítógépes adatrögzítő	3134602	16. Ügyvitel	XXV
Textiltermék- összeállító	2154202	10. Könnyűipar	XVII

Szakképesítések a 2013/2014. tanévtől kifutó rendszerben a szakiskolai képzésben

Részsakképesítés megnevezése	OKJ azonosító	Szakmacsoport neve	Ágazat
Állattartó-telepi munkás	316210101002101	20. Mezőgazdaság	XXXIII
Konyhai kisegítő	338110301002101	18. Vendéglátás- turisztika	XXVII
Számítógépes adatrögzítő	523470301003101	16. Ügyvitel	XXV
Textiltermék összeállító	335420501002104	10. Könnyűipar	XVII

2.3. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához

31 621 01 ÁLLATGONDOZÓ részsakképesítés

A részsakképesítés alapadatai

A részsakképesítés azonosító száma: 31 621 01

A részsakképesítés megnevezése: Állatgondozó

A szakmacsoport száma és megnevezése: 20. Mezőgazdaság

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXXIII. Mezőgazdaság

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

Szakmai rész szabadsáv eloszlása a 9-10. évfolyamon:

- a szakmai elméleti órák számát növeltük 2 órával.

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10997-12 Állattartás	Állattartás	3		70	4	
	Állattartási gyakorlatok		8			8
11000-12 Mezőgazdasági géptan	Műszaki ismeretek	3			3	
	Műszaki ismeretek gyakorlat		7			6
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		6	15		7	14
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10997-12 Állattartás	Állattartás	108			140		248
	Az állati test felépítése és működése	18					18
	Az állattenyésztés alapfogalmai, értékmérő tulajdonságok	16					16
	A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata	16					16
	A gazdasági állatok környezeti igénye és elhelyezése, gondozása	16					16
	Takarmányozástani alapfogalmak, a takarmányok csoportosítása	16					16
	Munka-, tűz- és környezetvédelem az állattartásban	10					10
	Állategészségügyi- és állathigiéniai alapfogalmak	16					16

	A szarvasmarha tenyésztése és tartása			24		24
	A sertés tenyésztése és tartása			24		24
	A ló tenyésztése és tartása			20		20
	A juh és a kecske tenyésztése és tartása			24		24
	A baromfi-félék tenyésztése és tartása			24		24
	Legeltetés, az ökológiai gazdálkodás lehetőségei az állattartásban			24		24
	Állattartási gyakorlatok		288		280	568
	Az állati test felépítése, általános állattenyésztési gyakorlatok		50		25	75
	Takarmányozástani gyakorlatok		50		40	90
	Szarvasmarha tartási és tenyésztési gyakorlatok		30		45	75
	Sertés tartási és tenyésztési gyakorlatok		30		30	60
	Juh és kecske tartási és tenyésztési gyakorlatok		30		30	60
	Ló tartási és tenyésztési gyakorlatok		30		40	70
	Baromfi tartási és tenyésztési gyakorlatok		38		45	83
	Állategészségügyi- és higiéniai gyakorlatok		30		25	55
11000-12 Mezőgazdasági géptan	Műszaki ismeretek	108		105		213
	Anyagismeret és gépelemek	10				10
	Az erőgépek felépítése és működése	18				18
	A talajművelő gépek felépítése és működése	10				10
	A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése	10				10
	A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése	10		10		20
	A növényvédelem gépeinek felépítése és működése			15		15

A betakarítás gépeinek felépítése és működése				30		30
Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése	50			50		100
Műszaki ismeretek gyakorlat		252			210	462
Anyagismeret és gépelemek		14			2	16
Az erőgépek felépítése és működése		10			12	22
A talajművelő gépek felépítése és működése		10			12	22
A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése		10			12	22
A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése		10			12	22
A növényvédelem gépeinek felépítése és működése		10			12	22
A betakarítás gépeinek felépítése és működése		10			12	22
Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése		178			136	314
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	216	540		245	490	1491
Összes éves/ögy óraszám:	756		70		735	1561
Elméleti óraszámok/aránya	461 / 29,5 %					
Gyakorlati óraszámok/aránya	1100 /70,5 %					

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A részsakképesítés alapadatai

A részsakképesítés azonosító száma: 21 811 01

A részsakképesítés megnevezése: Konyhai kiségitő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 18. Vendéglátás – turisztika

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXVII. Vendéglátóipar

Elméleti képzési idő aránya:30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70 %

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

Szakmai rész szabadsáv eloszlása a 9-10. évfolyamon:

- a szakmai elméleti órák számát növeltük 2 órával

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként
szabadsáv nélkül**

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem	Általános élelmiszer- ismeretek, fogyasztóvédelem	4		70		
	Élelmiszerek csoportjai	2			2,5	
10049-12 Konyhai kisegítés	Előkészítési és ételkészítési alapismeretek	3			1	
	Előkészítési és ételkészítési alapozó gyakorlat		12			3,5
	Előkészítési és ételkészítési alapozó üzemi gyakorlat					14
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		9	12		3,5	17,5
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem	Általános élelmiszer- ismeretek, fogyasztóvédelem	144					144
	Az élelmiszereket felépítő anyagok és tápértékük megőrzése	36					36
	Vendéglátó üzlet kialakításának feltételei	36					36
	Vendéglátó tevékenység folytatásának követelményei	36					36
	Fogyasztóvédelem	36					36
	Élelmiszerek csoportjai	72			87,5		159,5
	Növényi eredetű élelmiszerek	36					36

	Állati eredetű élelmiszerek	36				36
	Édesítőszeres és édesipari termékek, koffeintartalmú élvezeti áruk				35	35
	Fűszerek, ízesítők, zamatosítók és állományjavítók				35	35
	Italok				17,5	17,5
10049-12 Konyhai kisegítés	Előkészítési és ételkészítési alapismeretek	108			35	143
	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP	36				36
	Technológiai alapismeretek	36				36
	Saláták, öntetek, köretek	36				36
	Főzelékek, levesek, levesbetétek				35	35
	Előkészítési és ételkészítési alapozó gyakorlat		432			554,5
	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP		123			123
	Technológiai alapismeretek		144	70		144
	Saláták, öntetek, köretek		144			144
	Főzelékek, levesek, levesbetétek		21		122.5	143,5
	Előkészítési és ételkészítési alapozó üzemi gyakorlat				490	490
	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP				58	58
	Technológiai alapismeretek			70	144	144
	Saláták, öntetek, köretek				144	144
	Főzelékek, levesek, levesbetétek				144	144
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735	
Elméleti óraszámok/aránya		29 %				
Gyakorlati óraszámok/aránya		71%				

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A részsakképesítés alapadatai

A részsakképesítés azonosító száma: 31 346 02

A részsakképesítés megnevezése: Számítógépes adatrögzítő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 16. Ügyvitel

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXV. Ügyvitel

Elméleti képzési idő aránya: 40%

Gyakorlati képzési idő aránya: 60%

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámjai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első sakképzési évfolyamot követően 70 óra

Szakmai rész szabadsáv eloszlása a 9-10. évfolyamon:

- a szakmai gyakorlati órák számát növeltük 2 órával

**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként
szabadsáv nélkül**

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		4	70		5
	Levelezési ismeretek	6			5	
	Levelezési ismeretek gyakorlat		4			4
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	4			3	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		3			4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		10	11		8	13
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		144			175	319
	Vakírás alapjai		72			70	142
	Dokumentumok szerkesztése, készítése,		72			105	177

	szövegszerkesztő programok			70			
	Levelezési ismeretek	216			175		391
	Üzleti levelezés sajátosságai	144			70		214
	Hivatali, üzleti és magánlevelezés	72			105		177
	Levelezési ismeretek gyakorlat		144			140	284
	Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása		72			70	142
	A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása		72			70	142
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	144			105		249
	Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok	72			35		107
	Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,	72		70		142	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		108		140	248	
	Üzleti nyelvi kultúra		36		35	71	
	Üzleti magatartás, társalgási protokoll		36		35	71	
	A viselkedéskultúra szabályai		36		70	106	
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		360	396		280	455	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		(640/1561) 41%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		(921/1561) 59%					

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A részsakképesítés alapadatai

A részsakképesítés azonosító száma: 21 542 02

A részsakképesítés megnevezése: Textiltermék-összeállító

A szakmacsoport száma és megnevezése: 10. Könnyűipar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVII. Könnyűipar

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

A részsakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámjai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 hét	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részsakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első sakképzési évfolyamot követően 70 óra

Szakmai rész szabadsáv eloszlása a 9-10. évfolyamon:

- a szakmai elméleti órák számát növeltük 2 órával

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	2		70	1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2			
10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	1			1	
	Szakrajz	2			2	
	Szakrajz gyakorlat		4			4
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	2			2	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		8			11
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	14		6	15
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati	
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	72			35		107
	Textilipari nyersanyagok	36					36
	Fonalak, cérnák	36					36
	Textíliák, kelmék				35		35
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		72				72
	Textilipari anyagvizsgálatok		24				24
	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata		24				24
	Laboratóriumi anyagvizsgálatok		24				24
10114-12	Ruhaipari gyártás-előkészítés	36			35		71

Ruhaipari gyártmánytervezés	Gyártás-előkészítés	36		70	35		71
	Szakrajz	72			70		142
	Alapszerkesztések	36			35		71
	Modellezések	36			35		71
	Szakrajz gyakorlat		144			140	284
	Alapszerkesztés		72			70	142
	Modellezés		72			70	142
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	72			70		142
	Szabásminta használata	18			18		36
	Ruhaipari gépek üzemeltetése	18			17		35
	Textiltermékek gyártástechnológiája	36			35		71
	Textiltermékek készítése gyakorlat		288			385	673
	Szabásminta használata		144			101	245
	Ruhaipari gépek üzemeltetése		72			140	212
	Textiltermék készítése		72			144	216
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		252	504	210	525	1491	
Összes éves/ögy óraszám:		756		70	735		1561
Elméleti óraszámok/aránya		462/29,6%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1099/70,4%					

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakmai követelménymodulok tantárgyait és témaköreit részszzakképesítésként a melléklet tartalmazza.

2.4. A speciális szakiskolai szakképzés szerkezeti felépítése

Kifutó rendszerben (2+2-es képzés):

12. osztályos speciális szakiskolai szakmai képzés (rész-szakképesítések)

Felmenő rendszerben (1+2-es képzés):

9. előkészítő évfolyam + 9-10. osztályos speciális szakiskolai szakmai képzés

(részsakképesítés)

2.5. A speciális szakiskolában a 2015/2016-os tanévben a következő képzéstípusok folynak:

9E évfolyamon : pályaorientációs oktatás

9. 10. 12. évfolyamon: számítógépes adatrögzítő,

konyhai kisegítő,

textiltermék-összeállító ,

állattartó-telepi munkás/állatgondozó (speciális szakiskolai képzés)

Speciális szakiskolai képzésünkben induló szakmáink:

A 2015/16. tanévben felmenő rendszerben: állatgondozó, konyhai kisegítő, számítógépes adatrögzítő, textiltermék-összeállító (9E+ 2 éves képzés)

Kifutó képzéseink: állattartó-telepi munkás, konyhai kisegítő, számítógépes adatrögzítő, textiltermék összeállító (2+2 éves képzés 2015/2016 tanév végéig)

3. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának tanterve

3.1. Célok és feladatok

Ebben a szakaszban – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megerősítése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhén értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékoságból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

A tantárgyi kerettantervek összeállítása során a teljes rendelkezésre álló órakeret felosztásra került a tematikai egységek között. A nevelőtestületnek azonban jogszabályban biztosított lehetősége van a tematikai egységek óraszámának 10%-os csökkentésére, és ennek felhasználásával az esetleges helyi sajátosságok érvényesítésére.

3.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az *erkölcsi nevelés* területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megővése és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

A fenntarthatóságot és környezettudatosságot segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékosnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megővésének igénye.

A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

3.3. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a sikeres társadalmi beilleszkedéshez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek meghatározzák, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly

– az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva, differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási éptesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az *anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen* elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni, racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az *idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterületen* a tanuló a tanult nyelv kommunikációs fordulatait, alapvető, mindennapi élethelyzetek egyszerű fogalmait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a mindennapi élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokra használja fel a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A *természettudományos és technikai kompetencia* területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a mindennapi életbe köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A *digitális kompetencia* azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A *szociális és állampolgári kompetencia* segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészült a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseléséről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevitelével.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia* területén a tanuló felismeri reális

lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterületén a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértén elsajátított kultúrtechnikai eszközt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátításához, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

3.4. Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
	Állampolgári ismeretek	2*	72
	Családi életre nevelés	1*	36
	Pénzügyi és gazdasági ismeretek	1*	36
Ember a természetben	Természetismeret	3*	108
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	72
Informatika	Informatika	2	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapo­zó ismeretek	4	144
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfőnöki óra	1	36
Összesen		31,5	1260

Szabadon tervezhető		3,5	126
Mindösszesen		35	1386

A tantárgyankénti 10 %-os szabad időkeretet, valamint a szabadon tervezhető órákat (3,5 óra) gyakorlásra, az ismeretek elmélyítésére, differenciált képességfejlesztésre, tanulmányi sétára, kirándulásra fordítjuk.

*A szabadon tervezhető órakeretet:

- a 9. évfolyamon az állampolgári ismeretek óraszámának növelésére fordítottuk,
- a 9. évfolyamon a családi életre nevelés és a pénzügyi és gazdasági ismeretek tantárgyakat beépítettük a tantárgyak rendszerébe,
- a természetismeret tantárgy óraszámát 0,5 órával emeltük.

3.5. Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőkétségének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköze együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma

megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

3.6. Értékelési elvek és eljárások

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

3.7. Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

3.8. Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.
- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, azok valamennyi szakaszában folyamatosan

nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

3.9. Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük a mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveltség, az adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetőek, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként élik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Itt néhány olyan, nem csupán módszertant érintő szempontot villantunk fel, amely a tanulást, egyben a pedagógus munkáját eredményesebbé teheti. A klasszikus három kérdés az oktatás kapcsán: Mit tanítsunk? Kinek tanítunk? és Hogyan tanítsunk?

A „mit” kérdésre a válasz a tanterv maga. A 2012-es NAT és a ráépülő kerettanterv az utóbbi évtizedek pedagógiai óhaját valószínűsíthetjük meg: „Ne tananyagot (sok esetben egyetlen tankönyvet) tanítson, hanem képességeket fejlesszen az iskola!”

A kerettanterv segít abban, hogy a tervezőmunka fókuszában a képességek fejlesztése álljon – valamennyi műveltségi terület feltárja a fejlesztési területekkel lehetséges kapcsolatait: azt keresi, hogy milyen mértékben szolgálja a műveltségi terület céljait megjelenítő tantárgy az egyes műveltségi területek körébe tartozó, az oktatási folyamat szakaszaira lebontott fejlesztési célokat, és ezt valamennyi műveltségi terület esetében megteszi. Másrészt: a műveltségi területekhez kapcsolódó tartalmakkal a kulcskompetenciák fejlesztését veszi célba – ennek eredményeként a tanulók olyan feladatokban tevékenykednek, amelyek iránt érdeklődnek, és a már meglévő készségeiket más kontextusban gyakorolva próbálgatják – képességeik eközben fejlődnek, míg a tanuló egyszer csak ráébred, hogy ez a fajta tanulás öröm, sikerhez, önként megszerzett tudáshoz vezet, amely emeli önértékelését és a jövőbeni sikert is előfeltételezi: fő szerepe a tapasztalatszerzésnek van.

A javasolt tanulásszervezés a csoportos, páros tanulásszervezési módot részesíti előnyben, amellyel adott esetben jól megfér az egyéni munka vagy a frontális óraelem is – a hangsúlyeltolódás a lényeg! A helyi tantervek összeállításakor a szaktárgyi munkaközösségeknek, a megvalósítás folyamatában pedig a pedagógusoknak együtt kell gondolkodni, konzultálni, alkotó teamként működni, amikor arról döntenek, mit is fognak tanítani.

Kinek tanítunk?

A kerettanterv sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült. A fogyatékosági típushoz tartozó gyerekek sajátosság-együttese széles spektrumú. Csatlakozó problémáikat, nem múló tanulási nehézségeiket szakértői véleményben követheti nyomon a pedagógus. Közös sajátosságuk az értelmi funkciók elsődleges sérülése, a megismerő funkciók gyengesége. Valamennyi enyhén értelmi fogyatékos tanulónál általánosan megállapítható a téri orientáció, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a beszéd- és kommunikációs képesség, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérő mértékű zavarai.

A speciális szakiskolai képzés számára elvárás, hogy fokozza toleranciakészségét a nagyobb mértékű egyéni alkalmazkodás és esélykiegyenlítő korrekciós nevelési hatások biztosításával. Ezért az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelésében részt vevő iskolákban az egyéni egészségügyi habilitációs rehabilitációs fejlesztő foglalkozások mellett valamennyi tanóra az egyéni fejlődési tervek korrekciós céljaival összhangban járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez. Ez az igény a pedagógus tanórai felkészülését is befolyásolja, hiszen több szempontot egyeztetve kell terveznie a tanulók és a saját tanórai tevékenységét.

Hogyan tanítsunk?

A tantárgypedagógiák gazdag módszertani kínálatot nyújtanak. A pedagógus-továbbképzések feladata a tanítók és tanárok módszertani kultúrájának bővítése, eszköztárának gazdagítása. Itt csupán néhány szempontra hívjuk fel a célcsoport pedagógusainak figyelmét.

- Mikor jó egy módszer? Akkor jó, ha hatékony és eredményes. Csak a megfelelő helyen és módon alkalmazott módszer eredményes. Ismerjünk meg minél több módszert, alkalmazzuk ezeket változtatva – a legjobb módszer is unalmassá válhat!

- Tanítsuk meg tanulni a gyerekeket! Tanítsuk meg a tanuláshoz szükséges módszereket, pl. információszerezés, adatgyűjtés, lejegyzés, a fontos részek kiemelése, szavak aláhúzása, műveleti sorrend, kérdésfeltevés, ellenőrzés, vázlat készítése – ezzel eszközt adunk a tanuláshoz.
- Figyelemfejlesztő játékokat, gyakorlatokat, feladatokat végeztessünk napi rendszerességgel!
- Memorizálással lassan, de biztosan fejleszthető a memória! Tananyaghoz kapcsolódva vagy szabadidős programok, játék kapcsán fejlesszük az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek emlékezetét!
- Legyen stratégiájuk a tanuláshoz! Tanítsuk meg, hogy a rövid távú memóriából hogyan juttathatják a hosszú távú memóriába az új ismereteket: ismételtetéssel, az új elemet a régiak közé illesztve kontextus kereséssel – tanultam-e már hasonlót? Ez a technika a régi és az új ismereteket puzzle-játékszerűen rendezi össze: a meglevő részletek segítenek az illeszkedési pontok felismerésében.
- Készítsenek a gyerekek gondolatterképet, ennek kulcsszavai is segítik a későbbiekben a felidézést!
- A szemléltetést gondosan tervezzük! Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára részletes magyarázattal maradandó élményt, tudást nyújt.
- A motiváció biztosítása minden tanuló számára fontos, a figyelemzavarral küzdő tanulónak különösen. A motiváció kísérje végig a tanítási folyamatot – nem csak az óra elején van funkciója! Adjuk meg a feladatválasztás lehetőségét! A motiváció fenntartásában – mivel sikerre vezeti a tanulót – segítünk a fejlesztő értékelés is.
- Igyekezzünk megismerni tanulóinkat, beszélgessünk tanítványainkkal, hallgassuk őket érdeklődéssel!
- Csak biztos tudásra építhetünk. A lemaradók felzárkóztatására szánjunk időt!
- Tanítsunk a tanulóknak kooperatív technikákat! Szervezzünk csoportmunkát, ha rendszeresen dolgoznak együtt a tanulók, felszabadultan, hatékonyan fognak közösen tevékenykedni.
- A közvetlen tanulói tevékenykedés megvalósulására szervezzünk a tantárgyhoz, témához illeszkedő sok játékot, modellezést, tevékenységet, szerepjátékot. Így a tanulók közvetlen aktivitás révén tesznek szert tudásra.
- Teremtsünk minél több tantermen, iskolán kívüli, élményszámba menő tanulási programot!

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető *feladata*, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhöz.

Célja felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén.

Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére.

A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége.

A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált órávezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött mindennapi szerepének hangsúlyozása.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A *nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést* segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az *állampolgárságra, demokráciára* nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének

nyomon követése a múlt irodalmában.

A tantárgy az *önismeret és a társas kultúra* területén a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területét a tantárgy az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.

A *családi életre nevelést* az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával segíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A tantárgy a *fenntarthatóság, környezettudatosság* kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.

A *pályaorientációt* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzésével, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segíti.

A *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismereteket nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.

A *médiatudatosságra nevelést* az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlásával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.

A *tanulás tanítását* az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével.

Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan, adekvát nyelvi eszközöket alkalmazva viselkedjen kommunikációs helyzetekben.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a kellő önismeret és a másokra való odafigyelés alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

A *hatékony, önálló tanulás* kompetencia-területet az egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti, felkészít az egész életen át tartó tanulásra, az esetleges pályamódosítás szükségességére.

Az *idegen nyelvi kompetencia* fejlesztése fontos annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez. A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével hozzájárul az én- és világkép kialakulásához, a tanuló szükségleteinek felismeréséhez és kielégítéséhez.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédképesség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások megértése, követése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőképesség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> A tanuló egyéni képességeihez igazodóan – a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, – aktív és passzív szókincs fejlesztése, – társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése. <i>Ismeretek</i> – Beszédtechnika: – a helyes beszédlevegzés: levegőbeosztás, szünettartás, – megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, – a pontos artikuláció. – Beszéd(meg)értés: – szavak, – mondatok, – szöveg szintjén. – Beszédképesség – kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. <i>Tanulói tevékenység</i> A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.	<i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika. <i>Osztályfőnöki óra:</i> kommunikációs képesség.

A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízis-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szöveggörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szöveggörnyezetbe (behelyettesítés). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – kommunikációs képesség: szókincs bővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. – vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú).	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. – A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása. <i>Ismeretek</i> – Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. – Tanulást segítő eljárások gyakorlása. – Szövegfeldolgozás. – Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. <i>Tanulói tevékenység</i> Adatkeresés, adatgyűjtés.	<i>Matematika:</i> adatgyűjtés. <i>Informatika:</i> tények, információk gyűjtése.

Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Motiváció, összefüggéslátás, összefüggések felismerése, önállóság.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Hangtani, szótani és mondattani alapismereteit alkalmazza. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályokat ismer.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs készség fejlesztése. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Betűrendbe rendezés. – Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. – Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. – Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. – Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése. – A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat. <i>Ismeretek</i> – Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: – <i>hangok, betűk</i> (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); – <i>szavak, szóelemek</i> (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; – <i>mondatokkal</i> kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító). – A mondatok szövegben betöltött szerepe. – Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. – Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). – Tájékoztatás, leírás stíluselemei.	<i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program.

– Az írott beszéd felelőssége. – Pontos és szabatos megfogalmazás. – Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: – tulajdonnevek írása, – mondatkezdés, – mondatvégi írásjelek, – szótagolás, szavak elválasztása, – rövid- és hosszú magánhangzók, – rövid- és hosszú mássalhangzók használata. – Helyesírási szótár használata. – Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával. <i>Tanulói tevékenység</i> Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.). Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – akusztikus figyelem, – szerialitás, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – egyéni íráskép.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program.
--------------------------------	---

Tematikai egység	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazásának igénye.	

	Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési feladat</i> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. – Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. <i>Ismeretek</i> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. – Szöveg alkotása kép alapján. – Szöveg alkotása adott témára. – Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. – Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). <i>Tanulói tevékenység</i> Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés). Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám). Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – finommotorika;	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése. <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata. <i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, önéletrajz. <i>Erkölcstan:</i> állásfoglalás. <i>Pályaorientáció:</i> önéletrajz, űrlapok kitöltése.

– téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, írásképek rendezése; – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén; – tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Tematikai egység	Szövegek értő olvasása	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Szövegolvasás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. – Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. <i>Ismeretek</i> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató). <i>Tanulói tevékenység</i> Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján. Hírek, használati utasítások értelmezése. Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom, és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalmra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – vizuális és auditív észlelés, – figyelem,	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

– emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Tájékozottság a médiafelületek köréről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján. – Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése. – A médiából szerzett információ, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. <i>Ismeretek</i> – Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. – A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források. – Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre. – Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). – A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tárgyalt irodalmi alkotások megtekintése színházban, moziban, a látottak megbeszélése. <i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> médiafelületek esztétikai megjelenítése.

viszonya. – A reklámok célja és természete. <i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmei közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken. Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – önálló kritikai gondolkodás, médiaszövegek értelmezése, – tolerancia, empátia, – nyitottság az információk iránt, – személyes adatok védelme, – vizuális és auditív észlelés, figyelem, – emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, – verbális készség, aktivitás.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Könyvtárt használ megadott szempontok alapján. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja. Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.
---	--

IDEGEN NYELV

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismer néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszthető idegennyelvtudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, mindennapi kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a mindennapi szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszéd bátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszéd bátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősíteniünk kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővíülhetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerheti. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét.

Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulóban a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A tantárgy a digitális kompetencia terület fejlődését segíti a használt infokommunikációs eszközök jeleinek, utasításainak, szimbólumainak megértésével.

A lenti kerettantervi táblázatokban szereplő fejlesztési egységek a Közös európai referenciakeretben szereplő készségekre épülnek, ezek kerültek adaptálásra az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nyelvtanulási igényeire.

A jelen kerettanterv nem nyelv-specifikus. Jelenlegi formájában kizárólag angol nyelvi példákat tartalmaz, az egyéb nyelvekre történő felhasználást is ezek segítik.

Tematikai egység	Beszédszándékok – beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Idegen nyelvi beszédszándék, beszéd bátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszéd szándék megismertetése utánz áson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Beszédszlelés fejlesztése. – A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. – Verbális emlékezet fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Sorrendiség fejlesztése. – Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. – Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. – A figyelem terjedelmének növelése. – Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel. – Ön ismeret fejlesztése. – Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése. <i>Ismeretek</i> BESZÉDSZÁNDÉKOK: – Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What's wrong? – Udvarias kérés: Can I... – Tiltás kifejezése: Don't... BESZÉDÉRTÉS – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Alapvető udvariassági formák alkalmazása. Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása,	<i>Osztályfőnöki óra:</i> ön ismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásfejlesztés. <i>Ember és természet:</i> környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek. <i>Társadalomismeret:</i> személyes adatok, család, iskola.

lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték). Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.
--------------------------------	---

Tematikai egység	Beszédképesség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Bizonyos fokú beszédlátorság. A beszéd megértése. A tanuló környezetében, körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédképesség kialakítása, beszédlátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a mindennapi életben is előfordulnak.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Beszédlátorság növelése. – Önellőnzés, önkontroll képességének fejlesztése. – A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. – Koncentráció, emlékezet fejlesztése. – Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. – A tanuló motivációjának fenntartása, növelése. <i>Ismeretek</i> – Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. – A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. – A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. – A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése. – Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. – Kérdésalkotások gyakorlása. – Dalok, mondókák tanulása. – Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatfajták a beszélő szándéka szerint, udvariassági formák. <i>Matematika:</i> sorrendiség, időbeli sorrend, logikus gondolkodás. <i>Testnevelés és sport:</i> helyes légzés, mozgásfejlesztés, válaszadás cselekvéssel. <i>Természetismeret:</i> környezetének tárgyai, eseményei, élőlények.

– Környezete tárgyainak megnevezése. – Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés. <i>Tanulói tevékenység</i> Próbálkozás az angol nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyezésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcióra. Feladattípusok: rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkán, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Fogalomkörök	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A nyelv olyan szemantikai területei, melyek a kifejezéshez különböző nyelvtani struktúrákat használnak. Megfelelő anyanyelvi ismeretek és a korábbi évfolyamokon tanult előzetes idegen nyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátíttatása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Verbális memória fejlesztése. – Térbeli viszonyok fejlesztése. – Időbeli viszonyok fejlesztése. – Mennyiségi viszonyok fejlesztése. – Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajtan, mondatban, dátum kifejezése, kérdőszavak. <i>Matematika:</i> ismeretek százas számkörben, tő- és

<i>Ismeretek</i> IDŐBELISÉG: – folyamatos jelen idő (Present Continuous tense); – egyszerű jelen idő (Present Simple); – jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (never, sometimes, usually, often, always); – jelen idejű időhatározók (now, at the moment, today). TÉRBELISÉG: – helyhatározók (next to, behind, over, under, opposite, between); – irányhatározók (up, down, right, left). MENNYISÉGEK KIFEJEZÉSE: – anyagnevek (Countable-Uncountable nouns), – some, any, many, much, a lot of, – egységek (a bottle of, a packet of, a piece of), – számok százas számkörben, kitekintés az ezres számkörre (two hundred, three hundred..., a thousand), – főnevek többes száma, rendhagyó főnevek, – dátum kifejezése. MODALITÁS: – képesség, udvarias kérés (I can swim. Can I open the window? Can you help me, please?) – néhány múlt idejű kifejezés (It wasn't me.) – mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige (went, saw, did, had) – kérdőszavak: What? Where? When? Who? Which? Why? <i>Tanulói tevékenység</i> Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szókérttyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – vizuális és auditív észlelés, figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, – emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.	sorszámnevek, csoportosítás, rendszerezés, mértékegységek. <i>Testnevelés és sport:</i> irányok, testséma, viszonyítási pontok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek.

Tematikai egység	Témakörök, szókincs	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	A tanulók más tárgyakban szerzett háttérismeretei. Saját személyes adatok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Lexikai elemek elsajátítása. – Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. – Egészséges életszemlélet formálása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése. – Mozgásfejlesztés. – Térképismeret. – Testséma, térbeli tájékozódás, irányok. – Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. <i>Ismeretek</i> – MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. – Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. – ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. – VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. – KÖRNYEZETÜNK: – időjárás, természeti jelenségek, – élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei), – tájékozódást segítő feliratok (exit, stop, free, station...). – ÉN ÉS A CSALÁDOM: Bemutakozás ismételése, bővítése: What do you collect? I collect stickers. What is your favourite food/sport/TV programme/number? Where do you live? I live at... Lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása. <i>Tanulói tevékenység</i> Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról). Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció,	<i>Természetismeret:</i> élőlények, környezetünk tárgyai, a tanuló saját lakóhelye. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párbeszéd, kommunikációs feladatok. <i>Informatika:</i> internet használata, információ keresése, szövegszerkesztés.

– vizuális és auditív észlelés, figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, – emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.

Tematikai egység	Olvasási készség	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé ismerete, folyamatos olvasás anyanyelven.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az angol és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése. – A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása. – A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással. – Személyes adatok megerősítése. – Az e-mail formai elemeinek felismerése. <i>Ismeretek</i> – Az angol ábécé megismertetése. – A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszéd utánmondása, majd egyéni olvasása. – Bemutatkozás leírása. – E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím, subject, from, to, Dear..., Please write soon). <i>Tanulói tevékenység</i> Az angol és a magyar ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése. Angol nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, bátor megszólalás, – rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése, – passzív és aktív szókincs.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, űrlapok, levélforma. <i>Informatika:</i> levelezés, e-mail, szövegszerkesztés.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.	

Tematikai egység	Íráskészség	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé betűinek ismerete, folyamatos írás anyanyelven, nagy- és kisbetűk, írásjelek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetés az angol nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Figyelemkoncentráció fejlesztése. – Pontosságra, önellenőrzésre nevelés. – Olvasható íráskép kialakítása. – Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken. – Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre. – Levélforma/e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata. – Sorrendiség. – Emlékezet fejlesztése. – A magyar és az angol nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése. <i>Ismeretek</i> – A tanuló igyekezzon pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat. – Saját név leírása angolul (fordított sorrend). – Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata). <i>Tanulói tevékenység</i> Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képalírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – problémamegoldó képesség, – emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága, – emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, – pontos munkavégzés.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, másolás, levél. <i>Informatika:</i> levelezés, e-mail írása, szövegszerkesztés, netikett.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondatípusok, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakcím.	
A fejlesztés várt eredményei az	Olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem	

évfolyam végén	szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni. A tanuló felismeri, hogy angolul máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért. Megpróbál nagyon rövid e-mailt írni. Próbál magáról 5-8 mondatban beszélni. Motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre. Ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben. Ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését. Próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.
-----------------------	--

MATEMATIKA

A matematika segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez. Ezért a pedagógusoknak az a törekvésük, hogy a tanulók rendelkezzenek azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatják.

A matematika tantárgy tanításának célja abban támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a mindennapokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzeteiben, kialakítani nyitottságát a matematika iránt, fejleszteni együttműködési hajlandóságát a sikeres közös munka érdekében társaival. A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett, a gyakorlatias tudás megszerzése is előtérbe kerül.

A tantárgy feladata a gondolkodási funkciók fejlesztése, a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése, megszilárdítása, a mérések és számítások alkalmazása mindennapi élethelyzetekben, az alkalmazásképes matematikai gondolkodás, a gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása. A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok-okozati összefüggések eredményeinek felismerése és elfogadása, a logikai, matematikai következtetések megismerése, gyakorlása a pedagógus által megtervezett élethelyzetekhez kötötten történik, a matematikai becslések pontosságának növelése, a mennyiségi, térbeli és időbeli változások felismerése, a hatások következtetése is tanulói tevékenységeken keresztül alakul.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására. A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

A *Anyanyelvi kommunikáció* kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében. A *matematikai* kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást. A *természettudományos és technikai* kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel. A *digitális kompetenciaterület* ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

Tematikai egység	Gondolkodási műveletek	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. – A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok ábrázolása, azok leolvasása. – Függvények jellemzése grafikon alapján. – Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. <i>Ismeretek</i> – Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás. – Nyitott mondatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – megfigyelőképesség, – irányított, tartós, tudatos figyelem, – emlékezet tartóssága, mobilizálása, – problémamegoldó képesség, – matematikai összefüggések.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs, pontos fogalmazás.
Kulcsfogalmak/	Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság.

fogalmak	A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.
-----------------	---

Tematikai egység	Számтан. Műveletek	Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. A zsebszámológép használata.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alapművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. – Zsebszámológép használata. – Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. <i>Ismeretek</i> – Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. – Számfogalom, számköri ismeretek. – Műveletek. – Szöveges feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közös nevezőre hozás, tizedes törtek. Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése. Műveletek végzése természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Közös nevezőre hozás összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közös nevezőre hozás törttel. A százalék fogalma. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos fogalmazás és szövegértés. <i>Szakmai alapozó ismeretek, pályaeorientáció:</i> a szakmákkal kapcsolatos problémák megjelenése a feladatokban, szövegekben. <i>Állampolgári ismeretek:</i> pénzügyi és gazdasági kultúrával kapcsolatos problémák megjelenése a feladatok megfogalmazásában.

Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – pontos munkavégzés, – szóbeli kifejezőképesség, – figyelem terjedelme, pontossága, – emlékezet mobilizálása, – szabályalkalmazás, szabálykövetés, – összefüggés-felismerés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).

Tematikai egység	Mérések	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	SI-alapmértékegységek ismerete, átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése. Arányos alaprajz készítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szakmához és a hétköznapiakhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása. – A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. – Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. – Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. – Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása. <i>Ismeretek</i> – Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. – Idő mérése. – Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. – Szerkesztési feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Osztályfőnöki óra:</i> takarékos, felelős életvezetés, pályaválasztással kapcsolatos ismeretek. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a szükséges mérések pontos elvégzése, gyakorlati alkalmazások. <i>Szakmai alapozó ismeretek;</i> <i>pályaorientáció:</i> a szükséges készségek

Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése, átváltások. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása. A kör és alkotórészei. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i> – vizuális észlelés, – figyelem, – auditív észlelés, – pontosság.	célirányos alkalmazása, gyakorlása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Jártasság az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát. Jártasság sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban. Képes egyenes arányosság ábrázolására. Képes adatokból átlagszámításra. Felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben. Képes a négy alpműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében. Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni. Zsebszámológépet pontosan használ. Egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeit felismeri.
--	---

ERKÖLCSTAN

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Mindezt támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógusnak abban van szerepe, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések megvitatásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő háttérrel adnak. Az önismeretre és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollja, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös, alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megeremti a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, a tanuló saját és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az *önismeret és társas kultúra* terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A *testi és lelki egészségre nevelésben* fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az öröm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A *családi életre nevelésben* a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásukat, a magánélet védelmét.

A *szociális és állampolgári kompetenciákat* a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismerésével segíti.

Tematikai egység	Az ítéloképesség, az erkölcsi, etikai, esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az egyéni és közösségi értékeket felismeri a tanuló, tud különbséget tenni a jó és rossz, az igaz és hamis, valamint a szép és a rút között.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját értékei ismerete, és törekvés véleményének kulturált, őszinte megfogalmazására.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése. – Követendő példaképek választása. – Elítélendő magatartás felismerése. – Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása. – Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása. – Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt. <i>Ismeretek</i> – Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során. – Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás. – Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok. – Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben. <i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből, Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – önismeret, – kritikai gondolkodás, – értékazonosulás, értékválasztás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> az interneten fellelt tartalmak elemzése, értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hűtlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, öröm,

	szenvedés.
--	------------

Tematikai egység	Világkép, világnézet, hit	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Vallásokhoz kapcsolódó, történelmi, jelenismereti, irodalmi és művészeti elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tények és vélemények elkülönítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Különbség felismerése tény és vélemény, igaz és hamis állítások között. – Tévhitek és előítéletek fogalmának tisztázása. (Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő megszüntetésüket?) – Tisztelet, tolerancia, a másság tudomásul vétele és elfogadása. <i>Ismeretek</i> – Az ember mint értékelő és erkölcsi lény, a jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalmának tisztázása. – Nagy világvallások legjellemzőbb szimbólumai. <i>Tanulói tevékenység</i> Saját tapasztalat, vélemény megfogalmazása. Tanulmányi séta, települése jellemző egyházi épületének megtekintése kívül-belül, a szokások, illemszabályok megismerése, betartása (öltözködés, viselkedés). Különböző vallások szimbólumainak, ünnepeinek, előírásainak gyűjtése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – komplex, kritikai gondolkodás, – tolerancia, – értékazonosulás, értékválasztás.		<i>Műszaki rajz, vizuális kultúra:</i> személyes véleményt kifejező vizuális megjelenítés adott témában. <i>Informatika:</i> anyaggyűjtés a világvallások és különböző kultúrák találkozásairól (a Föld különféle térségeiben).
Kulcsfogalmak/fogalmak	Tény, vélemény, állítás, értékelés, tévhit, előítélet, meggyőződés, világnézet, hit, vallás, erkölcsi tanítás, a különböző vallásokkal kapcsolatos kifejezések.	

Tematikai egység	Egyén és közösség	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.
---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére: – Saját csoportjaim. – A csoportokban történő állandó változások. – Szimpátiakapcsolatok – kötődések a csoporthoz. – Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. – Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban? <i>Ismeretek</i> – Közösségek – erőt adó közösség. – Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. – Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. <i>Tanulói tevékenység</i> Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségben. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént? Szituációs játék: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – komplex, kritikai gondolkodás, – tolerancia, – értékazonosulás, értékválasztás.	<i>Állampolgári ismeretek:</i> leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban. <i>Osztályfőnöki óra:</i> mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

Kulcsfogalmak/fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.
-------------------------------	--

Tematikai egység	Életvezetés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes jövőkép kialakulásának segítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<i>Fejlesztési követelmények</i> – A testi és lelki egészség mibenléte és fontosságának felismerése az ember életében. – Kiegyensúlyozott személyes életvitel és kialakuló jövőelképzelés. <i>Ismeretek</i> – A jövőkép (sikerek és kudarcok az emberi életpályán). – Öröm és bánat (az öröm és bánat forrásai), boldogulás, boldogság (az életünkben megjelenő javak és lehetőségek). <i>Tanulói tevékenység</i> Különböző foglalkozások számbavétele. Mindennapi feszültségoldás – hasznos és káros lehetőségek (a feszültségoldás káros formái: gyógyszer, alkohol, drog, agresszív viselkedés) számbavétele, káros hatások és azok elkerülése, leküzdése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – komplex, kritikai gondolkodás, – megfigyelőképesség, – tolerancia, – értékazonosulás, értékválasztás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az alapvető sajtóműfajok egyszerű jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában. A mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése. <i>Állampolgári ismeretek:</i> tudományos és technikai forradalom; a világháló. <i>Szakmai alapo- zó ismeretek:</i> pályaválasztás.
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jólét, öröm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, drog, alkohol, függőség, értelmes élet.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Párkapcsolat és szerelem	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A nemi éréssel és a szaporodással kapcsolatos érzelmi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egymás iránti felelősség érzésének felkeltése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A serdülőkor jellemzőinek ismerete, a serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. – A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódással kapcsolatos pozitív és negatív tapasztalatok feldolgozása. – Szimpátiakapcsolatok – tapintatos lezárása, ízléses és tapintatos háritás formáinak megismerése. – Párkapcsolatokkal összefüggő viselkedésminták megismerése.	<i>Természetismeret; osztályfőnöki óra:</i> nemi jellegek, a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek; lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás

<i>Ismeretek</i> – Vonzódás, együtt járás, szerelem, párkapcsolat, érettség és éretlenség. – A diákszerelmek szépsége. – Házasság, család és otthonteremtés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. <i>Tanulói tevékenység</i> Saját jövőbeni tervek megvitatása (családalapítás, családtervezés). Kiegyensúlyozott párkapcsolat ismertetőjegyeinek felismerése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – önismeret, – kritikai gondolkodás, – értékazonosulás, értékválasztás, – beleérző képesség.	módjai, következményei, az abortusz egészségi és erkölcsi kérdései; a fogamzás feltételei, a szülés/születés főbb mozzanatai. <i>Állampolgári ismeretek:</i> életvezetés, gazdálkodás. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód, kondicionálás.
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi érés, vonzás, taszítás, szerelem, házasság, család, gyerekvállalás.
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Megérti a tanuló, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások elfogadására. Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát, képes elemi szintű jártasság elsajátítására az etikai gondolkodás alapkérdéseiben. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Képességeinek megfelelő szinten elképzei saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár. Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket. A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkéss magatartásával támaszt alá.
---	--

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket. Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy segítséget nyújt az *erkölcsi nevelés* terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a *nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést* az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a tantárgy segítséget nyújt a hivatalos szervekkel való kommunikációban, az ügyintézéseknél használatos nyelvezet megismerésében, a személyes adatok gyakorlásában.

A *digitális kompetencia* területet erősíti a társadalmi kommunikációban használatos weboldalak, online adatlapok megismerése, a társadalmi, gazdasági élet eseményeinek nyomkövetése az informatikai rendszereken keresztül.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területet támogatja az állampolgári jogok és kötelesek gyakorlási lehetőségeinek bemutatása, a demokratikus intézményrendszer megismerése.

Tematikai egység	Társadalmi szabályok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető szabályok a környezetünkben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális érzékenység, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Fejlesztési követelmények – Jogok és kötelesek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése.		Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció,

– Mindennapi ügyintézképek modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illetani szabályok). – Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről-lépésre). <i>Ismeretek</i> – Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog. – A jog szerepe az emberek mindennapjaiban. – Az emberi alapjogok. – A gyermekek jogai, diákjogok. – Hivatalos ügyeink (ügyintézés). – Ügyintézés a világhálón. <i>Tanulói tevékenység</i> Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjairól. A mindennapi élethez kötődő ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése (látogatás a megfelelő intézményben). Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – erkölcsi érzék, – kritikai gondolkodás, – tolerancia, elfogadás, – beleérző képesség.	fogalmazási ismeretek. <i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, ügyintézés a világhálón. <i>Erkölcstan:</i> illemszabályok, társadalmi normák, szolidaritás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.

Tematikai egység	Állampolgári ismeretek	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Társadalmi szabályok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek). Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A törvényhozó- és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése. – A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése. – Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, fogalmazás. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a témához kapcsolódó képzőművészeti

Ismeretek – Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek. – Magyarország politikai intézményei. – Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, közoktatás, egészségügyi ellátás). – A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet). – A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. Tanulói tevékenység Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselet). Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban. Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása. Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés). Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoport számára könnyen érthető hírekről. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól. Kérdőívek, kérvények kitöltése. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek – kritikai gondolkodás, – kauzális gondolkodás, – értékazonosulás, értékválasztás.	alkotások; építészeti az Országház. Informatika: interaktív taneszközök használata, világháló, közösségi portál.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, érzékeny adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, űrlap, anyakönyv, igazolvány.

Tematikai egység	Pénzügyi és gazdasági kultúra	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i>

– A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tábló készítése. – Különböző fizetési módok modellezése. – A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. – A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. <i>Ismeretek</i> – Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása). – A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezszi, zsebpénz). – A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció). – Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke). – Vállalkozói alapismeretek. <i>Tanulói tevékenység</i> A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés). A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül. Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása). A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával. A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén. A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről. Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – kritikai gondolkodás, – életvezetési képesség, – problémamegoldó gondolkodás.	kommunikáció. <i>Matematika:</i> alpműveletek, mértékváltások. <i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, tájékozódás a világhálón. <i>Erkölcstan:</i> vállalt kötelesség teljesítése, felelős életvezetés. <i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> munka és jövedelem közötti összefüggés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezszi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban. Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről. Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében. Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.

TERMÉSZETISMERET

A tantárgy tanításának célja fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését; olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait. A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést. Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.

A tantárgy célja hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást. Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökológikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását. A gondolkodás rugalmasságának, a kritikai, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át. A megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátíttatását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében. A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez. A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.

A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátíttatását.

Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeretek adása a hang- és a fénytan körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).

A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.

A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.

A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékosagra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerésével, a veszélyek elkerülésének bemutatásával és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetésével. Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosagra neveléssel jelenik meg.

A *természettudományos és technikai kompetenciaterület* fejlesztését segíti a gyakorlati életben előforduló folyamatok, jelenségek megértésével és alapvető óvatosság kialakításával az egészségvédelem, balesetvédelem és környezetvédelem érdekében.

Tematikai egység	Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Átfogó ismeretek növényekről, állatokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele. – Az állattartás és növénygondozás felelősségének átérzése. – A természet szépségének, célszerűségének megélése. – Szöveges és képi információk értelmezése. <i>Ismeretek</i> – Élőlények és környezetük. – Ökológiai alapismeretek. – A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre. – Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról. – Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése. – Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése. – Környezetvédelem – környezetmegóvás. – Háztartási hulladék, szerves-, szervesetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás. – Szennyezőanyagok. Szennyezésmegelőzés. Szennyezésmentesítés. – Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs, szóbeli és írásbeli szövegalkotás. <i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékoság. <i>Erkölcstan:</i> közösségi érdekek. <i>Informatika:</i> gyűjtőmunka a világhálón. <i>Pályaorientáció; szakmai alapozó ismeretek:</i> környezetvédelem, takarékoság.

<i>Tanulói tevékenység</i> Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások. Csoportosítás. Beszámoló. Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás. Tanulmányi kirándulás. Szelektív hulladékgyűjtés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – önállóság, – praktikus készség, – passzív- aktív szókincs.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfajlódás, mutáció, genetika, környezetszennyezés.
--------------------------------	--

Tematikai egység	Egészségvédelem. Élő természet – az ember	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az emberi testről tanult ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése. – A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete. – Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése. – Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete. – Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében. – Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése. <i>Ismeretek</i> – Az emberi test felépítése. – Szervek, érzékszervek funkciója és működése. – Egészség – betegség. – Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat. – Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek	<i>Erkölcstan:</i> életvezetési és életmódbeli ismeretek. <i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot. <i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség. <i>Testnevelés és sport:</i> egészségmegőrző mozgások, testi higiéné.

szerpe a gyógyulás sikerességében. – Egészségvédelem és rehabilitáció. – Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban. – Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség. – Családtervezés, fogamzásgátlás. – Nemi betegségek. – Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei). <i>Tanulói tevékenység</i> Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium). Megfigyelés, önmegfigyelés. Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése. Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról. Kutatómunka és csoportos kutatómunka. Egyéni esetmegbeszélés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – önállóság, – komplex gondolkodás, – praktikus ismeretek, – verbális készség, – empátia, – önfegyelem.	<i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer.
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlődő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.
--------------------------------	---

Tematikai egység	Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Előzetes általános biológiai, fizikai és földrajzi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az emberi test és az egészséges környezet jellemzőinek megismerése. <i>Ismeretek</i> – Egészségtan. Az egészség megóvása. – Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei). – Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések. – Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások. – Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen. – Munkaalkalmassági vizsgálat. – Környezet-egészségtani, munka-egészségtani ismeretek. – A környezet testi-lelki hatása az egészségre. – A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiénéje. – Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága. – Fertőzések és járványok. – Mentálhigiéné. – Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások. – Prevenációs tevékenységek. – Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen. – Elsősegélynyújtás. <i>Tanulói tevékenység</i> Intézménylátogatás. Kutatómunka. Egyéni és csoportos témafeldolgozás. Órai csoportos és egyéni megfigyelések. Család egészségi állapotának feltérképezése. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata. Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablókészítés. Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablókészítés a közösségi szinteken alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés. <i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer, egészségmegőrző és korrigáló segédeszközök. <i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot. <i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség. <i>Testnevelés és sport:</i> egészségmegőrző mozgások, testi higiéné.

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – önállóság, – verbális kommunikáció, – passzív- aktív szókincs, – komplex gondolkodás, – praktikus készség.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhívás, prevenció, mentálhigiéné, közösségi szemlélet.	
Tematikai egység	Kémiai alapismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Átfogó ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása. – Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései. – Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben. – Tudatosság és meggondoltság a mindennapi tevékenységekben. – Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja. – Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. <i>Ismeretek</i> – A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek). – Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra). – Halmazállapot-változások. – Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek. – A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete. – Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya. – Mérgező anyagok.	<i>Matematika: a gondolkodás fejlesztése.</i>

– Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol. – Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor. – Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok. – Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben. – Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása. – Reakciósebesség, reakcióhő. – Környezeti és háztartási anyagok. – Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószerek, üveg. – Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás. <i>Tanulói tevékenység</i> Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése. Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása. Gyűjtőmunka, rendszerezés. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása. A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar). A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros). A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolg, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására). A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes!, ártalmatlan). A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – irányított, tartós, tudatos figyelem, – verbális és vizuális emlékezet, – differenciáló készség, – verbális kommunikáció, – passzív-aktív szókincs, – matematikai összefüggések, – önállóság, – precizitás, – komplex gondolkodás.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).
------------------------------------	--

Tematikai egység	Hétköznapi kémia – kísérletezés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető kémiai ismeretek. Kísérletezés szabályai, megfigyelések szóbeli megfogalmazása, konklúzió felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összefüggések felfedezése. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása. <i>Ismeretek</i> – Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata. – Vízkeménység, vízkő. – Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid. – Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók. – Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószer. – Fertőtlenítőszer. – Penész. – Rozsdásodás. – Alkohokok. – A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése). – Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan. – Alapvető baleset-megelőzési szabályok ismerete és betartása. – Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. – Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. <i>Tanulói tevékenység</i> Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín megváltozása). Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban. Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság).	<i>Matematika:</i> gondolkodás fejlesztése. <i>Informatika:</i> anyaggyűjtés a világhálón. <i>Pályaorientáció, szakmai alapotó ismeretek:</i> környezetvédelem, takarékoság, tűzvédelem, munkafolyamatokkal kapcsolatos ismeretek. <i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékoság.

Konklúziók verbális kifejezése. Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – megfigyelőképesség, – elemzés, – irányított, tartós, tudatos figyelem, – összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás, – kooperációs készség, – precizitás, – motiváció, – praktikus készség, – kreativitás, – óvatosság.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).
------------------------------------	---

Tematikai egység	Fizikai alapismeretek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Érdeklődés a környezet jelenségei iránt.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fényterület körében.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról. – A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. <i>Ismeretek</i> – A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése. – Tükrök: sík, domború, homorú. – A szemüveg. – Az emberi szem és a látás.	<i>Matematika:</i> összefüggések felismerése. <i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségmegőrzés. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a színek természete.

– Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány. – A hang, mint hullám. Rezonancia. – Hangszerek. Visszhang. – Mágneses hatás megfigyelése. – Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése. – A testek elektromos állapota. – Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei. – Áramforrások: elem, akkumulátor. – Az áram mágneses hatása (elektromos motorok). – Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. – Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor). – Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal. – Az elektromos feszültség. – Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás. – Élettani hatások. – Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem. – Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia. <i>Tanulói tevékenység</i> Megfigyelések. Mérések, méréseredmények leolvasása. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása. Mérések, becslések. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése). Kutatás egyénileg és csoportmunkában. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék). Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – megfigyelőképesség, – precizitás, – vizuális és auditív figyelem, – verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárvédelem.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Mindennapok fizikája – kísérletezés	Órakeret
-------------------------	--	-----------------

		10 óra
Előzetes tudás	Fizikai alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. – A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. – Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról. <i>Ismeretek</i> – A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás). – A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása. – Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése. – Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében. – Az égés feltételei, tűzoltás. – A hullámmozgás, a hullámok terjedése. – Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. – Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés. – Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia. <i>Tanulói tevékenység</i> Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése. Mérések, méréseredmények leolvasása. Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, – irányított, tartós, tudatos figyelem, – kreativitás, – megfigyelőképesség, – praktikus készség.		<i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> balesetvédelem, környezetvédelem, takarékoság, tűzvédelem, egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot. <i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer, egészségmegőrző és -korrigáló segédeszközök. <i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás,	

	rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.
--	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Jó rendszerezőképesség, gyakorlatiasság. Egészségtudatos életszemlélet kialakítása, követése. Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakulása. A tanuló általános és egyéni egészségi állapotát ismeri, azt felelősségteljesen kifejezi és megóvjja. A kémiai jelrendszert elemi szinten ismeri. A mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik. A mindennapi élet gyakorlati problémáinak megoldásához nyújtott segítséggel az aktív környezetvédő magatartás kialakítását segíti a tantárgy. Baleset-megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmaz a kémiai anyagok felhasználása során. Ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit. A választott szakma tanulásához elegendő általános fizikai tájékozottság kialakítása. Ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben. Az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat. Megismeri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében. A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.
--	---

MŰSZAKI RAJZ, VIZUÁLIS NEVELÉS

A rajzolás a vizuális megismerés és közlés lényegmegragadó alapeszköze. A rajztanítás célja, hogy fejlessze a gyermekek látáskultúráját, finommotorikáját; érzelmeikre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségük fejlődéséhez. Az ábrázolás célja, hogy megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával, fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.

A rajztanítás feladata a vizuális kultúra alapértékeinek közvetítése, a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése, alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása.

A tantárgy segít megérteni az arányok jelentőségét, meghatározni a tárgyak formai karakterét. A tanuló megérti és megpróbálja megjeleníteni a téri helyzeteket, képessé válik a vizuális kommunikáció dekódolására, értelmezni próbálja a vizuálisan rögzített közléseket. A rajztanítás során fejlődik a tanuló finommotorikai képessége, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség, amely mind megalapozza a szakmai gyakorlatban alkalmazott technikákat.

A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni.

A tanuló a képek, látványok nézegetése során tapasztalatokat gyűjthet, azokat megfogalmazza, választ témához illő képeket, anyagokat, fejlődik a kreativitása. Felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és a társas kultúra* területén a vizuálisan megjelenő ismertetőjegyek, megkülönböztető jelzések megismerésével, az önálló ízlésvilág kialakításának segítségével. A *mediatudatosságra nevelést* a tömegkommunikációs eszközök divatformáló hatásának felismerésével és az irányzatok közötti választás támogatásával alakítja. Segíti az önálló, tudatos stílus kialakítását.

Az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetenciaterületet fejleszti a kreativitás, az alkotókedv folyamatos fenntartásával, a tevékenységekkel szerzett vizuális tapasztalatokra biztatással, a környezet és az alakító tevékenység eredményeinek megfigyelésével.

Tematikai egység	Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Tudatos színkeverés temperával, vízfestékekkel. Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása. Testek látványszerű ábrázolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe). – Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. – A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása. <i>Ismeretek</i> – Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák). – Hétköznapi vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei). – Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása. <i>Tanulói tevékenység</i> A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok). Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tabló), versenyeztetése, és értékelése. Logó tervezése szabadon választott technikával. Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése. A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használatosság, szépség) megvitatása. Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett). Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színekör). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – formamegfigyelés képessége, – térlátás képessége, – színlátás és harmónia, – vizuális kommunikációs képesség.	<i>Informatika:</i> adott információ és illusztráció keresése a világhálón. Produktum készítése adott témára (meghívó, plakát, logó, prezentáció), az elkészült munka kinyomtatása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színkör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, graffiti, prezentáció, marketing.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Műszaki rajz készítésének alapjai	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről, forma ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A térlátás alakítása és erősítése. Képzalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta). A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése. – A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése. – Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése. <i>Ismeretek</i> – Térhatások, téri elemek. – Kísérlet a látvány ábrázolására. – Nézetábrázolás képsík rendszerben. – Szabványok. – Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány). – Szerkesztések. <i>Tanulói tevékenység</i> Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszköz kiválasztás, mérési pontosság, becslés). Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása. Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően). Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – formaészlelés-formareprodukció,	<i>Matematika:</i> mértani testek, mérések, átváltások, felületszámítási ismeretek. <i>Pályaorientáció:</i> a szakmákhoz szükséges feladatok végzése. <i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> tájékozódás, anyaggyűjtés a meglátogatott munkahelyeken.

– térészlelés és térrendezés képessége, – lényegkiemelés képessége, – formamegfigyelés képessége, – térlátás és differenciált térrendezés képessége, – tárgytervezés és tárgyalakítás képessége, – környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelése, tudatos színkeverés temperával, vízfestékekkel. Igényesség a személyes tárgyak és környezet esztétikus alakítására. Ismeretek tapasztalati úton a mértani testekről, formaábrázolás (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítése, tárgy, egyszerű makett készítése a tanuló által választott technikával. Ismeretek a szabványokkal, szerkesztésekkel kapcsolatban. Mérés, mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri a tanuló. Egyszerű szakrajz (alaprajz, szabásminta) értelmezése, elkészítése. Törekvés munkája igényes kivitelezésére.
---	---

INFORMATIKA

Az információs kultúra alapjainak gyakorlatorientált megismerése a tanulókat hozzásegíti a munkájukhoz, az életvitelük alakításához szükséges információk korszerű, gyors megszerzéséhez, feldolgozásához és alkalmazásához. Az informatika tantárgy célja tudatosítani az informatikai eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein. Az önálló számítástechnikai produktum (pl.: rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják az informatikai eszközöket.

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják az informatikai eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását. Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását. A tanulók képessé válnak adatgyűjtésekre – játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Tematikai egység	Számítógép alkalmazása	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség. Érdeklődés az elektronikus információhordozók iránt.	
A tematikai egység nevelési-	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben.	

fejlesztési céljai	Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A baleset-megelőzés szabályainak betartása. – Számítástechnikai eszközök kezelése. – Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. – A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. – Szövegszerkesztési ismeretek. – Hardver eszközök fajtái, jellemzői. <i>Ismeretek</i> – Dokumentumkészítés. – Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennер, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó). – Könyvtárhasználat, dokumentumismeret. – A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. <i>Tanulói tevékenység</i> A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása). Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatlakozható eszközök használata. Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – érzékszervi megismerések, – térbeli és időbeli tájékozódás, – irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása, – problémamegoldó képesség, – finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.
Kulcsfogalmak/	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak	

fogalmak	(szakkifejezések).	
Tematikai egység	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett és az általa feltett információt kritikával, fenntartással, felelősséggel kezelni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szakszerű eszközhasználat. – Egészségmegőréssel kapcsolatos ismeretek. – A világháló használata a káros oldalak mellőzésével. – Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában. <i>Ismeretek</i> – A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. – Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése. – A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok. – Káros szokások kialakulásának megelőzése. <i>Tanulói tevékenység</i> A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – szóbeli és írásbeli kifejezőképesség, – figyelem terjedelme, pontossága, – emlékezet mobilizálása, – szabályalkalmazás, szabálykövetés, – összefüggés-felismerés, algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás.		<i>Osztályfőnöki óra:</i> káros hatások kivédése. <i>Erkölcstan:</i> adatvédelem, intimitás, tartózkodó viselkedés a virtuális térben is. <i>Testnevelés és sport:</i> egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírás, szókincs.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).	
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni. Képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Értékeli a szövegszerkesztő program előnyeit, érzékeli a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát.	

Képes saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Ismeri és képes használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait. Ismer és tudatosan használ a számítógép káros hatását csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatokat.
--

PÁLYAORIENTÁCIÓ

A tantárgy fontos szerepet játszik a tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakításában, a tanulók aktív részvételével a munkavállalói kompetenciák és a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében.

A tantárgy kiemelt célja a sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése, a motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása, a tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.

A tantárgy célja, hogy a tanulóban felkeltse az érdeklődésének, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődést, segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.

A pályaaorientáció során a tanuló megismeri a betölthető foglalkozásokat, a tanulható szakmákat és összeegyezteti azokat személyiségével, ambícióival.

A pályaaorientáció támogatja a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel. Megismeri és elsajátítja a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézkések, adminisztrációs teendők alapjait, felismeri ezek fontosságát.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *állampolgárságra és demokráciára nevelés* területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatásával, az *önismeret és társas kultúra* területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmatanulás lehetőségeinek felismertetésében.

A pályaaorientáció feladata a munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott szakmai képzés megismertetése, megszerettetése. Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés. *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés. A tanulók megismerik a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőit, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását.

A tantárgy az *anyanyelvi kompetenciaterületet* a munka világával kapcsolatos ismeretek körével, a szakmai nyelv megismertetésével segíti. Támogatja a munkahelyi kommunikáció megismerését, az önkifejezést a vállalt és ellátott feladatokkal kapcsolatban. A *szociális és állampolgári kompetenciaterület* fejlődését segíti a társadalmi munkamegosztás szerkezetének és okainak megismertetésével, a munkakörök egymásra utaltságának bemutatásával és az egyéni munkavállalói fontosság érzésének kialakításával. Fejleszti az önismeretet a munkaképesség, pályaalakalmasság és egyéni életpálya lehetőségének feltárásával. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás formáit bővíti a munkahelyi kommunikáció elvárt szabályainak és lehetőségeinek gyakorlásával.

Tematikai egység	Munkavállalói ismeretek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Munkavállalás iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. – Munkával kapcsolatos jogok és kötelességek, a munkaerő-piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások. – A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei. – Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés. – Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása. <i>Ismeretek</i> – Munkahely-keresési ismeretek, munkafelvétel, – Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, – Munkaegészségügyi ismeretek, – A munkahelyek szerkezete, felépítése, – Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, – A munkavégzés szervezése. <i>Tanulói tevékenység</i> Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. Munkavállalói jogok és kötelességek megbeszélése. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás, szabadságkérés, betegállomány igazolása). Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe). Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.

megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés). Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresői lehetőségek, közmunka). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – alkalmazkodás, szociabilitás, – önállóság, – motiváció, – szabálykövetés.	
---	--

Kulcsfogalmak/fogalmak	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.
-------------------------------	---

Tematikai egység	Pályaorientáció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szakmaválasztás és szakmaelsajátítás iránti érdeklődés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése. – Személyes pályaalakultság feltárása. – Társas képességek megismerése. – Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása. – Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése. – Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében. <i>Ismeretek</i> – Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. – Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. – Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. – Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Természetismeret:</i> egészségügyi alkalmasság (látás, hallás, állóképesség). <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban.

– Munkahelyi egészségvédelem szempontjai. <i>Tanulói tevékenység</i> Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása. Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. Egyéni pályaaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. Munkaerő-piaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése (elkészült eszközök, megművelt kertek stb.). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – esztétikai érzék, – önismeret, – motiváció, – precizitás, – önállóság.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.
---	---

SAKMAI ALAPOZÓ ISMERETEK

A tantárgy célja az egyéni életpálya-elképzelések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján – a pályaválasztási döntés segítése. Megismerteti a választott szakmák munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző szakmacsoportokat, foglalkozásokat, tevékenységformákat. A feltételek függvényében egy vagy több szakterületen gyakorlatorientált, általános szakmai ismereteket nyújt.

A szakiskolában a szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlatban is megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket és felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés vagy rész-szakképesítés kiválasztására.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén a munkahelyeken, műhelyekben elvárt viselkedés megismertetésével, az *önismeret és társas kapcsolati kultúra* területén a munkatársi kapcsolatokban szokásos együttműködési képességek kialakításával, a munkavezetővel és a kollégákkal történő kapcsolattartás gyakorlásával.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén a munkaképesség és állóképesség fejlesztése és megtartása érdekében a saját személyre vonatkozó ismeretek nyújtásával segíti a tanulókat. Megismerteti az egyes foglalkozások egészségügyi, fizikai és pszichikai kockázatait, ezek elkerülésének lehetőségeit és a sérülések, károsodások megelőzésének fontosságát.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti felismerni a munkavégzéssel összefüggő veszélyek elkerülését segítő technikákat, megalapozza a műhelyekben szükséges, szerszámokkal, tevékenységekkel kapcsolatos óvatosságot, odafigyelést a saját és a munkatársak épségét veszélyeztető tényezők és folyamatok elkerülésére. Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlődését a tantárgy a szakmai nyelv gyakorlásával, a munkatársakkal és munkavezetővel szükséges önkifejezés segítségével és a munkafeladatok és utasítások megértésének támogatásával segíti. Elősegíti helyzethez illő szóhasználattal az információ kérését szóban és írásban, segít a vélemény, kritika, vita kulturált nyelvi formában történő megfogalmazásában.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén erősíti az együttműködést, a munkafegyelem kialakulását, a felelősségvállalást, a társadalmi cselekvőképesség növelését, a szabálykövető magatartás elfogadását, az erőfeszítést, a monotóniatűrést a munkafolyamatokban, élethelyzetekben. Fizikai és szociális helyzetekben eredményes alkalmazkodást biztosító, szilárd szokásrendszert alakít ki.

Tematikai egység	Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Óvatos magatartás kialakulása a nem ismert tárgyakkal és gépekkel kapcsolatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése. – Alapvető óvatosság kialakulása. – Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása. – Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése. <i>Ismeretek</i> – Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek. – Veszélyes alapanyagok, energiaforrások. – Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. – Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma. – Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen. <i>Tanulói tevékenység</i> Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. Tűzvédelmi gyakorlat. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal. Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – megfigyelőképesség, – óvatosság, – kooperációs készség.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Közlekedési ismeretek	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tömegközlekedési eszközök önálló, magabiztos igénybevétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A műhelyek és munkahelyek tömegközlekedéssel történő megközelítése lehetőségeinek megismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A munkahely és lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és célszerűen. – Tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele. – Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete. – Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása. <i>Ismeretek</i> – Menetrend. – Átszállási lehetőségek. – Tömegközlekedési eszközök útvonala. – Lakóhely közlekedése. – Lakcím és munkahely, műhely címének pontos ismerete. – Bérletek, jegyek időbeli és térbeli hatályosságának ismerete. <i>Tanulói tevékenység</i> Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése. Menetidő kipróbálása, pontos érkezés a munkahelyre. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – figyelem, – önállóság, – együttműködési készség, – pontosság, – óvatosság.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Műhelygyakorlatok	Órakeret 144 óra
Előzetes tudás	Tűz- és balesetvédelmi ismeretek, motiváltság a munkavégzésre.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. – Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése. – A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás. – A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása. – A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, részszakképesítés vagy munkábaállást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására. <i>Ismeretek</i> – A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése. – A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése. – Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése. – Munkafolyamat menetének megismerése. – A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása. <i>Tanulói tevékenység</i> A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása. Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról. A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.

szokásainak betartása. Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása. Helyes testtartás és fogások gyakorlása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – praktikus készség, – kooperációs készség, – pontosság, precizitás, – irányított figyelem, óvatosság, – önállóság, önismeret.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló az intézmény szakmai képzésének megfelelő területen jártas lesz a gyakorlati műhelyekben és munkahelyeken, elsajátítja a képzés során használatos alapvető segítő munkák és részfeladatok elemeit. Tájékozott lesz a munkavégzés során elvárt teljesítménnyel és saját képességeivel kapcsolatban.
---	---

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok középfokú nevelésében-oktatásában jellemző a tudatos és rendszeres öntevékenység, önképzési igény valamennyi műveltségi terület, így a testnevelés és sport esetében is. Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészsz tudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetség gondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *anyanyelvi kommunikáció* – a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése terén, a testnevelés órákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A *matematikai kompetencia* fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A *természettudományos kompetencia* a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, a komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészsz tudatos szokások kialakítására a tanulóknál.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Tematikai egység	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalán, kötélén, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel.	

fejlesztési céljai	Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.
---------------------------	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. – Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. – Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása. <i>Ismeretek</i> – A fitness és az edzettség kritériumai. – A terhelés élettani és pszichés értelmezése. – A nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. – Gimnasztika. – Egyensúlygyakorlatok. – Küzdőgyakorlatok. – Zenére végzett gyakorlatok. – Légzőgyakorlatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal: – motoros (Cooper), – kardio-respiratorikus, – állóképesség, – erő, – izomerő, – állóképesség, – testösszetétel. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – döntési képesség, – térkihasználási képesség, – transzferhatások.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Természetismeret:</i> emberi test, egészséges életmód.

Kulcsfogalmak/fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.
-------------------------------	---

Tematikai egység	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúlygyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemek önálló végrehajtására.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemeinek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. – Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. <i>Ismeretek</i> – Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. – Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. – Rendgyakorlatok. – Torna. – Támaszgyakorlatok. – Mászás, vándormászás. – Függeszkedés, lendülés. – Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. – Atlétikai elemek: – Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. – Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. – Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. – Úszás. – A vízből mentés elemi szabályai. <i>Tanulói tevékenység</i> Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Természetismeret:</i> Emberi test. Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> versenyszellem, nyertes elismerése, szabályok betartása.

Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés- és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szerekén. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. Táncitanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors, mell, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége, – imitációs és elemző képesség, – alkalmazkodási képesség, – a mozgás örömeinek átélése.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Játék	Órakeret 52 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a	<i>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező,</i>

sportszerűségben és a sikerorientáltságban. – Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. – Csapatépítés. – Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása. – Éléményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. <i>Ismeretek</i> – Dobó- és elfogójátékok. – Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. – Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. – Átadások helyben és mozgás közben. – Célba rúgó és célba dobó játékok. – Kosárlabda. – Labdarúgás. – Röplabda. – Kézlabda. – Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. – Szabadidős teremjátékok. <i>Tanulói tevékenység</i> Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki. Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értéke és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – szabálytudat, – kooperativitás, – asszertivitás, – kudarc és győzelem sportszerű megélése.	informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Versenyzés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárssal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor-és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. – Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. – Az olimpia és sporttörténet nagy alakjai, emblemikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. – Példakép (választás, a választás megindokolása). <i>Ismeretek, indoklások</i> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. – Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. – Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. – Küzdősportok elemei. – Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. <i>Tanulói tevékenység</i> Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magasugrás, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincs bővítés. <i>Természetismeret:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> képek, eredmények keresése honlapokon. <i>Erkölcstan:</i> önismeret – testi és lelki egészség.

Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – szabálykövetés, szabálytartás, – egészséges versenyszellem, – kooperáció, – koordináció, – döntési és reagáló képesség.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.
--------------------------------	---

Tematikai egység	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxáció gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. – Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. – A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szénvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. – Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. – Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.

szabadidős tevékenységek megvalósításában. – Biztonság és környezettudatosság. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. – Önkontroll, önuralom. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége –a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. – A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásával. <i>Ismeretek</i> – Otthon is végezhető testgyakorlatok. – Táncok különféle műfajai. – Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. – Relaxációs gyakorlatok. – Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. – Természetben üzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). – Kerékpározás, görkorcsolyázás. – Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. – Könnyített testnevelés. <i>Tanulói tevékenység</i> Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben üzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok	
--	--

megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – egészségtudatosság, – mozgásigény, – a körülményekhez való alkalmazkodás, – a természet szeretete, fenntartható fejlődés.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni. A szergyakorlatok teljesítése, önálló végrehajtása a tanuló képessége szerint. Az ugróerő és súlypontemelkedés tudatos szabályozása. A tánc és a közös mozgás élményének élvezete. A tanuló képes: - önállóan bemelegíteni; - a sportot életritmusába beépíteni; - legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; - versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és azoknak megfelelően cselekedni; - labdát céltudatosan irányítani; - labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; - a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; - higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; - a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.
---	--

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki óra sajátos szerepet tölt be a tantárgyak rendszerében. Tartalmi, tevékenységei közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését. Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.

A tantárgy tudatosítja az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, bemutatja a közvetlen környezet humán értékeit.

Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására.

Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élményeseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.

A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy az *erkölcsi nevelés* terén, irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül támogatást nyújt pozitív és negatív példák felismerésére, pozitív mintakövetésre; *nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés* területén hazánk múltjának, jelenének megismerésére az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés terén szerepet játszik az olvasott szövegekben a közéletiség felismerésében, a múlt irodalmában a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követésében.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területen fontos szerepet tölt be a tantárgy, a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeretet fejleszti a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel, segíti a saját személyiség megismerését az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A *testi és lelki egészségre nevelésben* az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerésével ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben, ezek felismerésével, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával vesz részt.

A *családi életre nevelést* az irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása erősíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területet támogatja a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán, illetve ezek gyakoroltatása szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terület egyre tudatosabbá válik a helyes szokásrend következetes alakítása során különböző életterekben (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

A *pályaorientáció* területét támogatja a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzésével, megbeszélésével, saját lehetőségek és motivációk összevetésével.

A *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen komplex ismereteket nyújt az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek bemutatásával a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörökben.

A *médiatudatosságra nevelést* segíti az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, infokommunikációs eszközök igénybevételének gyakorlásával.

A *tanulás tanítása* területet támogatja az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárásával, egyénre szabott értékeléssel, az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztésével.

A kulcskompetenciák közül az *anyanyelvi kommunikáció* hangsúlyos, a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve kell szerepet kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A *szociális és állampolgári kompetencia* fejlődését, a társadalmi beilleszkedést a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni.

Tematikai egység	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A szabályok elfogadása. – Helyes napirend kialakítása. – Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya. – Felkészülés a szakmatanulásra. – Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt. – Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Szakmai alapozó</i>

<i>Ismeretek</i> – Tanulói jogok és kötelezettségek. Házi rend. – Tűz- és balesetvédelem. – Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. – Tanulás és tudás. – Új tantárgyak megismerése. – Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). – Helyismeret. – Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése. <i>Tanulói tevékenység</i> A házi renddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). A szabályok megvitatása. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, Helytörténeti Múzeum, kiállítás megtekintése). Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulóknak megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása stb.). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – akusztikus figyelem, – szerialitás.	<i>ismeretek:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek. <i>Pályaorientáció:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek. <i>Informatika:</i> tájékozódás a világhálón.
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját jó és rossz tulajdonságainak ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Reális önismeret. – Sérelmeiről beszél a tanuló. – A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. – A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. <i>Ismeretek</i> – Önjellemzés, reális önértékelés. – Lelki bántalmak, sérelmek következményei. – Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? – Az emberi természet megnyilvánulása, a helyes életvezetés kialakítása. – Negatív tulajdonságok számbavétele. – Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése. – Dohányzás (aktív – passzív). – Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). <i>Tanulói tevékenység</i> Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra. Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Természetismeret:</i> egészséges életmód.

jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – akusztikus figyelem, – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, – emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, – szerialitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás.

Tematikai egység	Aktuális témák	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szűkebb és tágabb közösségének ismerete. – Aktivitás, együttműködés. <i>Ismeretek</i> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. <i>Tanulói tevékenység</i> Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.

műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – akusztikus figyelem, – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, – emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, – szerialitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. Képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Képes megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.
--	--

A Nemzeti alaptanterv által megjelölt fejlesztési területek – nevelési célok között szerepel a családi életre nevelés mint olyan feladat, amelynek minden tantárgy célkitűzései között meg kell jelennie: „A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.”

A családi életre nevelés tantárgy (CSÉN) ezeket a célokat egységes rendszerbe foglalva valósítja meg, nem csökkentve ezzel a többi tantárgy szerepét. Mivel szükségképpen erkölcsi kérdéseket is érint, több közös területet tartalmaz az erkölcsan tantárggyal. A tantárgy nagyobb tematikai egységekben valósítja meg nevelési céljait:

1. *A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége és a család működése*

Segíteni kívánja a diákokat abban, hogy a mindennapi életükben zajló történeteket jobban megértsék. Ez gondolkodó viszonyulás a mindennapi életükhöz. Ehhez egyrészt szükség van bizonyos ismeretanyag átadására. Másrészt a diákokban olyan szemléletmódbeli beállítódás kialakítása a cél, amely elemzően, tudatosan szétválasztja és ezáltal megismerteti a család komplex rendszerének a működését (családi szerepek, munkamegosztás a családban, családtípusok, a család nevelési stílusa, a szeretet kifejezésének módja, a családon belüli kommunikáció és a légkör, valamint a normák kialakításának rendje és megkövetelése, generációk együttélése, illetve ennek hiánya stb.). Ezáltal az életkor előrehaladtával egyre differenciáltabbá válik a diákok látásmódja, így a családi élet működéséből és azok összefüggéseiből egyre többet megismernek és megértenek. Egyre több példát látnak maguk előtt, amelyeket tudatosan alkalmazva elkerülhetik a káros, rossz berögződésből adódó sztereotip viselkedésminták alkalmazását és továbbadását, várhatóan a kapcsolataikban, a problémáik kezelésében, az életük autonóm irányításában stb. tapasztalható lesz az egyre kompetensebb viselkedés.

2. *Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés*

Jó kommunikációs képességek kialakítása és/vagy erősítése a diákokban, hogy tudjanak kapcsolatokat kezdeményezni, gondozni és védelmezni, melynek során ki tudják fejezni érzelmeiket. Ismerjék meg a kapcsolatok buktatóit, és a változtatáshoz szükséges eszközöket. A konfliktusokat tanulják meg olyan fokon kezelni és megoldani, hogy azok ne rombolják kapcsolataikat, a tanult készségekkel azokat erősítsék és intimitásukat növeljék. Sajátítsák el, hogy az egészséges határok áthágása miatt esetenként megfelelő döntést kell hozniuk egy kapcsolat megszakításáról vagy folytatásáról.

Esélyegyenlőség – szemléletformálás. Elfogadó, pozitív attitűd kialakítása a hátrányos helyzetű személyekkel (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.).

3. *Jellem és értékrend*

A tematikai egység célja, hogy a diákok értsék meg a jellem és az értékek szerepét és fontosságát, alakuljon ki bennük egy stabil, az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend, amely hosszabb távon jellembeli változást és így viselkedésváltozást eredményezhet.

E tematikai egység szempontjából különösen fontos, hogy milyen emberképre

alapoz a tantárgy, milyen sajátosságokat tulajdonítunk az érett személyiségnek:

- *Ismeri, szereti és elfogadja önmagát*: folyamatosan mélyülő önismerete van, amely együtt jár önmaga (múltja, sebei, örömei, képességei és korlátai) derűs, őszinte elfogadásával és egyfajta egészséges önbizalom meglétével.
- *Érzelmileg érett*: józan valóságérzékelésének köszönhetően érzelmi reakciói megfelelnek az őt ért hatásoknak, azokkal egyensúlyban vannak. Képes ellenőrizni érzelmi és szexuális késztetéseit, megfelelő érzelmi egyensúlyra, biztonságra és optimizmusra tett szert, amely tulajdonságok segítségével képes kezelni a frusztrációval járó helyzeteket is.
- *Világos, személyiségébe beépített értékrendszere van*, szilárd viszonyítási pontok vannak életében, amelyek alapján választ kap a legalapvetőbb emberi kérdéseire (Ki vagyok? Merre tartok? Melyek a korlátaim és lehetőségeim az életben? stb.), és következetes, hosszú távra kiható, megalapozott döntéseket tud hozni.
- *Társas (szociális) kapcsolataiban kielégítő érettségre tett szert*, amely a mások jogainak és szükségleteinek ismeretében és tiszteletében, a más kultúrák és értékrendszerek megértésében, valamint a saját önállóság megőrzésében áll, úgy, hogy közben az ember másokkal őszintén kommunikál, meghallgatja és megérti gondolataikat, együtt dolgozik velük és értük. A saját boldogságát a mások boldogulásáért történő önzetlen elköteleződésben találja meg.
- *Tudatosan, nyitottan és cselekvő módon alakítja környezetét* (értelmi és operatív érettség). Ezen érettség segítségével új ismeretek birtokába jut, bővíti, tágítja, csiszolja és mélyíti eddigi tudását, képes rugalmasan és nyitottan új problémák megoldásába fogni, és kreatív módon hozzáállni a régiekhez.
- *Szakmailag megbízható*: összhang van a gyakorolt szakma és a végzéséhez szükséges képességek elsajátítására vonatkozó érdeklődés között.
- *Lelkileg érett*, azaz a lényének legmélyéből fakadó igényeket tudatosítja, elfogadja, és olyan értékekre irányuló nyitottsággal rendelkezik, melyek választ tudnak adni mélyről jövő igényeire, legbensőbb kérdéseire.

4. *Önismeret és érzelmi intelligencia*

Cél a diákok helyes önértékelése kialakulásának elősegítése, hogy képessé váljanak felismerni, megérteni, elfogadni és hatékonyan használni saját erősségeiket és gyengeségeiket, valamint megtanulják önmagukat az aktuális trendek diktálta elvárásoktól függetlenül értékesnek, fontosnak és hasznosnak látni. Emellett a diákok érzelmi fejlődésének elősegítése, hogy képesek legyenek saját és mások érzelmeit felismerni, megfogalmazni, megérteni, elfogadni és hatékonyan használni.

5. *Nemiség – férfi/női identitás – szexualitás – párkapcsolatok*

Segíteni kívánja a diákokat kisiskolás kortól kezdve a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás megerősödésében, a nemek közötti alapvető különbségek megismerésében (nemi jelleg, agyműködés, kommunikáció stb.) és a férfi/apa – női/anya szerepekkel kapcsolatos káros sztereotípiák lebontásában, a serdülőkori biológiai, lelki, viselkedésszerű változások pozitív megélésében, a termékenységtudatos szemlélet kialakulásában, ahol a gyermek mint ajándék jelenik meg. Elő kívánja segíteni a párkeresés és a párválasztás sikerét. Fontos, hogy a diákok megismerjék a férfi-női párkapcsolatok formáit és az azokban megélt boldogság/csalódás lehetőségét, emellett kialakuljon bennük a családbarát szemlélet. Kellően felkészüljenek a harmonikus, boldog, elkötelezett párkapcsolaton (házasságon) alapuló érett, felelős, kiegyensúlyozott, egészséges szexualitásra. Ezen túl elsajátíthatják az egészséges szexuális élethez szükséges ismereteket. Az emberi fogantatás és a magzati fejlődés szépségének megismerése kapcsán fogalmazódjon meg bennük, hogy az emberi élet érték a fogantatástól kezdve a természetes halálig.

6. *Útelágazások, zsákutcák, útvesztők, avagy Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek*

A diákokban alakuljon ki a felelős gondolkodás és dönteni tudás képessége, amelynek alapja a döntési helyzet és a benne rejlő több/kevesebb választási alternatíva felismerése, majd a következményeik tudatosítása minél korábbi életkorban. Fontos tudatosítani a fiatalokban belső erőforrásaikat és felfedeztetni velük megerősítő kapcsolati hálójukat, továbbá a különböző normatív és egyéb típusú változásokat.

A különböző választási lehetőségek és azok következményeinek bemutatásával segítsük elő a veszélyhelyzetek felismerését, a fölöttük gyakorolható tudatos kontroll érzését, a felelős döntéshozatal kialakulását. Érzékenyítsük őket saját és mások helyzetének megértésére és elfogadására. Olyan ismeretek átadása és készségek fejlesztése a cél, amelyek elősegítik a segítségkérést (család, barátok és szakemberek felé) és segítségnyújtást, a problémakezelést és -megoldást.

Fel kell készíteni a fiatalokat arra, hogy a változások és veszteségek kezelésében legfőképpen a családnak és a rokonságnak kellene jelentenie a támogató hálót, tőlük várható és nekik nyújtandó a kölcsönös érzelmi, erkölcsi és anyagi támasz. A fiatalok esetében különösen fontos, hogyha a saját erőforrásaikat meghaladja a problémamegoldás, igényeiket megfogalmazva segítséget merjenek és tudjanak kérni, illetve el is fogadják azt a környezetüktől. Meg kell mutatni nekik, hogyha a család, a közeg, amelyben élnek, valamilyen okból nem tud támasz lenni, milyen közösségi vagy intézményi segítséget vehetnek igénybe. Sikeres küzdésük ugyanis utat nyithat az új életszakasz pozitívabb megélése, valamint a benne rejlő lehetőségek teljesebb kihasználása felé.

7. *Változások következményei és kezelésük*

A családi élet változások véget nem érő folyamata, ezért szükséges, hogy a diákok megtanulják elviselni, sőt kezelni a változással járó nehézségeket. A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadása sokféle lelki és mentális kompetenciát igényel. Cél mindezen kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása.

Meg kell ismertetni a fiatalokkal azokat a lélektani folyamatokat, amelyek a változásokat kísérik, fel kell készíteni őket arra, hogy a változások okozta feszültséget, bizonytalanságot miként lehet a helyzet értelmi és érzelmi megértésével sikeresen kezelni. Fel kell készíteni a fiatalokat azokra a konkrét, személyes változásokra, amelyekkel életükben a következő évek során találkozni fognak (pubertáskori identitáskeresés, intimitás, szülőkről való leválás, társsá és szülővé válás).

A családi életre nevelés foglalkozásai többnyire eltérnek a hagyományos tantervi óráktól. Új formát, oldottabb légkört és az órátartó pedagógus/védőnő/mentálhigiénés szakember és diák viszonyában egyenrangúságot feltételeznek és rugalmasságot igényelnek, melyben a felek megadják egymásnak a kellő tiszteletet, a szólás lehetőségét és a vélemény szabadságát. Az ismeretek átadása nagyon speciálisan történik. Az emberi méltóság, a tisztelet fontosságára neveléssel, a rávezetéssel, az elgondolkodtatással, a saját vélemény megfogalmazásával, a tudatosítással reményeink szerint a fiatalok az átgondolt kérdések és korrekt információk birtokában önálló, felelősen cselekvő, érett személyiséggé válnak, és belső meggyőződésből tudnak jó döntéseket hozni életükkel kapcsolatban. Fontos tudatosítani bennük, a döntés az ő kezükben van, az ő felelősségük.

A tantárgy módszereiben legfőképp a nem formális tanulás eszközeit használja. Fontos a nevelő rendelkezésre állása a diákok számára a személyes beszélgetésekhez; és a megválasztott technikák, eljárások összhangja a közvetíteni szánt értékekkel.

Mivel a tantárgy főként lelki, szellemi és mentális kompetenciák fejlesztésére és szemléletformálásra irányul, a diákok érdemjegy szerinti értékelése irreleváns. Az egyes tematikai egységekhez kapcsolódóan előzetesen, majd a téma lezárását követően lehetőség van

tájékoztató/visszajelző kérdőívek kitöltésére, de csak anonim formában.

A tantárgy sikerének kulcsa a foglalkozást tartó szakember és az osztály összehangolódása, a konkrét tematika és tanmenet adekvát, az adott osztályközösség érettségének és érdeklődésének megfelelő kidolgozása, melyet a pedagógus folyamatosan igazít az osztályhoz, attól függően, hogy az egyes témakörök feldolgozásakor milyen esetleges problémák, kezeletlen konfliktusok vagy váratlan reakciók kerülnek felszínre.

Az erkölccstannal való kapcsolódások, mivel maguktól értetődőek, nincsenek jelezve.

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége. A család működése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Saját családban megélt tapasztalat és más családok (pl. rokonok, ismerősök, barátok) megfigyelése, filmek, irodalmi művek alapján kialakult saját elképzelés, vélemény; korábbi tanévek során családórán tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A család értékének hangsúlyozása. Pozitív attitűd kialakítása és/vagy megerősítése a család intézménye iránt. A diákok megismertetése a párválasztás szociológiai vonatkozásaival (háttér, végzettség, vagyoni helyzet, nemzetiség, vallás, szokások stb.), illetve ehhez kapcsolódóan a családon belüli szerepek, feladatok, felelősség, döntési jog, javak elosztása, a kölcsönösség alakulása foglmainak megismerése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A család – érték. A család a társadalom életadó alapsejtje. Mi a boldogság? A boldogságkeresés útjai. Családi gazdálkodás, családi költségvetés, zsebpénz, takarékoskodás. <i>1. Biológiai témakörök</i> – A testi-lelki egészség. Az egészséges életmód. – Nemi szerepek. – Az élet tisztelete és védelme – a fogantatástól a természetes halálig. <i>2. Családszociológiai témakörök</i> – A szocializáció fogalma. – Párválasztás szociológiai vonatkozásai. – Konfliktus a családban – a válás hatása a családokra. – Magatartásminták – harmonikus családi minták. Szerepek, normák, értékek változásai. – Családtípusok és azok személyiségre gyakorolt hatása. <i>3. Pszichológiai témakörök:</i> – A személyiség fejlődése (szocializáció) és alakulása a családban. – Szerepek a családban, feladatok, terhek, javak, felelősség		<i>Biológia-egészségtan:</i> egészséges életmód; személyiségfejlődés; tanulás, szocializáció. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szophoklész: Antigoné, Oidipusz király.

elosztása, családi munkamegosztás, kölcsönösség. – Szerepeltvárások, szerepviselkedések, konfliktusok. 4. <i>Pedagógiai témakörök</i> – Generációk közötti kommunikáció és együttműködés. – Pedagógusok, szülők és diákok jogai és kötelességei. 5. <i>Etikai témakörök (csak érintőlegesen)</i> – Az emberi méltóság. – Társadalmi normák, értékek. – Szabadság–értelem és akarat kapcsolata. Az ember ösztönös és érzelmi élete. A szabadság mint az ember egyedülálló sajátossága. A családon belüli kommunikáció és az érzelmek, a szeretet kifejezésének jelentősége, társadalmi szinten berögzült káros sztereotípiák lebontása. A látásmód egyre differenciáltabbá válása, a családi élet működésében az összefüggésekből egyre több megértése. A kapcsolatokban, a problémák kezelésében, az élet autonóm irányításában stb. való egyre kompetensebb viselkedés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, boldogság, testi-lelki egészség, élet tisztelete, harmonikus családi minta, ünnep, emberi méltóság.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Iskolai és egyéb közösségben megélt kapcsolatok (osztálytársak, barátok, szerelmesek, haverok, ismerősök stb.) tapasztalatai, nem tudatos kapcsolatépítési és -kezelési, konfliktusmegoldási stratégiák alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A diákok jó kommunikációs képességeinek kialakítása és/vagy erősítése. A konfliktuskezelési és -megoldó képesség fejlesztése. Esélyegyenlőség – szemléletformálás.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Társas kapcsolatok</i> Én – te – mi – társas kapcsolatok: A kapcsolatba kerülés lépései. A kapcsolatot fenntartó elemek. A kapcsolatépítés fontos elemei: Természetes kíváncsiság, kockáztatás, legyünk önmagunk, kérdezzünk, meghallgatás, elfogadás, bizalom, közös érdeklődés. Család: Kölcsönösség, összetartás, az igazi, elfogadó szeretet, tisztelet. Munkamegosztás, szerepek, kölcsönös segítség. Jogok és kötelességek. Családi ünnepek. Döntések és szabályok.		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Balassi Bálint szerelmi költészete, Csokonai Vitéz Mihály szerelmi lírája, Shakespeare: Rómeó és Júlia, Hamlet, Homérosz: Odüsszeia, Katona József: Bánk bán. A kommunikáció formái. <i>Informatika:</i>

Barátság: A barátság jelentősége, kialakítása, szerepe a serdülő életében. A különbözőségek elfogadása, összehasonlítás, az elfogadás hiánya, önzés. A barát választása. Intimitás, érzelmek és gondolatok megosztása. Kölcsönös segítség. A csoportnyomás kivédése és határok állítása. Közösség: Egynemű és vegyes kortárs közösségek. Beilleszkedés. Szerelem: A párkapcsolatok kialakulása és tartóssága: párkeresés, megismerkedés, „lazázás”, randevúzás, együttjárás, csalódások, szakítás. Házasság: Elköteleződés és hűség. Rokonok és barátok. Értékközvetítő példaképek. Esélyegyenlőség – szemléletformálás. Hogyan gazdálkodunk az időnkkel; a szabadidő hasznos eltöltése. <i>Kommunikáció a kapcsolatokban</i> Verbális kommunikáció: őszinteség, egyértelmű fogalmazás, udvariasság, figyelem, barátságosság, hangszín. Nonverbális kommunikáció: mimika, tekintet, gesztusok stb. Kulturális szignállok: öltözködés, hajviselet, smink, jelképek stb. kérdésköre. Értő figyelem: meghallgatás képessége, megértés, odafigyelés, visszatükrözés, átírás. Kérdezéstechnikák. Párkapcsolati kommunikáció: férfi és női kommunikáció sajátosságai, különbözőségei, ebből fakadó félreértések, problémák. Tömegkommunikáció vagy szociális kommunikáció: a tudatos médiahasználat és a kétlépcsős kommunikáció. A manipuláció eszközei. A virtuális világ veszélyei. Szeretetnyelvek. <i>Konfliktuskezelés a kapcsolatokban (család, iskola, barátok, munkahely stb.)</i> Bevezetés: Véleménykülönbség, vita, veszekedés, konfliktus. A konfliktus az élet velejárója. Előítélet. Alapvető kommunikációs technikák, empátia. Konfliktusmegoldási stratégiák: Megoldási lehetőségek (visszavonuló, támadó, kiegyező, engedelkeny, közös megegyezésre, kölcsönös megállapodásra törekvő). A konfliktus megoldásának lépései. Törekvés a konfliktusok békés megoldására.	az elektronikus kapcsolattartás formái, netikett.
---	--

Tolerancia. Megbeszélés, meghallgatás, megbocsátás, újrakezdés. Vitához, veszekedéshez vezető helyzetek. Kapcsolatkezdeményezés, -gondozás, -védelmezés. A kapcsolatok buktatói és a változtatáshoz szükséges eszközök felismerése. A tanult készségek minél hatékonyabb alkalmazása a kapcsolatok megtartása és/vagy megerősítése érdekében. Az értő figyelem készségének elsajátítása, a visszatükrözés, kérdezőtechnikák gyakorlása, a férfi és női kommunikáció sajátosságainak megismerése, a tömegkommunikáció manipulációs hatásainak és az önkontroll fontosságának tudatosítása. Az elfogadás hiányának, az önzésnek, a kiközösítés következményeinek, a kommunikáció szintjeinek, a verbális- és nonverbális kommunikáció fogalmának, az odafigyelés fontosságának, a különböző konfliktusmegoldási stratégiáknak a megismerése. A konfliktusmegoldás lépéseinek, a kezeletlen konfliktusok következményeinek tudatosítása. A tömegkommunikációs eszközök és a virtuális világ személyiségre, társas kapcsolatokra gyakorolt hatásainak megismerése. Elfogadó, pozitív attitűd kialakítása a hátrányos helyzetű személyekkel (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elfogadás, bizalom, összetartás, tisztelet, barátságtípus, beilleszkedés, elköteleződés, hűség, értékközvetítő példakép, meghallgatás, tudatos médiahasználat, virtuális világ, tolerancia, újrakezdés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Jellem és értékrend	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az „értékkel”, illetve „értékessel” kapcsolatos önálló gondolatok, személyes tapasztalatok, tanult fogalmak, családban, általános iskolában megtanult viselkedési normák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A jellem és az értékek szerepének és fontosságának megértetése. A diákok elgondolkodtatása a férfiakkal és a nőkkel szembeni elvárásokról, párválasztási szempontok megfogalmazása a jellem szempontjából. Stabil, az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend kialakulásának elősegítése. Érett személyiség kialakulásának elősegítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szabadság, értelem és akarat kapcsolata. Az ember ösztönös és érzelmi élete. A szabadság mint az ember egyedülálló sajátossága. Társadalmi normák, törvények, értékek, társasági viselkedés írott és íratlan szabályai, illetmen (udvarlás, együttjáró párok társaság előtti magatartása).		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és

Lelkiismeret mint belső értékrend és annak karbantartása. Szeretet – a másik ember javának akarása. Mértékletesség – a helyes mérték az ösztönös és érzelmi életben. Sajátos erények, tulajdonságok: Hazaszeretet. Alázat. Önuralom. Lemondás. Empátia. Öröm. Boldogság. Humor. Játékosság.	Tünde.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jellem, érték, erkölcs, értékrend, posztmodern relativizmus, szabadság, felelősségtudat, alázat.

A fejlesztés várt eredményei a kilencedik évfolyamos ciklus végén	A tanuló – tisztában van a család értékével, pozitív hozzáállása erősödik a család intézménye iránt; képes a családbarát szemléletmód megélésére; – törekszik a családon belüli jó kommunikációra és érzelmei, szeretete kifejezésére; – ismeri a családon belüli szerepeket, feladatokat, felelősséget, döntési jogot; – elsajátítja az értő figyelem készségét; – tudatosítja a tömegkommunikáció manipulációs hatásait, ismeri a tömegkommunikációs eszközök és a virtuális világ személyiségre, társas kapcsolatokra gyakorolt hatásait; – ismer különböző konfliktus megoldási stratégiákat, tisztában van a kezeletlen konfliktusok következményeivel; – igyekszik fejezni érzelmeit – empátiás készsége fejlődik; az elfogadó, pozitív attitűd erősödik benne a hátrányos helyzetű személyek iránt – törekszik az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend szerinti életre;
---	---

GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI KULTÚRA

A Gazdasági és pénzügyi kultúra I. tanterv a NAT gazdasági és pénzügyi neveléssel, valamint a kezdeményezőkéesség és a vállalkozói kompetencia fejlesztésével kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósítását szolgálja, épít a technika, életvitel és gyakorlat, valamint a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tanterv vonatkozó részeire. Önálló tanterv, de erősíti a Vállalkozzunk! I. általános iskolai kerettanterv megvalósítását.

A Gazdasági és pénzügyi kultúra I. két fontos szereplőn keresztül vezet be a gazdaság és pénz világába. Első részében a családok gazdálkodásán, második részében az egész nemzetgazdaság működésén keresztül mutatja meg a piacgazdaság legfontosabb folyamatait.

A családok felelős gazdálkodása nélkül a nemzetgazdaság, az ország sem gyarapodhat, ezért rendkívül fontos, hogy a felnövekvő generáció felkészült legyen saját háztartásának racionális vezetésére. Éppen ezért a tantárgy egyik fő célja a diákok tudatos, felelős családi gazdálkodási készségének támogatása. Ennek keretében meg kell ismertetni az egyéni pénzügyi tervezés alapjait, meg kell alapozni az ésszerű és a fenntarthatóságot is figyelembe vevő vásárlási döntéseket és a megtakarítási és hitelfelvételi döntéseket segítő képességeket. A tantárgy tanítása ki kell hogy alakítsa az önmagáért, jövőjéért felelősséggel tartozó, öngondoskodó magatartást és a mások problémái felé nyitott, támogató hozzáállást.

Fontos célja a tantárgynak, hogy a diák már gyerekstátuszban is ne csak fogyasztó, hanem a családi gazdálkodást értő résztvevője legyen a család közösségének, legyen képes saját zsebpénzét ésszerűen beosztani, felhasználni. Ismerjen meg családi költségvetési sémákat (háztartási naplókat), a költségvetésben legyen képes összegyűjteni a felmerülő kiadásokat, bevételeket, tudjon következtetni a megtakarítási, hiteltörlesztési lehetőségekre, ez alapján váljon képessé a hitelfelvételről való felelős döntésre. Váljon a diákok számára egyértelművé, hogy szoros kapcsolat van a családok rövid és hosszú távú pénzügyi döntései között.

A tantárgy fejlessze a gazdasági, pénzügyi természetű problémák alternatív megoldási lehetőségének tudatosítását. Ismerjen kockázatokat, bizonytalanságokat egy család jövőjében, és ismerjen segítő megoldásokat, válaszokat a felmerülő problémákra.

Meg kell értetni, hogy az egyéni sikerek és a közösség, az ország egészének eredményessége hosszú távon összefüggnek, elválaszthatatlanok.

A nemzetgazdaság működésének bemutatásával ismerje meg a diák annak a piacgazdaságnak, országnak a működését, amiben élünk, értse meg azokat a lehetőségeket és korlátokat, amiket a piacgazdaság nyújt az egyén számára. Értse meg, miért fontos részt venni a termelésben, miért fontos a lelkiismeretes, tervezetten, szervezeten végzett munka, az igazságos elosztás, gondoskodás a gyerekekről, az idősekről, és mi a jelentősége a szolidaritásnak. Értse és ismerje, mi a jólét és a jóllét fogalma, tartalma, különbsége, kapcsolata.

Ismerje fel a szükségletek és korlátok kapcsolatát mind az egyén, mind az országok szintjén.

Értse meg a növekedés fogalmát, feltételeit és korlátait, valamint a hosszú távú felelős gondolkodás, a fenntarthatóság biztosítékait. Értse meg, hogy a túlfogyasztás, az erőforrások túlzott kimerülése milyen hatással van az ország és a saját jövőjére, és mit tehet ő ennek elkerülése érdekében.

Ismerje a piacgazdaság működését, értse a termelés és a fogyasztás, a kereslet-kínálat közötti összefüggéseket. Tudja, hogy mi a verseny, hogyan működnek együtt és miként versenyeznek a gazdaság szereplői. Tanulja meg, hogy lehetséges etikus verseny a gazdasági szférában is.

Lássa át a pénz szerepét a hazai és nemzetközi gazdaságban. Ismerje meg a gazdaság kulcsszereplőit és a kapcsolatrendszerüket bemutató modellt.

A tantárgy célja, hogy a diák lássa át a külkereskedelem jelentőségét egy olyan külkereskedelemben nyitott országban, mint hazánk, legyen tájékozott Magyarország export- és

importcikkeiről.

Értse meg, hogy a piacgazdaságban miért van szükség államra, mi az állam funkciója, és melyek azok a feladatok, amelyeket a piacgazdaság önmagában nem vagy nem kielégítően szabályoz. Ismerje az állami feladatok ellátásához szükséges fontosabb forrásokat, illetve hogy mire költi az állam a befolyt összegeket. Értse meg, miért fontos az adómorál javítása, a korrupció visszaszorítása. Legyen tisztában az államadósság fogalmával és következményeivel.

A tantárgy gazdasági oldalról alapozza meg az egyéni felelősségvállalást, az aktív állampolgári magatartást.

Módszertanilag sok konkrét eset, adatgyűjtés feldolgozásával jutnak a diákok új ismerethez, döntési helyzetbe, ok-okozati összefüggés felismeréséhez. Ezáltal gondolkodási képességük fejlődik, valamint tudatosul bennük, hogy környezetükben számtalan dolognak van gazdasági, pénzügyi vonatkozása. A csoportban, esetjátékokban végzett feladatokkal, vitákkal fejlődik kommunikációs készségük, érvelési technikájuk, és e sajátos terület szakmai szókincsével is gyarapodnak.

A tantárgy hozzájárul a diákok önismeretének gazdagításához.

A családi gazdálkodást bemutató tananyag rész feldolgozását végigkíséri egy tanulságokat tudatosító módszer, a Típpgyűjtés, amely erősíti a megbeszélte, legfontosabb „tilalomfák” és „ajánlások” megjegyzését.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve egyes részek feldolgozhatóak a diákokkal együtt alkotott „Gazdálkodj tudatosan” társasjátékban, amellyel a gyerekek kreativitása, azonosulása is érvényesülhet.

A Gazdasági és pénzügyi kultúra tantárgy első része a családok gazdálkodásával foglalkozik. A témával összefüggésben a diákoknak lehetnek tapasztalatai, amelyeket megfontoltan kell bevonni a tananyag feldolgozása során. A gyerekek mindennapjaikban megélik a társadalmi különbségeket, osztályon belül is jelentős szóródás lehet a családok anyagi lehetőségei között. Éppen ezért körültekintően kell eljárni az egyes témák feldolgozásakor. Ne kérjünk az egyes családok gazdálkodásáról adatot, célszerű az általános szinten megragadni a családi költségvetés bevételi és kiadási oldalát. A háztartásstatisztika adatai segítenek az eltérő jövedelmi viszonyok között élők eltérő fogyasztásáról, megtakarítási lehetőségeiről beszélni.

Fontos hangsúlyozni, hogy az anyagi különbségek nem emberi és értékbeli különbségek. A gyerekek még elsősorban fogyasztói és nem előállítói a javaknak. Iskolai munkájuk, közösségi magatartásuk, feladatokban való részvételük mutatja meg és fejleszti képességeiket, értékeiket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A család is gazdálkodik...	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A családban megélt gazdálkodási tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A saját család gazdasági funkcióinak felismertetése. A szűkösség problémájának, valamint egy átlagos család megélhetéséhez felhasználható erőforrások megismertetése. A családi munkamegosztás jelentőségének és az egymásért végzett munka felelősségének tudatosítása. Információszerzés, -felhasználás fejlesztése: meghatározott szempontból adatok gyűjtése, rendszerezése és abból következtetések levonása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok

<i>Családból háztartás</i> A család gazdasági funkciói és kapcsolatai: fogyasztás, jövedelemszerzés, vásárlás, termelés, munkavégzés, megtakarítás, befektetés, adózás, adományozás, a munkaerő „újratermelése”, önkéntesség. A szűkösség problémája, a gazdálkodás szükségessége a családban. A háztartás fogalma. <i>Erőforrásaink a megélhetéshez</i> Szaktudás, munkavégző képesség, tulajdon, idő... <i>Munkavégzés, önkiszolgálás a családban</i> Munkamegosztás, munkaszervezés, gazdálkodói felelősség egymásért.	Egy elképzelt konkrét család gazdálkodásának leírásában a családok gazdasági funkcióinak felismerése, a gyűjtött ismeretek és a saját családi tapasztalatok alapján általánosítás. Ábra, gondolatterkép készítése a családok lehetséges gazdasági kapcsolatairól. Mi van, mi nincs? Családi esettanulmányok alapján megválaszolni: milyen erőforrásokkal rendelkeznek a háztartások a megélhetésükhöz? A gyűjtött ismeretek összegzése. Kérdőív segítségével statisztikai felmérés az osztályban: Ki milyen munkát végez a családban? Ki nem tud dolgozni? Kiről kell gondoskodni? A gyűjtött adatok rendszerezése, a tapasztalatok megbeszélése. Egy család ésszerű munkamegosztása. Tippgyűjtés (tanulságok levonása): minden megbeszélte témához kapcsolódóan a legfontosabb tanulságok plakátszerű megjelenítése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a családi munkamegosztás, gazdálkodás. <i>Matematika:</i> halmazok.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Család, háztartás, szűkösség, fogyasztás, jövedelemszerzés, jövedelemtermelés, vásárlás, termelés, munkavégzés, megtakarítás, befektetés, adózás, adományozás, gondoskodás, a munkaerő „újratermelése”, önkéntesség, munkavégző képesség, tulajdon, szervezés, munkamegosztás, felelősség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A családi költségvetés, avagy a háztartások pénztárcája	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A diákok családi tapasztalatai. Saját zsebpénzzel való gazdálkodás tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A családok legfontosabb bevételeinek és kiadásainak megismertetése. Ismeretek alkalmazása a családi költségvetés valamely formában történő összeállítására és vezetésére.	

	Szemponatok megismerése, amelyekre figyelve csökkenthetők a vásárlás anyagi természetű kockázatai, ezáltal a vásárlói tudatosság erősítése. A tartalék fontosságának megértetése, az összefüggés bemutatása a megtakarítási lehetőség és a hitelfelvétel között. Adatok elemzésével logikus következtetésre jutás, ezáltal a döntéshozó képesség megalapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A család bevételei</i> Munkából, tulajdon hasznosításából, a társadalmi juttatásokból származó és egyéb bevételek. <i>A család kiadásai</i> Mennyiből lehet megélni? A családi kiadások főbb csoportjai, a fogyasztási szerkezet szerényen és gazdagon. <i>Kockázatok a vásárláskor</i> Minőség, ár, jótállás, fogyasztói jogok, felelősség a vásárláskor. <i>Nagy értékű vásárlások, hitelek</i> Döntési szempontok, lehetséges pénzügyi források. Az áruhitelek. <i>Költségvetési egyensúly</i> Többlet vagy hiány? Van-e lehetőség megtakarításra, vagy többletforrás kell?	Rövid családi esettanulmányok, háztartási naplók alkalmazásával a főbb bevételi források (munkabér, jutalom, bérleti, díj, kamat, társadalmi juttatások, nyeresemények, nyugdíj stb.) tudatosítása, rendszerezése. Esettanulmány: Két eltérő jövedelmű család havi kiadásainak összevetése azonos csoportosítás alapján (háztartásstatisztikai adatok feldolgozásával, háztartási naplókval). Az adatok alapján a kiadási csoportok azonosítása, színes kördiagram készítése, elemzése. A tudatos vásárlói magatartást segítő honlap, kiadvány feldolgozása. (Tanácsadói szerepben: problémákra információkeresés az adott források felhasználásával.) Döntési játék csoportokban: Melyik megoldást választjuk? Mosogatógépet/autót/... vásárol a család. Egyszerűsített költségvetés alapján kell a hitelkínálatból az adott áru vásárlásához szükséges hitelt kiválasztani. A döntések indoklása, megbeszélése. Különböző jövedelmű családok költségvetése alapján a költségvetési egyenleg megállapítása.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> gazdasági válságok; családi költségvetés, bevételek, kiadások. <i>Matematika:</i> statisztika, viszonyszámok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Háztartás – családi gazdálkodás. Tudatos vásárlás. Takarékoság.

	Tippgyűjtés (tanulságok levonása).	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Családi költségvetés, háztartási napló, munkával összefüggő, tulajdonból származó jövedelem, társadalmi juttatás, transzfer, egyéb bevétel, kiadási csoport, folyó kiadás, beruházás, megtakarítás, hitelfelvétel, hiteltörlesztés, költségvetési egyenleg.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hitelfelvétel		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Kölcsönzéssel, hitellel, adóssággal kapcsolatos tapasztalatok.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a hitel lehetőséget teremt egy fontos családi igény kielégítésére, a felelős hitelfelvétellel jobban élhet a család. Egy hitelszerződés aláírásával járó kötelezettségek megismertetése. Olyan okok, kockázatok megismertetése, amelyek a hiteltörlesztés nemfizetéséhez vezethetnek. Példák megismertetése a hiteltörlesztést garantáló biztosítékokra. A nemfizetés lehetséges következményeinek megismertetése. Az ismeretek alkalmazása: javaslattevés az adósságkezelésre. Mindezek alapján annak elősegítése, hogy váljon körültekintővé egy majdani hitelfelvétel mérlegelésében.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Hitelek a családi gazdálkodásban</i> Hiteltípusok. <i>Egy hitelszerződés és következményei</i> A szerződő felek, biztosítékok. A devizahitelek sajátosságai. <i>A nemfizetéshez vezető okok</i> Váratlan változások a hitelszerződés megkötése után. Családi problémák: betegség, munkanélküliség, gyermekvállalás stb. Külső okok: árfolyamváltozás, kamatváltozás, jövedelemcsökkenés stb. <i>A nemfizetés következményei:</i> a KHR-rendszer, adósságspirál, fedezet, jelzálog eladása, kezességvállalás terhei. <i>Adósságkezelés</i> Megoldáskeresés: átütemezés,	Gyűjtőmunka: Milyen családi célokat valósítottak meg hitelből a környezetben? Hitelfelvétel ésszerűen: egy megalapozott, számításokkal alátámasztott hitelfelvételi döntés bemutatása. Cél: az egyensúly! – komplex esettanulmány egy család eladósodásáról és az adósságkezelésről. Egy-egy kérdés csoportos feldolgozása: 1. Hogyan került sor a hitel felvételére? (Mire vették fel, megalapozott volt-e? Milyen kockázatok kapcsolódtak a hitelfelvételhez?) 2. Milyen tényezők (okok, körülmények) vezettek a hiteltörlesztés elmaradásához?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi gazdálkodás. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> hitel.	

végtörlesztés, szigorú pénzkezelés (amiről még le lehet mondani).	3. Milyen következményei lehetnek a nemfizetésnek (fedezet, kezes, jelzálog, adóslista – Központi Hitelinformációs Rendszer – KHR). 4. Hogyan lehet helyreállítani az egyensúlyt? Hogyan lehet a terheket csökkenteni? Honnan lehet több pénzhez jutni? A kérdések megválaszolása után közös egyeztetés, értékelés. Tippgyűjtés (tanulságok levonása)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Adós, hitelező, kezes, zálog, jelzálog, törlesztő részlet, kockázat, nemfizetés, árfolyamváltozás, kamatváltozás, KHR-rendszer, adósságkezelés, végtörlesztés, átütemezés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megtakarításból befektetés? Banki kapcsolatok	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Családi megtakarítások, befektetések tapasztalatai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A bankszámlák és bankkártyák használatában rejlő előnyök megismertetése. A megtakarítás és befektetés különbségének megértetése. Kritikai gondolkodás fejlesztése: tudjon a kockázat szempontjából befektetések között különbséget tenni; ismerjen fontosabb befektetési formákat és tudja, hogy milyen élethelyzetben melyiket célszerű választani. A megtakarítási célok és ezek eléréséhez kapcsolható befektetési lehetőségek összefüggésének felismertetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Korszerű pénzkezelés</i> A perselytől a bankszámláig. A család banki kapcsolatai és kiadásainak fizetési módjai. <i>Elhalasztott vásárlások</i> A megtakarítások céljai és formái. <i>Befektetések</i> Szempontok: kockázat, hozam, idő, pénzösszeg, hozzájárulás (likviditás).	Statistikai felmérés az osztályban: mit tudunk a család banki kapcsolatairól: – Hol vezeti a család a bankszámláját? – Mire jó a bankszámla? – Van-e bankkártyája a családnak? – Mire használhatjuk a bankkártyát? A felmérés tapasztalatainak megbeszélése, szükség szerinti kiegészítése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> családi gazdálkodás, takarékoság. <i>Matematika:</i> alpműveletek, kamatszámítás. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i>

A legismertebb családi befektetések (betét, értékpapír, ingatlan, életbiztosítás) és a kapcsolódó fogalmak (árfolyam, EBKM – egységesített betéti kamatláb mutató).	Kidolgozott esettanulmány alapján egy család megtakarítási lehetőségének, céljainak és a megtakarítás szempontjának megbeszélése. A megtakarítás és befektetés kapcsolatának értelmezése. A megbeszéltek általánosítása, a befektetési szempontok alapján a leggyakoribb befektetési típusok bemutatása. Kapcsolódó reklámok értékelése. A magyar háztartások megtakarítási adatai: KSH-adatok bemutatása. Az árfolyamváltozás hatása a hozamra – összefüggések felismerése. Tippgyűjtés (tanulságok levonása).	megtakarítások, pénzformák, pénzkezelés, pénzügyintézetek.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Megtakarítás, bankszámla, bankkártya, átutalás, közüzemi számla, megtakarítási motívum, kockázat, hozam, betét, értékpapír, ingatlan, életbiztosítás, EBKM, árfolyam.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zsebpénz, avagy egy diák gazdasági szerepei	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Saját vásárlási, megtakarítási, pénzkezelési élmények. Osztálypénz gyűjtése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szűkösség, a fenntarthatóság problémájának megvilágítása. A gazdálkodói magatartás, döntések és adófizetői szerep tudatosságának erősítése. A saját szokások tudatosításával az önismeret fejlesztése. A takarékos és fenntartható vásárlás, fogyasztás formáinak megismertetése során a tudatos magatartás erősítése. A hosszú távú gondolkodás fejlesztése a pénzügyi döntésekben. A kamatos kamat jelentőségének felismertetése a megtakarításokban. A saját segíteni tudás felismertetése, a másokért vállalt felelősség erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Egy diák lehetséges bevételei</i> Zsebpénz, ajándékok, családi „hasznosságok” (üvegviszaváltás, papírgyűjtés...), munkavégzés	Két gyerek zsebpénzsztória: Hangya Balázs és Tücsök Bogi hogyan gazdálkodik a pénzzel? Tanulságok megbeszélése. Bevételek, kiadások főbb	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> felelősség másokért, önkéntesség. <i>Matematika:</i>

stb. <i>A bevételek felhasználása</i> A szűkösség problémája. Vásárlások, célzott megtakarítások (gyűjtök egy...), távoli, bizonytalan célú megtakarítások. Megtakarítás munkával. 72-es szabály. <i>Mi is adózunk?</i> Áfa és kamatadó a diákok gazdálkodói szerepében. <i>És akinek nincs?</i> Adományaink tettel/pénzzel?	típusainak felismerése. „Hangyák” és „Tücskök” az osztályban, ki hova tartozik, önismeret. Hogyan lehet a vágyakat és a szűkös erőforrásokat összehangolni? Hogyan vásárolunk? Hogyan lehet a vásárlásainkkal is takarékoskodni? A fenntarthatóság elve a vásárlásban, fogyasztásban. Beszélgetés a kérdésekről, próbavásárlás. Közüvélemény-kutatás: Mire gyűjtenek a diákok? Adatok feldolgozása és bemutatása. Két eltérő megtakarítási magatartás számszerűsítése hosszú távon. (A kamatos kamat csodája.) Vajon tudunk-e segíteni a rászorulóknak? Beszélgetés az önkéntességről. Tippgyűjtés (tanulságok levonása)	kamatszámítás, kamatos kamat.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Szűkösség, zsebpénz, takarékoság, körültekintő vásárlás, megtakarítás, kamat, kamatos kamat, 72-es szabály, áfa, kamatadó, adomány, önkéntesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdasági kockázatok a családban		Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Családi problémák megélése (betegség, veszteségek).		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társadalombiztosítás alapelemeinek, feltételeinek megismertetése, a befizetések és jogosultságok kapcsolatának megértetése. Kritikai gondolkodás fejlesztése: a gazdasági természetű kockázatok felismerése, kezelési technikák megismerése. A hosszú távú gazdálkodói felelősség erősítése önmagáért, családjáért. A saját lehetőségek, erkölcsi kötelesség felismertetése a rászorulóknak segítségében.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Betegség, rokkantság	Esettanulmányok és	Történelem,	

Hogyan és miből gondoskodik a társadalom a betegekről, rokkantokról? Betegállomány, táppénz, egészségügyi ellátás rendszere Magyarországon. <i>Munkanélküliség</i> Milyen ellátásra, mennyi ideig jogosult egy regisztrált munkanélküli? <i>Veszteségek, csapások</i> Károk és kezelésük a háztartásokban (törés, betörés, autókár, károkozás másnak). A biztosítások leggyakoribb típusai a háztartásokban. <i>Öngondoskodás, hosszú távú gondolkodás</i> Hogyan lehet csökkenteni a bajokból származó veszteségeket? A tartalék jelentősége. <i>Társadalmi szolidaritás</i> Hogyan gondoskodik az állam/a társadalom/egy-egy közösség a rászorultakról? Hogyan tudunk egymásnak segíteni, ha bajba jutunk?	megbeszélésük: Családi történetek. Mit lehet tenni, ha – tartósan beteg lesz az egyik szülő; – munkanélküli lesz az egyik szülő, – elég, beázik, karambolos lett a... Következmények és kezelési lehetőségük. Felkészülés a váratlan helyzetekre. Beszélgetés az esetekről, általánosítás és tanulságok megfogalmazása. „Segítségek a bajban” címmel gondolattérkép, rajz készítése. (Segédletek, amelyek a lehetséges támogatásokat, intézményeket írják le.) Esetjáték-esettanulmány: Kis családokban (csoportokban) eseménykártyák feldolgozása: milyen ötletük van a „családoknak” a kártyákon található problémák megoldására. Mit tehetnek a családok egymásért? A társadalmi felelősség értelmezése a családban. Felmérés az osztályban: hogyan támogatják a családok a rászorulókat? Tippgyűjtés (tanulságok levonása).	<i>társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> munkanélküliség. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> rászorultság, társadalom-biztosítás, önkéntesség.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Betegállomány, táppénz, egészségügyi ellátás, munkanélküliség, biztosítás (élet-, baleset-, vagyon-, felelősségbiztosítás), öngondoskodás, tartalék, társadalmi szolidaritás, önkéntesség, rászorultság, felelősség, pénzügyi fogyasztóvédelmi intézmény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A gazdaság – igények és lehetőségek	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Saját maga, családja, környezetében élők igényeinek, lehetőségeinek,	

	erőforrásainak ismerete. A földrajzban megismert országok fejlettségi különbségei. A történelemben tanult technikai változások és a szükségletek, valamint kielégítési módjuk megváltozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése és tudatosítása, hogy milyen erőforrások határozzák meg egy ország fejlődési lehetőségeit. A szűkösség fogalmával kapcsolatban annak megértetése, hogy az igények kielégítésének miért vannak prioritásai, miért kellene döntési alternatívák az erőforrások felhasználásban. A fenntarthatóság jelentőségének, felelősségének megértetése mind a társadalom, mind az egyén esetében.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Szegény és gazdag országok, erőforrások</i> A szegénység, ill. gazdagság értelmezése. Egy nemzetgazdaság erőforrásai: földrajzi és társadalmi erőforrások. A fejlettséget meghatározó tényezők (GDP, természeti erőforrások, népesség, szaktudás, termelékenység, hatalmi státusz stb.). <i>A szükségletek és a termelés kapcsolata. A szűkösség problémái</i> A termelési tényezők, a termelési folyamat, a termék és szükséglet összefüggése. Szűkösség, döntési alternatívák, gazdálkodás az erőforrásokkal. <i>A növekedés korlátai és a fenntarthatóság</i> Az ökológiai lábnyom értelmezése. Fenntarthatóság, felelősség az egyén és az ország és a Föld szintjén.	Választható esettanulmány feldolgozása: Miből élünk? V1. Három ország (köztük Magyarország) gazdaságának elemzése, az erőforrások, fejlettség és fejlődési lehetőségek elemzése (statisztikai adatok, történelmi, természeti, gazdasági körülmények). V2. Esetjáték: szükségletek, termelés, munkamegosztás, társadalomszervezés. Egy lakatlan sziget erőforrásainak és az emberek tudásának, munkavégző képességeinek felhasználásával a túlélés feltételeinek, a jólét lehetőségének megteremtése, megszervezése. Tapasztalatszerzés: Erőforrások és termelési lehetőségek összefüggése csoportos döntési játékban (papír, olló, vonalzó, ceruza, körző felhasználásával egyszerű termelési folyamat megszervezése, piacra termelés, verseny). Tapasztalatok, tanulságok összegzése. Vita: Jólétben vagy jól szeretnék élni? A jólét és jóllét különbségei.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> egy-egy ország, térség fejlődésének mozgatórugói az újkori történelemben. <i>Földrajz:</i> az országok és a gazdasági fejlettség alapadatai. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> termelés, főzés, tervkészítés, technológia, takarékoság, hatékonyság. <i>Erkölcstan:</i> Fogyasztás és ökológiai lábnyom. Közös jövő, egyéni felelősség.

	Az ökológiai lábnyom. A fenntarthatóság kritériumai. Plakátkészítés: Országok ökológiai lábnyoma.	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Nemzetgazdaság, GDP, piac, természeti, társadalmi erőforrás, szaktudás, termelésszervezés, nagyhatalom, nyersanyag, szegénység, szegény és gazdag ország, szükséglet, termék, termelés, szolgáltatás, szűkösség, döntési alternatíva, a növekedés korlátai, fenntartható fejlődés, ökológiai lábnyom, jólét, jólét.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A piacgazdaság, amelyben élünk		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A piacgazdaság szereplői a diákok környezetében (termelő, szolgáltató kereskedő vállalkozások, bankok). A pénzről szerzett történelmi, földrajzi ismeretek, saját, családi tapasztalatok (vásárlás, külföldi pénzhasználat).		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kereslet és kínálat egymásra hatásának, a piaci információk jelentőségének megértetése a termelési és fogyasztási döntésekben. A rendszerszemlélet, a modellalkotó képesség fejlesztése a gazdaság sokféle szereplője kapcsolati rendszereinek megismertetése során.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A piacgazdaság fogalma, jellemzői.</i> Magántulajdon, piac, verseny. A piacgazdaság kiépítése Magyarországon. <i>A piac szerepe a gazdaságban</i> A piac mint a termelés és fogyasztás kapcsolata, információk és döntések a piac segítségével. A verseny előnyei és problémái, versenytika. <i>A pénz fogalma és funkciói</i> A pénz szerepe a gazdaságban. A pénz mint értékmérő eszköz, forgalmi eszköz, felhalmozási eszköz, fizetési eszköz és világpénz. <i>Szereplők és kapcsolatok a gazdaságban</i> A vállalatok, háztartások, állam-önkormányzat egyszerűsített	Döntési játék csoportokban: A piaci mechanizmus működése, pl. egy gyümölcspiacon. Kereskedői szerepben vásárlási és eladási döntéseken keresztül a kereslet és kínálat egymásra hatásának megélése. A tapasztalatok összegzése, általánosítása. Gyűjtőmunka: Verseny a vállalatok között. A diákok környezetében működő vállalkozások versenyének konkrét jelenségei. A verseny előnyeinek és problémáinak, egészségtelen kinövésének értékelése. Kiselőadás: Fair trade kereskedelem. Gyűjtőmunka, kiállítás: A pénz története/Fizetőeszközök	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Pénzintézetek. A pénz kialakulása, funkcióváltozása. A piac és verseny szerepe a nemzetgazdaságok fejlődésében a XVIII. és XIX. században. <i>Földrajz:</i> A piac működésének alapelvei. Nemzeti és közös valuták, a pénz szerepe, fizetési módok.	

kapcsolatrendszere, a piacgazdaság modelljében. Fogyasztási cikkek piaca és erőforrások piaca. Pénzügyi közvetítők. Civil szerveződések.	napjainkban. Vita: Vállaljanak-e szerepet a vállalatok a város/falu életében? Miért vállalnak el civil szervezetek állami feladatokat? Lehet-e önkormányzati vezetőnek a településen saját vállalkozása? Kaphat-e önkormányzati megrendelést? Tapasztalatszerzés modelljátékban: Vállalkozó és háztartás szerepben a diákok az erőforrások, termelés és termék (áru) körforgását, adásvételét élik meg (termelési tényezők piaca, fogyasztási cikkek piaca, erőforrások-termelés összefüggése). A tapasztalatok és a piacgazdaság modelljének összevetése. Látogatás vagy vendégfogadás: Pénzügyi közvetítők (pl. bank)/civiliek az iskola környezetében. Mi a szerepük a gazdaság működésében?	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Piacgazdaság, magántulajdon, piac, termelési tényezők piaca, fogyasztási cikkek piaca, nemzetgazdaság, termelés, fogyasztás, vállalkozás, becsületes kereskedelem, piaci verseny, versenytárs, monopolhelyzet, versenytika, állam, önkormányzat, civil szervezet, árupénz, pénz, pénzfunkció, pénzforma, euró, infláció, hitel, adó.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világpiaci kapcsolatok – határon innen és túl	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Importcikkek a fogyasztásunkban. Valuták, valutaváltás, árfolyam ismerete. Magyar termékek külföldön. Külföldi termékek hazánkban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A külkereskedelem jelentőségének, szerepének, nyitottságunk, érzékenységünk megértetése a világpiaci változásokra. Az árfolyamváltozás kettős hatásának, összefüggésének megértetése a külkereskedelemmel. A helyi termékek jelentőségének tudatosítása a fenntarthatósággal összefüggésben. A kritikai gondolkodás fejlesztése előnyök és hátrányok, érvek és	

ellenérvek összevetése során.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A magyar és a külföldi termékek fogyasztásunkban</i> A magyar gazdaság és a világpiac összefüggése, a nemzetközi munkamegosztás jelentősége. Multinacionális vállalatok. <i>Külkereskedelmünk szerkezete, partnereink</i> Magyarország külkereskedelmi partnerei az EU-ban és az EU-n kívül. A külkereskedelem összetétele, jelentősége. A nyitott gazdaság értelmezése. <i>Pénz a nemzetközi piacon</i> Valuta, deviza fogalma, árfolyama. Az euró.	Gyűjtőmunka: Helyi, hazai és külföldi termékek a környék boltjaiban. A nemzetközi munkamegosztás előnyei és problémái. (Helyi termelés, lokalitás, fenntarthatóság összefüggése.) Szituációs játék: A helyi gazdák szövetsége helyben előállított terméket szeretne eladni a boltban. Milyen érvek szólnak mellette, ellene? Statisztikai adatok Magyarország külkereskedelmének szerkezetéről, irányáról, méretéről – diagramkészítés, értelmezés. Szerepjáték – szerepkártyák: Különböző gazdasági szereplők hogyan élik meg a devizaárfolyamok változását? A változások hatása az export, import alakulására. Vita: Magyarország EU-tagságának előnyei, hátrányai.	<i>Földrajz:</i> Külkereskedelem. Nemzeti és közös valuták, valutaváltás, árfolyamok. A magyar gazdaság szerkezete, külkapcsolatai. <i>Matematika:</i> diagramok, táblázatok, grafikonok – adatleolvasás, készítés, értelmezés.
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Világpiac, export, import, fenntarthatóság, helyi termék, multinacionális vállalat, külkereskedelem, külkereskedelem szerkezete, nyitott gazdaság, valuta, deviza, valutaváltás, árfolyam, euró.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Miért van szükség az államra?	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az állam kialakulása, az állam változó szerepe. Adófajták, a diák, illetve családja tagjainak adófizetése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állami szerepvállalás okainak, az állam feladatainak megértetése. A tudatos és felelős magatartás erősítése: annak megértetése, hogy miért kell adózni, miért fontos az államnak és az adózó állampolgárnak az adómorál javítása, a feketegazdaság és a korrupció visszaszorítása. Az összefüggés felismertetése a túlköltekezés és eladósodás között. Az ésszerű gazdálkodás és takarékoság jelentőségének megértetése az ország egészére vonatkoztatva is.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A piaci működés ellentmondásai</i> Környezetszennyezés, a verseny problémái, monopóliumok, közjavak, válság, szegénység, esélykülönbségek a társadalomban. <i>Az állami szerepvállalás és ennek költségei</i> Rendfenntartás (rendőrség, honvédelem), egészségügy, oktatás, kultúra, közjavak, állami intézmények, nyugdíjrendszer működtetése, szociális kiadások. <i>Miből költ az állam?</i> Állami bevételek: Néhány fontosabb adó (személyi és vállalati jövedelemadó, a bér közterhei, forgalmi adó, és a fogyasztási adó), vámok, illetékek, privatizáció, kölcsönök. <i>Az adófizetők kötelessége, felelőssége és joga</i> A tudatos és felelős állampolgár. <i>Eladósodott állam, eladósodott ország</i> A kiadási többlet és az államadósság összefüggése. Az egy főre jutó államadósság. A takarékoskodás és kiadáscsökkentés kényszere és nehézségei.	Aktuális országos vagy helyi hírek gyűjtése a környezetszennyezés, a szegénység, a társadalmi problémák témaköréből. Vita: Ki oldja meg a piac, a környezetszennyezés, a szegénység, az esélykülönbségek problémáit? Mi a feladata e gondok enyhítése érdekében az államnak, az önkormányzatnak? Szerepjáték: Vita egy helyi önkormányzat költségvetéséről. A szűkösség problémája, teendők rangsorának felállítása különböző képviselői szerepek, érdekek ütköztetése során. Vita: Miért fontos az államnak és az állampolgárnak a feketegazdaság és a korrupció visszaszorítása? Egyszerűsített számítási feladatok: Hogyan számítják ki: – egy termék áfáját? – egy foglalkoztatott jövedelemadóját? – egy vállalkozás nyereségadóját? „Mit tennénk, ha...” döntési játék: Milyen választ adna a nemzetgazdasági miniszter? Eseménykártyák: visszaesés van a világgazdaságban, a forint leértékelődött az euróhoz képest, infláció alakult ki, nőtt a munkanélküliség stb.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az állam kialakulása, az állam szerepének változása. <i>Földrajz:</i> nemzetközi szervezetek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> egy tevékenységhez kapcsolódó költségek. <i>Erkölcstan:</i> Az emberiség globális problémái. Egyenlőtlenségek és igazságosság a társadalomban, szolidaritás. <i>Matematika:</i> százalékszámítás.

	Adatelemzés: Statisztikai adatok a magyar államadósság alakulásáról.	
<i>Kulcsfogalmak/ fogalmak</i>	Környezetszennyezés, szegénység, a verseny problémái, monopólium, közjavak, válság, adó, adózás, személyi és vállalati jövedelemadó, bér közterhei, forgalmi adó, fogyasztási adó, vám, illeték, privatizáció, kölcsön, államadósság, GDP-arányos államadósság, honvédelem, rendőrség, kormányzati intézmény, oktatás, kultúra, egészségügy, költségvetés, bevétel, kiadás, deficit, költségcsökkentés, feketegazdaság, korrupció.	

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	A tanuló érti a szűkösség fogalmát és szerepét a család és egy ország gazdálkodásában. Tájékozott a háztartások legfontosabb erőforrásairól, bevételeiről, kiadási csoportjairól, képes egyszerű családi költségvetés összeállítására és vezetésére. Fel tud sorolni a tudatos vásárlást, a fenntarthatóságot biztosító szempontokat. Érti a családi költségvetés, a megtakarítás és hitelfelvétel összefüggését, egymásra hatását. Ismeri a hitelfelvétellel járó kockázatok főbb típusait, a nemfizetés következményeit és a pénzügyi zavarok kezelésének néhány lehetőségét. Ismer gazdasági természetű kockázatokat a családok életében. Érti a családok és saját szerepét a rászorultak támogatásában, a társadalmi felelősségvállalásban, az önkéntes feladatok végzésében. Ismer történelmi, földrajzi, társadalmi okokat, amelyek egy-egy ország szegénységét, gazdagságát eredményezik. Alapvető ismeretei vannak a piac fogalmáról, szerepéről, működéséről. Ismeri a pénz fogalmát, legfontosabb funkcióit, nemzetközi formáit. Ismeri a legfontosabb gazdasági szereplőket: a vállalatok, a háztartások, az állam és az önkormányzatok, a pénzügyi közvetítők, a civil szerveződések között milyen kapcsolatok alakultak ki, hogyan működik a gazdaság. Tudja, hogy fogyasztásunkban szerepet játszanak a hazai és a külföldről származó termékek. Tisztában van azzal, hogy szükség van az államra, fel tudja sorolni az állam feladatait, hogy mire kell az államnak pénzt költenie.
--	---

4. A speciális szakiskola OKJ szerinti részzakképesítés oktatásához alkalmazandó 9. évfolyamos közismereti tanterve

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, az OKJ szerinti részzakképesítés oktatásához készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

4.1. Célok és feladatok

A speciális szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja *támogatni* a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, *gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni* a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

4.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeikért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A *nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés* segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti

érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt életéhez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanuló felismeri és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

4.3. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetők. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet.

Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A 9–10. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, rész képességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az *anyanyelvi kommunikáció* kompetenciaterületen elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az *idegen nyelvi kommunikáció* kompetenciaterületen a tanuló a tanult nyelv alapvető, mindennapi élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulatait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a mindennapi élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusán fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A *természettudományos és technikai kompetencia* területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a mindennapi élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A *digitális kompetencia* azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A *szociális és állampolgári kompetencia* segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészül a

közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseléséről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételével.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia* területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A *hatékony, önálló tanulás* kompetenciaterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértén elsajátított kultúrtechnikai eszközt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

4.4. Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti résszakképesítés oktatásához kapcsolódó speciális szakiskola 9. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot minden esetben megelőzi a speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

Műveltségi terület	Tantárgyak	9. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	2*
Matematika	Matematika	2,5*
Ember és társadalom	Erkölcstan	1
Informatika	Informatika	1
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5
	Osztályfőnöki	1
Összes óraszám		12,5
Rehabilitációs órák óraszáma		4

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

*Közismereti szabad időkeret eloszlása a 9-10. évfolyamon (1,5 óra)

- 9.10. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom órák számát növeltük 1 órával, matematika órák számát 0,5 órával.

4.5. Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti

elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

4.6. Értékelési elvek és eljárások

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.
- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, valamennyi szakaszban folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedeleme, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

4.7. Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni, vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más

módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetőek, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként élik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Magyar nyelv és irodalom

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre. Legfontosabb célok:

- A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás,
- Alakuljon ki eszköztudás, a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.
- Jelentősen bővül aktív és passzív szóincse a felnőtt élet, a munkavállalás és végzés valamint a szakmai munka területén
- Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.
- Tudjon folyamatosan hangosan vagy magában olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni
- Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.
- Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

A tantárgy feladatai a következők:

- A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.
- A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek továbbépítése.
- Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.
- A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.
- A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.
- Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.
- Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.
- Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.
- A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.
- Szereplési biztonság kialakítása.
- A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben:

Erkölcsi nevelés: irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők és más publicisták szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felölősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

Pályaorientáció: a munka világról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Anyanyelvi kommunikáció területén a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tantárgy segíteni tudja a kellő önismeret alakításával a társadalmi beilleszkedést.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai: a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

A tanítás során fontos szempont a nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével hozzájárulni az énkép és a világkép kialakulásához, szükségleteik felismeréséhez és kielégítéséhez. A tantárgy célja, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanuló legyen képes tájékozódni tömegkommunikációs eszközök segítségével a napi eseményekről.

A magyar nyelv és irodalom tanítása során elérhető a kulturált, megfelelő nyelvi eszközöket alkalmazó viselkedés kommunikációs helyzetekben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése.	

	Események elmesélése.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése. A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reprodukív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> Egyéni képességekhez igazodóan: – a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, – aktív és passzív szókincs fejlesztése, – társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése. <i>Ismeretek</i> Beszédtechnika: - a helyes beszédlevegzés: levegőbeosztás, szünettartás, - megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, - a pontos artikuláció, - a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Beszéd(meg)értés: - szavak, - mondatok, - szöveg szintjén. Beszédképesség <i>Tanulói tevékenység</i> A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szövégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával. Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat,	<i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika. <i>Osztályfőnöki óra:</i> kommunikációs képesség.

utasítások végrehajtása. A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szöveggörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szöveggörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szöveggörnyezetbe (behelyettesítés). Vers- és prózamondás gyakorlása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédleghzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. – Érdeklődésnek megfelelő könyv választása. <i>Ismeretek</i> – Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. – Tanulást segítő eljárások gyakorlása. – Szövegfeldolgozás. – Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. <i>Tanulói tevékenység</i> Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Motiváció. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése. Önállóság.	<i>Matematika:</i> adatgyűjtés. <i>Informatika:</i> tények, információk gyűjtése.
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Betűrendbe rendezés. – Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak	<i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program.

alkalmazása.

- Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
- Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló
- Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.
- A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.
- Jól olvasható egyéni íráskép.
- Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.

Ismeretek

- A mondatok szövegben betöltött szerepe.
- Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
- Az írott beszéd felelőssége.
- Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
 - tulajdonnevek írása,
 - mondatkezdés,
 - mondatvégi írásjelek,
 - szótagolás, szavak elválasztása,
 - rövid- és hosszú magánhangzók,
 - rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Hibakeresés, hibajavítás.
- Helyesírási szótár használata.
- Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával.
- Köznyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.

Tanulói tevékenység

Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.

Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.

Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.

Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.

Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (argó, sms stb.)

Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.

Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.

Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.

Szövegek gyűjtése adott stílusban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem, szerialitás.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. – Rövidebb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél készítése. – Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel. – A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. <i>Ismeretek</i> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. – Szövegértés, szövegalkotás. – Vázlat készítése (lényegkiemelés). – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. – Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján. – Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése. <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.

– Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, önéletrajz). – Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése). <i>Tanulói tevékenység</i> Szöveg alkotása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően. Levél írása adott témában barátoknak, idős rokonoknak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés). Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Finommotorika. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Figyelem.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

kiemelése. – Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. – A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás. <i>Ismeretek</i> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). – Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). <i>Tanulói tevékenység</i> DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Ismert médiafelületek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

<i>Fejlesztési követelmények</i> – Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. – A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. – Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. – Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. <i>Ismeretek</i> – A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. – Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). – Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. – A reklámok célja és természete. <i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás.
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. <i>Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</i>
---------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a kilencedik évfolyam végén	A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni.
--	--

	Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni. Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Képes az olvasást az információszerzéshez felhasználni. Könyvtárhasználat megadott szempontok alapján. Fogékony a művészeti élményekre.
--	---

MATEMATIKA

A matematika tantárgy szerepe a speciális szakiskolában a szakmaelsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében. A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása. Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

A tantárgy segíti az önálló életvitel megalapozását a pénzügyi ismeretek elsajátításával, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerésével. Lehetőséget teremt a háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzésére, a mennyiségek, az idő meghatározására.

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében.

A matematikai kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel.

A digitális kompetenciaterület ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
-------------------------------------	---------------------

<i>Fejlesztési követelmények</i> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. – A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok leolvasása. – Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, valószínűségi esemény becslése. – Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal. <i>Ismeretek</i> Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás. – Összefüggések. – Valószínűség. – Nyitott mondatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Matematikai összefüggések.	<i>Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás.</i>
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.
---------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számтан. Műveletek	Órakeret 36 óra
---	----------------------------------	-----------------------------------

Előzetes tudás	Alapműveletek.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. A zsebszámológép használata.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. – Zsebszámológép használata. – Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. <i>Ismeretek</i> – Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. – Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. – Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. – Szöveges feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Törtek: közöséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal. Közöséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban. A százalék fogalma. Egyszerű százaléktérkép-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részlete. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.	

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Pontos munkavégzés. Szóbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések végzése segítségével. – A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. – Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. – Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítségével terület és térfogat számítása. – Pontos, tiszta szerkesztés. <i>Ismeretek</i> – Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. – Idő mérése. – Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. – Szerkesztési feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások. Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.	<i>Magyar nyelv és irodalom;</i> <i>osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a kilencedik évfolyam végén	A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát. Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban. Képes egyszerű adatokból átlagszámításra. Ismerje a 10-es számrendszert milliós számkörben. Képes a négy alpműveletet kivitelezni egyéni képességeihez igazodóan, az egész és a racionális számok körében. Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni. Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.
---	---

ERKÖLCSTAN

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Mindezt támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógus szerepe az, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések feloldásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő háttérrel adnak. Az önismeretre és a mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollálásának segítése, erősítése, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé válnak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremt a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészségre nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az öröm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és az egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásuk fontosságának felismerését, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismertetésével segíti.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret 36 óra
--------------------------------------	---	--------------------

Előzetes tudás	A tanuló legyen képes egyéni és közösségi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között!
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók törvénytisztelő, türelmes magatartásának, mások elfogadásának megalapozása. A saját értékek felismerése, törekvés erősítése véleményének kulturált megfogalmazására.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése. – Követendő példaképek választása. – Elítélendő magatartás felismerése. – Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása. – Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása. – Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt. <i>Ismeretek</i> – Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során. – Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás. – Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok. – Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben. <i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.	<i>Magyar nyelv és irodalom;</i> <i>osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hűtlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, öröm, szenvedés.
--------------------------------	---

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjének kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést. Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjon képet a serdülőkor testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismereteket nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatékony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A szabályok elfogadása. – Helyes napirend kialakítása. – Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. – Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében. – Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).	<i>Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.</i>

<i>Ismeretek</i> Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. <i>Tanulói tevékenység</i> A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem. Szerialitás.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 11óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Reális önismeret. – Sérelmeiről beszél a tanuló. – A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése.

életében. – A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. <i>Ismeretek</i> Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. <i>Tanulói tevékenység</i> Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális témák	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szűkebb és tágabb közösség ismerete. – Aktivitás, együttműködés.	Magyar nyelv és irodalom:

Ismeretek – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. Tanulói tevékenység Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szerialitás.	szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét.
---	--

INFORMATIKA

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra* fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készség szintjének emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 57 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A baleset-megelőzés szabályainak betartása. – Számítástechnikai eszközök kezelése. – Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. – A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. – Szöveg- és ábrakeresztési ismeretek. – Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. – Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. – Hálózati alapismeretek. – Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.

<i>Ismeretek</i> – Dokumentumkészítés. – A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. – Játékprogramok. <i>Tanulói tevékenység</i> A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). Játékprogramok mértékletes használata. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Finommotorika.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szakszerű eszközhasználat. – Egészségmegőréssel kapcsolatos ismeretek. – A világháló használata a káros oldalak mellőzésével. – Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra. – Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára. <i>Ismeretek</i> – A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. – Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése. – A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi	<i>Osztályfőnöki óra:</i> káros hatások. <i>Testnevelés és sport:</i> egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.

feladatok. – Káros szokások kialakulásának megelőzése. <i>Tanulói tevékenység</i> A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése. Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i> Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírás, szókincs.
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	---

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknál.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészségtudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a kreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *anyanyelvi kommunikáció* – a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése terén, a testnevelésórákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A *matematikai kompetencia* fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A *természettudományos kompetencia* a mindennapi élet természettudományi műveltségként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalon, kötélén, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> - Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. - Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező,

képességfejlesztés. – Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása. <i>Ismeretek</i> – A fittség és az edzettség kritériumai. – A terhelés élettani és pszichés értelmezése. – A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. – Gimnasztika. – Egyensúly-gyakorlatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus céllal: – motoros (Cooper), – kardio-respiratorikus, – állóképesség, – erő, – izomerő, – állóképesség, – testösszetétel. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.	informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód.
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 62 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemek önálló végrehajtása.	

A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. – Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. <i>Ismeretek</i> – Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. – Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. – Rendgyakorlat. – Torna. – Támaszgyakorlatok. – Mászás, vándormászás. – Függeszkedés, lendülés. – Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. <i>Tanulói tevékenység</i> Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szerekben. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. Imitációs és elemző képesség. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömeinek átélése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Osztályfőnöki óra:</i> Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. <i>Erkölcstan:</i> versenyszellem, nyertes elismerése, szabályok betartása.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. – Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. – Csapatépítés. – Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. <i>Ismeretek</i> – Dobó- és elfogójátékok. – Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. – Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. – Átadások helyben és mozgás közben. – Célba rúgó és célba dobó játékok. – Kosárlabda.	<i>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</i>

<i>Tanulói tevékenység</i> Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba dobó játékok. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értéke és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Szabálytudat. Kooperativitás. Asszertivitás, Kudarccsú és győzelem sportszerű megélése.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, szerelés.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárral. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. – Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. <i>Ismeretek</i> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. – Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. <i>Tanulói tevékenység</i> Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincs bővítés. <i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> képek, eredmények keresése honlapokon.

Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magas-, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Szabálykövetés, szabálytartás. Egészséges versenyszellem. Kooperáció. Koordináció. Döntési és reagáló képesség.	<i>Erkölcstan:</i> önismeret – testi és lelki egészség.
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. – Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. – A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szénvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. – Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. – Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. – Biztonság és környezettudatosság. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.

– Önkontroll, önuralom. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. – A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. <i>Ismeretek</i> – Otthon is végezhető testgyakorlatok. – Táncok különféle műfajai. – Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. – Relaxációs gyakorlatok. – Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. – Természetben üzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). <i>Tanulói tevékenység</i> Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben üzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Egészségtudatosság. Mozgásigény. A körülményekhez való alkalmazkodás. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás.
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.

A szorgyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása.
Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása.
A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.
A tanuló képes:
önállóan bemelegíteni;
a sportot életritmusába beépíteni;
legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az
azoknak megfelelő cselekvésre;
labdát céltudatosan irányítani;
labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban,
versenyekben;
higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi
és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos
magatartásformákat.

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjének kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést. Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjon képet a serdülőkor testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismereteket nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatékony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A szabályok elfogadása. – Helyes napirend kialakítása. – Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. – Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében. – Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).	<i>Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.</i>

<i>Ismeretek</i> Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.). <i>Tanulói tevékenység</i> A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem. Szerialitás.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Reális önismeret. – Sérelmeiről beszél a tanuló. – A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. – A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. <i>Ismeretek</i> Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás stb.). A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése. <i>Tanulói tevékenység</i> Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. Megelőzés.	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése.

Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális témák	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztalýközösség alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szűkebb és tágabb közösség ismerete. – Aktivitás, együttműködés. <i>Ismeretek</i> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. <i>Tanulói tevékenység</i> Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.

Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szerialitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét.
--	---

5. A speciális szakiskola OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához alkalmazandó 10. évfolyamos közismereti tanterve

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, az OKJ szerinti részsakképesítés oktatásához készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

5.1. Célok és feladatok

A speciális szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja *támogatni* a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, *gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni* a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

5.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeikért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A *nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés* segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti

érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlttal kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt életéhez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megővése és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanuló felismeri és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megővése, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

5.3. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetők. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet.

Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A 9–10. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, rész képességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az *anyanyelvi kommunikáció* kompetenciaterületen elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az *idegen nyelvi kommunikáció* kompetenciaterületen a tanuló a tanult nyelv alapvető, mindennapi élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulatait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a mindennapi élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokra használja fel a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A *természettudományos és technikai kompetencia* területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a mindennapi élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A *digitális kompetencia* azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A *szociális és állampolgári kompetencia* segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészül a

közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseléséről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételével.

A *kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia* területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A *hatékony, önálló tanulás* kompetenciaterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértén elsajátított kultúrtechnikai eszközt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

5.4. Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti résszakképesítés oktatásához kapcsolódó speciális szakiskola 10. évfolyamának tantárgyi rendszere.

Műveltségi terület	Tantárgyak	10. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	2*
Matematika	Matematika	2,5*
Ember és társadalom	Erkölcstan	1
Informatika	Informatika	1
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5
	Osztályfőnöki	1
Összes óraszám		12,5
Rehabilitációs órák óraszáma		4

A 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

*Közismereti szabad időkeret eloszlása a 10. évfolyamon (1,5 óra)

- 10. évfolyamon a magyar nyelv és irodalom órák számát növeltük 1 órával, matematika órák számát 0,5 órával.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre. Legfontosabb célok:

- A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.
- Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,
- Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás,
- Alakuljon ki eszköztudás, a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.
- Jelentősen bővül aktív és passzív szóincse a felnőtt élet, a munkavállalás és végzés valamint a szakmai munka területén
- Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.
- Tudjon folyamatosan hangosan vagy magában olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni
- Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.
- Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

A tantárgy feladatai a következők:

- A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.
- A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek továbbépítése.
- Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.
- A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.
- A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.
- Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.
- Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.
- Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.
- A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.
- Szereplési biztonság kialakítása.
- A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben:

Erkölcsi nevelés: irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők és más publicisták szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felölősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Anyanyelvi kommunikáció területén a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tantárgy segíteni tudja a kellő önismeret alakításával a társadalmi beilleszkedést.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai: a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

A tanítás során fontos szempont a nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével hozzájárulni az énkép és a világkép kialakulásához, szükségleteik felismeréséhez és kielégítéséhez. A tantárgy célja, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanuló legyen képes tájékozódni tömegkommunikációs eszközök segítségével a napi eseményekről.

A magyar nyelv és irodalom tanítása során elérhető a kulturált, megfelelő nyelvi eszközöket alkalmazó viselkedés kommunikációs helyzetekben.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkésztség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése. Események elmesélése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése. A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőképesség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reprodukív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> Egyéni képességekhez igazodóan: – a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, – aktív és passzív szókincs fejlesztése, – társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése. <i>Ismeretek</i> Beszédtechnika: e) a helyes beszédlevegzés: levegőbeosztás, szünettartás, f) megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, g) a pontos artikuláció, h) a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Beszéd(meg)értés: d) szavak, e) mondatok, f) szöveg szintjén. Beszédkésztség <i>Tanulói tevékenység</i> A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szövégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új	<i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika. <i>Osztályfőnöki óra:</i> kommunikációs képesség.

fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával. Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása. A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szöveggörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szövegek alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szöveggörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szöveggörnyezetbe (behelyettesítés). Vers- és prózamondás gyakorlása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.	

	Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. – Érdeklődésnek megfelelő könyv választása. <i>Ismeretek</i> – Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. – Tanulást segítő eljárások gyakorlása. – Szövegfeldolgozás. – Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. <i>Tanulói tevékenység</i> Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Motiváció. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése. Önállóság.	<i>Matematika:</i> adatgyűjtés. <i>Informatika:</i> tények, információk gyűjtése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekeznek alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

Fejlesztési követelmények

- Betűrendbe rendezés.
- Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.
- Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.
- Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja.
- Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.
- A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.
- Jól olvasható egyéni íráskép.
- Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.
- A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.

Ismeretek

- A mondatok szövegben betöltött szerepe.
- Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
- Tájékoztató, leírás stíluselemei.
- Az írott beszéd felelőssége.
- Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
 - tulajdonnevek írása,
 - mondatkezdés,
 - mondatvégi írásjelek,
 - szótagolás, szavak elválasztása,
 - rövid- és hosszú magánhangzók,
 - rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Hibakeresés, hibajavítás.
- Helyesírási szótár használata.
- Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.
- Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.

Tanulói tevékenység

Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.

Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.

Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.

Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.

Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, sms stb.)

Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.

Informatika:

helyesírás-ellenőrző program.

Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem, szerialitás.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. – Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. – Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel. – A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. <i>Ismeretek</i> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. – Szövegértés, szövegalkotás. – Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés). – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése. <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.

alakítása. – Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján. – Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. – Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). – Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése). <i>Tanulói tevékenység</i> Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés). Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően. „Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Finommotorika. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Figyelem.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. – Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. – A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás. <i>Ismeretek</i> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). – Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). – Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató). <i>Tanulói tevékenység</i> DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs.	

	Ismert médiafelületek.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. – A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése. – Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. – Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. – A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. <i>Ismeretek</i> – A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. – Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). – Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. – Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). – A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. – A reklámok célja és természete. – Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél). <i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédéből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás.

Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. <i>Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</i>
---	--

A fejlesztés várt eredményei a tizedik évfolyam végén	A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni. Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni. Képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni. Könyvtárhasználat megadott szempontok alapján. Fogékony a művészeti élményekre.
---	--

MATEMATIKA

A matematika tantárgy szerepe a speciális szakiskolában a szakmaelsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében. A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása. Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

A tantárgy segíti az önálló életvitel megalapozását a pénzügyi ismeretek elsajátításával, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerésével. Lehetőséget teremt a háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzésére, a mennyiségek, az idő meghatározására.

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében.

A matematikai kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel.

A digitális kompetenciaterület ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a mindennapokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 17,5 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
-------------------------------------	---------------------

<i>Fejlesztési követelmények</i> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. – A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok leolvasása. – Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. – Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. <i>Ismeretek</i> Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. – Összefüggések. – Valószínűség. – Nyitott mondatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Matematikai összefüggések.	<i>Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számтан. Műveletek	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. A zsebszámológép használata.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. – Zsebszámológép használata. – Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. <i>Ismeretek</i> – Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. – Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. – Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. – Szöveges feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Törtek: közöséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal. Közöséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban. A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részlete. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.	

Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Pontos munkavégzés. Szóbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szakmához és a hétköznapiakhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. – A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. – Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. – Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. – Pontos, tiszta szerkesztés. <i>Ismeretek</i> – Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. – Idő mérése. – Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. – Szerkesztési feladatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások.	<i>Magyar nyelv és irodalom;</i> <i>osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.
------------------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni. Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát. Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban. Képes egyszerű adatokból átlagszámításra. Ismerje a 10-es számrendszert milliós számkörben. Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében. Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni. Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.
---	---

ERKÖLCSTAN

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Mindezt támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógus szerepe az, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések feloldásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő háttérrel adnak. Az önismeretre és a mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollálásának segítése, erősítése, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremtí a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészségre nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az öröm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és az egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásuk fontosságának felismerését, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismertetésével segíti.

Tematikai egység	Egyén, közösség, társadalom	Órakeret 19 óra
------------------	-----------------------------	--------------------

Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére: – Saját közösségek. – A közösségekben, társaságokban történő állandó változások. – Barátságok, kapcsolatok. – Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. – Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben? – Társadalmi normák, kívánatos, elfogadható, elfogadhatatlan magatartás. <i>Ismeretek</i> – Közösségek – erőt adó közösség. – Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. – Együttérzés másokkal. – Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. – Nemi, nemzetiségi, etnikai különbségek. <i>Tanulói tevékenység</i> Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségben. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént? <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

Kulcsfogalmak/fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.
-------------------------------	--

Tematikai egység	Aktuális társas helyzetek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Iskolai közösség és társas magatartás szabályainak ismerete.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, konfliktusok feloldása.
---	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Barátságok, kapcsolatok kialakítása. – Konfliktusok, ellentétek okainak felismerése. – Tapintat kialakítása mások érzéseivel kapcsolatban. – Feszültségek feloldása. <i>Ismeretek</i> – Alkalmazkodás, választás, segítségkérés. – Megértés más viselkedésével kapcsolatban. – Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség. <i>Tanulói tevékenység</i> Szituációs játékok: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Követendő magatartásminta választása. Empátia, tolerancia a társadalmi, etnikai, nemi különbözőségekkal szemben. Saját vélemény kialakulása, mások véleményének tiszteletben tartása. Alkalmazkodás a közösséghez. Idegenekkel szemben megfelelő távolságtartás, túlzott bizalom elkerülése.
---	---

INFORMATIKA

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra* fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készség szintjének emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 55 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A baleset-megelőzés szabályainak betartása. – Számítástechnikai eszközök kezelése. – Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. – A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. – Szöveg- és ábrakeresztési ismeretek. – Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. – Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. – Hálózati alapismeretek. – Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.

Ismeretek – Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennер, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). – Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. Tanulói tevékenység Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatlakozható eszközök használata. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Finommotorika.	
--	--

Kulcsfogalmak/fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).
-------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési követelmények – Szakszerű eszközhasználat. – Egészségmegőréssel kapcsolatos ismeretek. – A világháló használata a káros oldalak mellőzésével. – Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra. – Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára. Ismeretek – A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. – Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése. – A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok. – Káros szokások kialakulásának megelőzése.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> káros hatások. <i>Testnevelés és sport:</i> egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírás, szókinés.

<i>Tanulói tevékenység</i> A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése. Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i> Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	---

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknál.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészségtudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *anyanyelvi kommunikáció* – a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése terén, a testnevelésórákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A *matematikai kompetencia* fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A *természettudományos kompetencia* a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 31 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalra, kötélre, gyűrűre.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> - Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. - Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező,

képességfejlesztés. <i>Ismeretek</i> – Küzdőgyakorlatok. – Zenére végzett gyakorlatok. – Légzőgyakorlatok. <i>Tanulói tevékenység</i> Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus célzattal: – motoros (Cooper), – kardio-respiratorikus, – állóképesség, – erő, – izomerő, – állóképesség, – testösszetétel. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.	informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód.
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 62 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemek önálló végrehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
--	----------------------------

Fejlesztési követelmények

- Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése.
- Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.

Ismeretek

- Atlétikai elemek:
 - Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.
 - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.
- Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.
- Úszás.
- A vízből mentés elemi szabályai.

Tanulói tevékenység

Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel).
Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal.

Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások.

Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.

Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.

Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel.

Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.

Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon.

Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken.

Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása.

Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.

Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés.

Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.

Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében.

Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban.

Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.

Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek

Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége.

Imitációs és elemző képesség.

Alkalmazkodási képesség.

Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.

Osztályfőnöki óra:

Helyes higiénés szokások.

Balesetvédelem.

Erkölcstan:

versenyszellem, nyertes elismerése, szabályok betartása.

A mozgás örömeinek átélése.	
-----------------------------	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. – Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. – Csapatépítés. – Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása. – Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. <i>Ismeretek</i> – Labdarúgás. – Röplabda. – Kézilabda. – Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. – Szabadidős teremjátékok.	<i>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</i>

<i>Tanulói tevékenység</i> Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobás). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki. Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Szabálytudat. Kooperativitás. Asszertivitás, Kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás Együttműködés a csapattársakkal, versenytárrsal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása. A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.		

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematisz személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. – Példakép (választás, a választás megindokolása). <i>Ismeretek</i> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonzyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbbővítés.

technikájának és taktikájának elemei. – Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. – Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. – Küzdősportok elemei. – Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia. <i>Tanulói tevékenység</i> Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Szabálykövetés, szabálytartás. Egészséges versenyszellem. Kooperáció. Koordináció. Döntési és reagáló képesség.	<i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> képek, eredmények keresése honlapokon. <i>Erkölcstan:</i> önismeret – testi és lelki egészség.
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. – Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. – A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. – Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. – Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. – Biztonság és környezettudatosság. – Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. – Önkontroll, önuralom. – Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). – A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. – A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. <i>Ismeretek</i> – Otthon is végezhető testgyakorlatok. – Táncok különféle műfajai. – Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. – Relaxációs gyakorlatok. – Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. – Természetben üzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). – Kerékpározás, görkorcsolyázás. – Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. – Könnyített testnevelés. <i>Tanulói tevékenység</i> Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben üzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.

sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Egészségtudatosság. Mozgásigény. A körülményekhez való alkalmazkodás. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtrening.
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni. A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása. Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása. A tánc és a közös mozgás élményének élvezete. A tanuló képes: - önállóan bemelegíteni; - a sportot életritmusába beépíteni; - legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; - versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre; - labdát céltudatosan irányítani; - labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; - a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; - higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; - a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.
---	---

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjének kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést. Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjon képet a serdülőkor testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismereteket nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatékony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – A szabályok elfogadása. – Helyes napirend kialakítása. – Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. – Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében. – Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).	<i>Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.</i>

<i>Ismeretek</i> Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.). <i>Tanulói tevékenység</i> A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem. Szerialitás.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Reális önismeret. – Sérelmeiről beszél a tanuló. – A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. – A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. <i>Ismeretek</i> Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás stb.). A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése. <i>Tanulói tevékenység</i> Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése.

Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. Megelőzés. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális témák	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Fejlesztési követelmények</i> – Szűkebb és tágabb közösség ismerete. – Aktivitás, együttműködés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.	

<i>Ismeretek</i> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. <i>Tanulói tevékenység</i> Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szerialitás.	<i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.
A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empátikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.

	Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.
--	---

6. Melléklet

31 621 01 ÁLLATGONDOZÓ részsakképesítés

Állattartás megnevezésű szakmai követelménymodul tantárgyai, témakörei

A 10997-12 azonosító számú, Állattartás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10997-12 Állattartás	Állattartás												
	Az állati test felépítése és	Az állattenyésztés alapfogalmai, és az állattenyésztés céljai	A gazdasági állatok szaporítása, a gazdasági állatok felnevelése	A gazdasági állatok környezeti igényeinek és ellátásának megnevezése	Takarmányozástani alapfogalmak, a takarmányozás megnevezése	Munka-, tűz- és környezetvédelem az állattartásban	Állategészségügyi- és állatbetegségek megnevezése	A szarvasmarha tenyésztése és tartása	A sertés tenyésztése és tartása	A ló tenyésztése és tartása	A juh és a kecske tenyésztése és tartása	A baromfi-félék tenyésztése és tartása	Legeltetés, az ökológiai gazdálkodás lehetőségei az állattartásban
FELADATOK													
Gazdálkodásához kapcsolódó információkat gyűjt								X	X	X	X	X	
Támogatást igényel								X	X	X	X	X	
Takarmányt érzékszervvel minősít, mintát vesz					X								
Takarmányadagot állít össze					X			X	X	X	X	X	
Takarmányt kioszt, itat, állatot legeltet					X			X	X	X	X	X	X
Figyelemmel kíséri az állatok viselkedését, egészségi állapotát	X												
Állatot kezel, kezeltet	X			X				X	X	X	X	X	
Állatokat ápol, csoportosít, ellát				X			X						

Állatot mérlegel, jelöl, minősít				x			x						
Elvégzi/elvégezteti a pároztatást, részt vesz a vemhesség megállapításában	x		x				x						
Ellést, fialást előkészít, levezet			x				x						
Újszülött állatot, anyaállatot ellát			x				x						
Kitrágyázást, almozást végez, trágyát kezel				x			x						
Istállót, berendezést takarít, fertőtlenít							x						
Rágcsáló-, rovarirtásról gondoskodik							x						
Az állattartáshoz kapcsolódó munka-, tűz- és környezetvédelmi feladatokat ellát						x	x						
SZAKMAI ISMERETEK													
Takarmányozás					x								x
Mintavétel, mintaküldés szabályai							x						
Táplálóanyag-szükséglet, takarmányadag összeállítása	x				x								
Etetés, itatás módja, rendje	x			x	x								
A gazdasági állatok gondozása, szaporítása	x		x										
Szarvasmarha, ló, sertés, juh/kecske, baromfi tenyésztése		x		x	x			x	x	x	x	x	
Beteg állatok felismerése, teendő beteg állatok esetén, elsősegélynyújtás módjai													
A bejelentési kötelezettség fogalma, módjai								x	x	x	x	x	
Támogatások igénylésének módjai, lehetőségei								x	x	x	x	x	
Az állattartás munka, tűz- és környezetvédelme													
SZAKMAI KÉSZSÉGEK													
Számítógép használat													
Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban		x	x	x		x		x	x	x	x	x	
Szakmai nyelvű beszéd-készség	x		x	x		x		x	x	x	x	x	
Mennyiségérzék		x			x								

SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Önállóság	x							x	x	x	x	x	
Döntésképeség			x										
Pontosság		x			x	x							
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Határozottság													
Kapcsolatteremtő készség													
Meggyőzőkészség								x	x	x	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK													
Lényegfelismerés (lényeglátás)			x		x			x	x	x	x	x	
Helyzetfelismerés				x									
Problémamegoldás, hibaelhárítás						x							

10997-12 Állattartás	Állattartási gyakorlatok							
	Az állati test felépítése, általános állattenyésztési gyakorlatok	Takarmányozástani gyakorlatok	Szarvasmarha tartási és tenyésztési gyakorlatok	Sertés tartási és tenyésztési gyakorlatok	Juh és kecske tartási és tenyésztési gyakorlatok	Ló tartási és tenyésztési gyakorlatok	Baromfi tartási és tenyésztési gyakorlatok	Állategészségügyi- és higiéniai gyakorlatok
FELADATOK								
Gazdálkodásához kapcsolódó információkat gyűjt		x	x	x	x	x	x	X

Támogatást igényel			x	x	x	x	x	
Takarmányt érzékszervvel minősít, mintát vesz		X						
Takarmányadagot állít össze		X						
Takarmányt kioszt, itat, állatot legeltet		X						
Figyelemmel kíséri az állatok viselkedését, egészségi állapotát	X							
Állatot kezel, kezeltet	X							
Állatokat ápol, csoportosít, ellát			x	x	x	x		
Állatot mérlegel, jelöl, minősít			x	x	x	x		
Elvégzi/elvégezteti a pároztatást, részt vesz a vemhesség megállapításában	x		x	x	x	x		
Ellést, fialást előkészít, levezet	x		x	x	x	x		
Újszülött állatot, anyaállatot ellát			x	x	x	x		
Kitrágyázást, almozást végez, trágyát kezel								x
Istállót, berendezést takarít, fertőtlenít								x
Rágcsáló-, rovarirtásról gondoskodik								x
Az állattartáshoz kapcsolódó munka-, tűz- és környezetvédelmi feladatokat ellát	x	x	x	x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK								
Takarmányozás		x						
Mintavétel, mintaküldés szabályai	x							x
Táplálóanyag-szükséglet, takarmányadag összeállítása	x							
Etetés, itatás módja, rendje		x						
A gazdasági állatok gondozása, szaporítása	x							
Szarvasmarha, ló, sertés, juh/kecske, baromfi tenyésztése			x	x	x	x	x	
Beteg állatok felismerése, teendő beteg állatok esetén, elsősegélynyújtás módjai	x							

A bejelentési kötelezettség fogalma, módjai								X
Támogatások igénylésének módjai, lehetőségei			X	X	X	X	X	
Az állattartás munka, tűz- és környezetvédelme			X	X	X	X	X	X
SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Számítógép használat		X	X	X	X	X	X	X
Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás írásban			X	X	X	X	X	
Szakmai nyelvű beszéd-készség	X		X	X	X	X	X	X
Mennyiségérzék	X	X	X	X	X	X	X	X
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Önállóság			X	X	X	X	X	
Döntésképeség	X	X	X	X	X	X	X	X
Pontosság			X	X	X	X	X	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Határozottság	X		X	X	X	X	X	
Kapcsolatteremtő készség	X		X	X	X	X	X	X
Meggyőző-készség			X	X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Lényegfelismerés (lényeglátás)	X		X	X	X	X	X	X
Helyzetfelismerés	X		X	X	X	X	X	X
Problémamegoldás, hibaelhárítás			X	X	X	X	X	X

1. Állattartás tantárgy

248 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

Állattartással kapcsolatos átfogó alap szakismeret nyújtása, mely ismeretek birtokában a tanulók képesek értelmezni az állattartás, az állattenyésztés elméleti kérdéseit, szakszerűen elvégezni az állattenyésztési és tartási tevékenységet.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika és biológia közismereti tartalmak

Műszaki ismeretek szakmai tartalmak

1.3. Témakörök

1.3.1. Az állati test felépítése és működése

18 óra

Az állati test kémiai és biológiai felépítése, testtájékok

A mozgás szervrendszere

Az emésztő készülék

Hím- és női ivarszervek és működésük

A tojás képződése

A tőgy anatómiája, tejképződés és tejleadás

Alapvető tartási és takarmányozási módok

Állat fajok, fajták, hasznosítási típusok felismerése

Állat csoportok kialakításának szempontjai, állatlétszám korcsoportonként

Tenyészcél, főbb termelési mutatók

A gazdaság napi és időszakos munkarendje

A külső testalakulás és a hasznosítás összefüggése:

Testtájékok felismerése

Küllemi bírálat, küllem megítélése fajonként, hasznosítási irányonként

Ivarjellegek meghatározása

Az állatok jelölése, jelölési módszerek, azonosítás

Az ivarzó állat felismerése, a termékenyítés módszerei, a vemhesség jelei

A közeledő ellés/fialás jelei, előkészület az ellésre/fialásra

Az elletés/fiaztatás munkafolyamata

Az állatok testtömegének megállapítása becsléssel és méréssel

Az állatok megközelítése, megfogása, vezetése, hajtása, rögzítése, megfékezése

1.3.2. Az állattenyésztés alapfogalmai, értékmérő tulajdonságok 16 óra

Állattenyésztési alapfogalmak

Külső értékmérő tulajdonságok

Belső értékmérő tulajdonságok (tejtermelő-, hústermelő-, tojástermelő-, gyapjútermelő-, erőtermelő képesség, egyéb belső értékmérő tulajdonságok)

A termékenység és szaporaság mutatói

1.3.3. A gazdasági állatok szaporítása, a nemesítés folyamata 16 óra

A szaporítás alapfogalmai: ivarzás, ivar- és tenyészerettség, pároztatási módok, vemhesség, ellés

A nemesítés folyamata: törzskönyvezés, tenyész kiválasztás és tenyészérték becslés, tenyésztési eljárások (fajtatiszta tenyésztés, keresztezés)

1.3.4. A gazdasági állatok környezeti igénye és elhelyezése, gondozása

16 óra

A környezeti igény és biztosítása: hőmérséklet igény, páratartalom szabályozása, levegőmozgás szabályozása, fényigény

Az állatok elhelyezésének alapfogalmai: tartási módok, az istálló berendezése, felszerelései, tartozékai

Az állatok gondozása

Az állatok viselkedése

1.3.5. Takarmányozástani alapfogalmak, a takarmányok csoportosítása

16 óra

A takarmányok alkotórészei

A takarmányok csoportosítása

A takarmányok emészthetősége, értéksülése és táplálóértéke

A takarmányok tartósítása és tárolása

1.3.6. Munka-, tűz- és környezetvédelem az állattartásban 10 óra

A Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat állattenyésztési és tartási vonatkozásai

Az állattartás és takarmány tárolás tűzrendészeti követelményei

Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot környezetvédelmi vonatkozásai az állattartásban

A Kölcsönös Megfeleltetés környezetvédelmi vonatkozásai az állattartásban

1.3.7. Állategészségügyi- és állathigiéniai alapfogalmak Állattartás és állati termék termelés higiéniai előírásai A takarmányozás higiéniai előírásai A beteg állat életjelenségei és felismerésük A gyakoribb állatbetegségek megelőzése, ellátása	16 óra
1.3.8. A szarvasmarha tenyésztése és tartása A szarvasmarha elnevezése kor, ivar és hasznosítás szerint A szarvasmarha faji sajátosságai, értékmérő tulajdonságai, fajtái A szarvasmarha szaporítása, borjúnevelés, felnevelés A tejtermelő tehenek tartása és takarmányozása A hízómarha tartása és takarmányozása Fejés és tejkezelés Tejvizsgálatok	24 óra
1.3.9. A sertés tenyésztése és tartása A sertés elnevezése kor, ivar és hasznosítás szerint A sertés faji sajátosságai, értékmérő tulajdonságai, fajtái A sertés szaporítása, a malacnevelés, a sertés hizlalása A sertés takarmányozása A sertés ápolása, elhelyezése, gondozása	24 óra
1.3.10. A ló tenyésztése és tartása A ló elnevezése kor, ivar és hasznosítás szerint A ló faji sajátosságai, értékmérő tulajdonságai, fajtái A ló szaporítása, csikónevelés A ló takarmányozása A ló ápolása, gondozása	20 óra
1.3.11. A juh és a kecske tenyésztése és tartása A juh elnevezése kor, ivar és hasznosítás szerint A juh faji sajátosságai és értékmérő tulajdonságai, fajtái	24 óra

A juh szaporítása, báránynevelés, felnevelés, hízlalás
A juh takarmányozása
A juh ápolása és gondozása
A kecske értékmérő tulajdonságai
A kecske szaporítása és felnevelése
A kecske takarmányozása és gondozása

1.3.11.1. A baromfi-félék tenyésztése és tartása

24 óra

A tyúk elnevezése kor, ivar és hasznosítás szerint
A tyúk értékmérő tulajdonságai, fajtái
A pecsenyecsirke elhelyezése, gondozása, takarmányozása
Az árutojás termelő tyúk elhelyezése, gondozása, takarmányozása, árutojás kezelés
A víziszárnyasok (lúd, kacska) tartása és takarmányozása
Egyéb baromfi fajok (gyöngytyúk, pulyka) tartása és takarmányozása

1.3.12. Legeltetés, az ökológiai gazdálkodás lehetőségei az állattartásban

24 óra

A legeltetés módjai
A legelő ápolása
A legeltetés természetvédelmi vonatkozásai
Átállás ökológiai állattartásra, termékminősítés intézményei és módjai
Az ökológiai állattartás feltételei, előírásai

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			X	
1.2.	elbeszélés			X	
1.3.	kiselőadás			X	
1.4.	megbeszélés			X	
1.5.	szemléltetés			X	
1.6.	projekt		X	X	
1.7.	kooperatív tanulás		X		
1.8.	házi feladat	X	X		

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				

1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			X	
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	X	X		
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	X			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	X			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	X	X		
1.6.	Információk önálló rendszerezése	X	X		
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	X	X	X	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	X			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	X			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	X	X		
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás			X	

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Állattartási gyakorlatok tantárgy

568 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

Képessé tenni a szakképzésben résztvevőket az állattenyésztési munkák önálló végrehajtására, családi vagy magángazdálkodói keretek között a piaci igényeknek megfelelő állati termék előállítására.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika és biológia közismereti tartalmak

Műszaki ismeretek szakmai tartalmak

2.3. Témakörök

2.3.1. Az állati test felépítése, általános állattenyésztési gyakorlatok 75 óra

Bonctani alapgyakorlatok: a főbb szövetek és szervek felismerése, működése

Állattartó gazdaság megismerése:

Alapvető tartási és takarmányozási módok

Állat fajok, fajták, hasznosítási típusok felismerése

Állat csoportok kialakításának szempontjai, állatlétszám korcsoportonként

Tenyészcél, főbb termelési mutatók

A gazdaság napi és időszakos munkarendje

A külső testalakulás és a hasznosítás összefüggése:

Testtájékok felismerése

Küllemi bírálat, küllem megítélése fajonként, hasznosítási irányonként

Ivarjellegek meghatározása

Az állatok jelölése, jelölési módszerek, azonosítás

Az ivarzó állat felismerése, a termékenyítés módszerei, a vemhesség jelei

A közeledő ellés/fialás jelei, előkészület az ellésre/fialásra

Az elletés/fiaztatás munkafolyamata

Az állatok testtömegének megállapítása becsléssel és méréssel

Az állatok megközelítése, megfogása, vezetése, hajtása, rögzítése, megfékezése

A szelíd, gondos, szakzerű bánásmód alapelvei és begyakorlásuk

2.3.2. Takarmányozástani gyakorlatok

90 óra

A takarmányok felismerése, jellemzőik, érzékszervi minősítésük

Az egyes állatfajokkal etethető takarmányok csoportosítása
A takarmányok etetésre történő előkészítése
A takarmányok kiadagolása
Takarmányok tartósítása, tárolása
A takarmányadag tervezés alapelveinek megismerése

2.3.3. Szarvasmarha tartási és tenyésztési gyakorlatok

75 óra

A szarvasmarhatartó gazdaság megismerése:
A gazdaság elrendezése, épületei
Az istálló típusai és berendezésük (etető-, itató-, trágyaeltávolító- berendezések)
A fejőház felépítése és berendezései, fejőgép típusok
Tenyésztési és termelési paraméterek, azok dokumentálása
Szarvasmarha tartási és tenyésztési munkákban való részvétel:
A tenyésztési, takarmányozási, a hízalási és tartási módok megismerése
Fejés és tejszűrés végzése, tej mintavétel
Napirend szerinti munkák végzése
Időszakos ápolási munkák végzése
A szarvasmarha szaporítása:
Az ivarzás jeleinek felismerése, a termékenyítés optimális idejének a meghatározása
Segédkezés az inszeminálási munkákban
A vemhesség megállapításának módszerei, a várható ellés idejének a meghatározása
Ellési előkészületek, segédkezés az ellésben:
Az ellés jeleinek felismerése
Az ellető hely, a tehén felkészítése az ellésre
Az ellető személy felkészülése az ellésre, anyagok és eszközök előkészítése
Az ellés szakszerű levezetése
Az újszülött borjú és az anya ellátása
Takarmányadag összeállítása tejelő- és hízó marha számára „kézzel” és számítógépes program segítségével
A szarvasmarha tartás balesetvédelmi és tűzrendészeti berendezéseinek, eszközeinek megismerése
A trágya tárolás és kezelés eszközei és berendezései

2.3.4. Sertés tartási és tenyésztési gyakorlatok

60 óra

A sertés tartási és tenyésztési munkáiban való részvétel:

A tenyésztési, a takarmányozási, a hízlalási és a tartási módszerek magismerése
Az istálló berendezések működtetése
A napirend szerinti és időszakos ápolási munkák végzése
Termelési adatok megismerése és dokumentálása
A sertés szaporítása:
Az ivarzás jeleinek felismerésének gyakorlása
A termékenyítés optimális időpontjának meghatározása
A fedeztetés, bűgátás és a mesterséges termékenyítés munkái
A fialás előkészítése és levezetése
Takarmányadag összeállítása különböző korcsoportok részére számítógépes program segítségével

2.3.5. Juh- és kecsketartási és tenyésztési gyakorlatok *60 óra*

A juh tenyésztési, takarmányozási, hízlalási és tartási módszereinek megismerése
A juhtartás napi és időszakos ápolási munkáiban való részvétel
A juh termelési adatainak megismerése, dokumentálása
Gyapjú ismeret, a bunda alkotó elemei, a gyapjú minősítése élő állaton
A juhok takarmányozása
Legeltetési munkákban való részvétel
A kecske tartási és tenyésztési munkáiban való részvétel
A kecske napi és időszakos ápolási munkáiban való részvétel
A kecske termelési adatainak megismerése, dokumentálása
A juh és a kecske fejése, tejkezelése

2.3.6. Ló tartási és tenyésztési gyakorlatok *70 óra*

A ló tartási módok megismerése
A lóápolás eszközei és használatuk
A lószerszám és a kocsi részei
A ló kocsiba történő be- és kifogása, hajtás
A ló takarmányai és takarmányozása
A ló tenyésztése
A hátasló tartás és gondozás, a lovaglás és idomítás munkáinak megtekintése.
A ló küllemi bírálata, a hasznosítás és a küllem közötti összefüggés megismerése

2.3.7. Baromfi tartási és tenyésztési gyakorlatok

83 óra

Árutojás termelő gazdaság megismerése:
A tartási, takarmányozási módszerek megismerése
A baromfitelep berendezései, üzemeltetésük
A napirend szerinti munkaműveletek elvégzése
Étkezési tojás gyűjtése, válogatása, áruvá készítése
Termelési adatok gyűjtése, dokumentálása
Pecsenyecsirke nevelő gazdaság megismerése:
A tartási, takarmányozási módszerek megismerése
A baromfitelep berendezései, üzemeltetésük
A napirend szerinti munkaműveletek elvégzése
Termelési adatok gyűjtése, dokumentálása

2.3.8. Állategészségügyi- és higiéniai gyakorlatok

55 óra

Állattartó gazdaság állategészségügyi technológiája, dokumentációja
Gazdasági állatok klinikai alapértékeinek mérése
A beteg állat felismerése, elkülönítése
Az állattartásban alkalmazott fertőtlenítő szerek és használatuk
Istálló takarítása és fertőtlenítése
Segédkezés az állatorvosi beavatkozás közben

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos oktatási módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	

1.1	magyarázat	X	X		(a kerettanterv 3-4. oldalán szereplő a tantárgy gyakorlati oktatása során használatos eszközök)
1.2.	megbeszélés	X	X		
1.3.	szemléltetés	X	X		
1.4.	bemutató	X	X		
1.5.	gyakorlás	X	X		

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	X	X		(a kerettanterv 3-4. oldalán szereplő a

1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	X	X		tantárgy gyakorlati oktatása során használatos eszközök)
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	X	X		
2.	Csoportos munkaformák körében				
2.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		X		
3.	Gyakorlati munkavégzés körében				
3.1.	Műveletek gyakorlása	X	X		
3.2.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	X	X		
4.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
4.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján	X	X		
4.2.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		X		
5.	Vizsgálati tevékenységek körében				
5.1.	Anyagminták azonosítása	X			
5.2.	Tárgyminták azonosítása	X			

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
11000-12 azonosító számú
Mezőgazdasági géptan
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 11000-12 azonosító számú, Mezőgazdasági géptan megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11000-12 Mezőgazdasági géptan	Műszaki ismeretek								Műszaki ismeretek gyakorlat							
	Anyagismeret és gépelemek	Az erőgépek felépítése és működése	A talajművelő gépek felépítése és működése	A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése	A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése	A növényvédelem gépeinek felépítése és működése	A betakarítás gépeinek felépítése és működése	Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése	Anyagismeret és gépelemek	Az erőgépek felépítése és működése	A talajművelő gépek felépítése és működése	A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése	A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése	A növényvédelem gépeinek felépítése és működése	A betakarítás gépeinek felépítése és működése	Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése
FELADATOK																
Erőgépet karbantart									x	x						
Az állattartás gépeit beállítja, karbantartja									x							x

Munkagépeket beállít és karbantart									x		x	x	x	x	x	
Az épületeket, építményeket karbantartja									x							x
SZAKMAI ISMERETEK																
Gépészeti és építészeti anyagismeret	X								X							
Gépelemek	X								X							
Mezőgazdasági erőgépek felépítése, működése, karbantartása		X								X						
A talajművelés gépeinek felépítése, működése, karbantartása			X								X					
A tápanyag-visszapótlás gépeinek felépítése, működése, karbantartása				X								X				
Vetés és ültetés gépeinek felépítése, működése, karbantartás					X								X			
A növényvédelem gépeinek felépítése, működése, karbantartása						X								X		
Az öntözés gépeinek felépítése, működése, karbantartása						X								X		
A betakarítás gépeinek felépítése, működése, karbantartása							X								X	
Az állattartó telepek épületei, épületszerkezetek								X								X
Növénytermesztési munkagépek karbantartása		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	
Állattartás gépeinek felépítése, működése, karbantartása								X								X
Állattartás épületeinek karbantartása								X								X
A gépüzemeltetés munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásai										X	X	X	X	X	X	X
SZAKMAI KÉSZSÉGEK																
Információforrások kezelése	X	X	X						X	X	X					
Elemi számolási készség	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Mennyiségérzék	X	X	X						X	X	X					
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK																
Pontosság	X	X	X									X	X	X	X	X
Megbízhatóság				X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Felelősségtudat	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK																
Határozottság		X		X				X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kapcsolatteremtő készség				X	X	X	X	X				X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK																
Lényegfelismerés (lényeglátás)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Problémamegoldás, hibaelhárítás	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Módszeres munkavégzés									X	X	X	X	X	X	X	X

3.1. A tantárgy tanításának célja

A műszaki ismeretek tantárgy oktatása során a képzésben résztvevőknek meg kell ismerni a növénytermesztésben alkalmazott erő- és munkagépek felépítését, szerkezeti kialakítását, működését. El kell sajátítaniuk a gépek termelési technikai feladatát, a velük végzendő munka technológiai vonatkozásait, üzemeltetésükhöz és karbantartásukhoz szükséges alapvető elméleti műszaki ismereteket. A műszaki alapismeretek és az erőgépek témakörök mellett kiemelt hangsúlyt kell fektetni a termelési folyamathoz igazodóan, a talajművelésben, a tápanyag visszapótlásban, a növénytelepítésben, a növényvédelemben, valamint a betakarításban alapvető szerepet játszó munkagépek felépítésének és működésének az oktatására. Ezzel elérhető, hogy a képzésben résztvevők a növénytermesztési folyamat valamennyi munkafázisához kapcsolódóan, a gyakorlatban is alkalmazható ismeretanyaghoz jussanak.

Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése témakörön belül a tanulóknak meg kell ismerni az állattartás egyes munkafolyamataiban alkalmazott alapvető itató-, etető-, trágyeltávolító- és fejőgépeket, továbbá az állattartó épületek kialakítási változatait. A tárgy oktatása során a gépek felépítésének és működésének elsajátításánál itt is alapvető cél, hogy azokat a képzésben résztvevők önállóan, vagy irányítás mellett, a gyakorlatban is alkalmazni tudják.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika, fizika tantárgyi alpműveletek

Állattartás, növénytermesztés és kertészet szakmai tartalma

3.3. Témakörök**3.3.1. Anyagismeret és gépelemek****10óra**

Az anyagok csoportosítás, az egyes anyagcsoportok főbb tulajdonságai

Tüzelő- és kenőanyagok

Villamos vezetők, félvezetők és szigetelők

A gépelemek fogalma, felosztása

Kötőgépelemek, oldható és roncsolással oldható kötések

Forgó mozgást közvetítő- és átszarmaztató gépelemek

3.3.2. Az erőgépek felépítése és működése**18 óra**

A traktorok fő szerkezeti egységei

A motor, a teljesítmény átviteli rendszer

Járművek kormányzása, fékezése

Az elektromos rendszer

Az erőgépek alváza és felépítménye

A traktorok vonó- és függesztő berendezései

Az erőgépek karbantartása, tárolása

3.3.3. A talajművelő gépek felépítése és működése**10 óra**

Az ekék felépítése és működése

A tárcsák felépítése és működése

A boronák felépítése és működése

A hengerek felépítése és működése

A simítók felépítése és működése

A talajlazítók felépítése és működése
A kombinált talajművelő gépek típusai és működésük

3.3.4. A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése

10óra

A szerves-trágyaszórás gépeinek felépítése és működése
Műtrágyaszóró gépek felépítése és működése
Folyékony műtrágyaszórók felépítése és működése

3.3.5. A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése

20 óra

Vetőgépek fajtái, felépítésük, működésük
Szemenkénti vetőszerkezetek
Burgonyaültető és palántázó gépek felépítése működése

3.3.6. A növényvédelem gépeinek felépítése és működése

15 óra

A vegyszeres növényvédelem gépi berendezései, felépítésük, működésük
Permetezőgépek beállításai
Porozó és csávázó gépek felépítése működése
Az öntözés gépei, felépítésük és működésük

3.3.7. A betakarítás gépeinek felépítése és működése

30óra

Szemestermény betakarító gépek felépítése és működése
Gyökér és gumós növényeket betakarító gépek felépítése és működése
Szálaskarmányok betakarításának gépei, eszközei, felépítésük, működésük
Szállító és anyagmozgató gépek felépítése és működése

3.3.8. Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése

100óra

Az állattartó telepek épületei, szerkezeti elemeik, csoportosításuk, felépítésük
Etető- és itató berendezések
Mosás és fertőtlenítés gépei
Trágyael távolítás és hígtrágyakezelés gépei berendezései
Fejés és tejkezelés gépei, berendezései
Egyéb állattartásban alkalmazott gépek berendezések

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Táblai rajzeszközök, audiovizuális eszközök

1.2.	megbeszélés			x	
1.3.	szemléltetés			x	Gépelemek, makettek, mozgófilmek

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Képi információk körében				
2.1.	Erő- és munkagépek részeinek értelmezése			x	Gépelemek, makettek
2.2.	Erő- és munkagépek működésének értelmezése			x	Gépelemek, makettek, mozgófilmek

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Műszaki ismeretek gyakorlat tantárgy

462 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A műszaki ismeretek tantárgy oktatása során a képzésben résztvevőknek meg kell ismerni a növénytermesztésben alkalmazott erő- és munkagépek felépítését, szerkezeti kialakítását, működését. El kell sajátítaniuk a gépek termelési technikai feladatát, a velük végzendő munka technológiai vonatkozásait, üzemeltetésükhöz és karbantartásukhoz szükséges alapvető elméleti műszaki ismereteket. A műszaki alapismeretek és az erőgépek témakörök mellett kiemelt hangsúlyt kell fektetni a termelési folyamathoz igazodóan, a talajművelésben, a tápanyag visszapótlásban, a növénytelepítésben, a növényvédelemben, valamint a betakarításban alapvető szerepet játszó munkagépek felépítésének és működésének az oktatására. Ezzel elérhető, hogy a képzésben résztvevők a növénytermesztési folyamat valamennyi munkafázisához kapcsolódóan, a gyakorlatban is alkalmazható ismeretanyaghoz jussanak.

Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése témakörön belül a tanulóknak meg kell ismerni az állattartás egyes munkafolyamataiban alkalmazott alapvető itató-, etető-, trágyeltávolító- és fejőgépeket, továbbá az állattartó épületek kialakítási változatait. A tárgy oktatása során a gépek felépítésének és működésének elsajátításánál itt is alapvető cél, hogy azokat a képzésben résztvevők önállóan, vagy irányítás mellett, a gyakorlatban is alkalmazni tudják.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Matematika, fizika tantárgyi alpműveletek

Állattartás, növénytermesztés és kertészet szakmai tartalma

4.3. Témakörök

4.3.1. Anyagismeret és gépelemek

16 óra

Az anyagok csoportosítás, az egyes anyagcsoportok főbb tulajdonságai

Tüzelő- és kenőanyagok gyakorlati alkalmazása

Kötőgépelemek, oldható és roncsolással oldható kötések bemutatása, használata

Forgó mozgást közvetítő- és átszarmaztató gépelemek bemutatása, használata

4.3.2. Az erőgépek felépítése és működése

22 óra

A traktorok fő szerkezeti egységei

A motor, a teljesítmény átviteli rendszer felépítése, bemutatása

Járművek kormányzása, fékezése

Az erőgépek alvázának és felépítményének sajátosságai

A traktorok vonó- és függesztő berendezéseinek használata a gyakorlatban

Az erőgépek karbantartása, tárolása

4.3.3. A talajművelő gépek felépítése és működése

22 óra

Az ekék munkája, használata a gyakorlatban

A tárcsák munkája, használata a gyakorlatban

A boronák munkája, használata a gyakorlatban

A hengerek munkája, használata a gyakorlatban

A simítók munkája, használata a gyakorlatban

A talajlazítók munkája, használata a gyakorlatban

A kombinált talajművelő gépek munkája, használatuk a gyakorlatban

4.3.4. A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése

22 óra

A szerves-trágyaszórás gépeinek használata a gyakorlatban
Műtrágyaszóró gépek használata a gyakorlatban
Folyékony műtrágyaszórók használata a gyakorlatban

4.3.5. A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése

22 óra

Vetőgépek használata a gyakorlatban
Szemenkénti vetőszerkezetek használata a gyakorlatban
Burgonyaültető és palántázó gépek használata a gyakorlatban

4.3.6. A növényvédelem gépeinek felépítése és működése

22 óra

A vegyszeres növényvédelem gépeinek használata a gyakorlatban
Permetezőgépek beállításai
Porozó és csávázó gépek használata a gyakorlatban
Az öntözés gépeinek használata a gyakorlatban

4.3.7. A betakarítás gépeinek felépítése és működése

22 óra

Szemestermény betakarító gépek használata a gyakorlatban
Gyökér és gumós növényeket betakarító gépek használata a gyakorlatban
Szálaskarmányok betakarításának gépei, használatuk a gyakorlatban
Szállító és anyagmozgató gépek használata a gyakorlatban

4.3.8. Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése

314 óra

Etető- és itató berendezések gyakorlati alkalmazása
Mosás és fertőtlenítés gépeinek használata
Trágyaeltávolítás és hígtrágyakezelés gépeinek bemutatása
Fejés és tejkezelés gépeinek, berendezéseinek használata
Egyéb állattartásban alkalmazott gépek, berendezések használata

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat		x		Gépelemek, erő- és munkagépek, azok részegységei
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés		x		Erő- és munkagépek, gépkarbantartás szerszámai

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása, vázlat készítése		x		
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		Gépelemek, erő- és munkagépek, azok részegységei
2.	Képi információk körében				
2.1.	Erő- és munkagépek részeinek értelmezése		x		Gépelemek, erő- és munkagépek, azok részegységei,
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Erő- és munkagépek működésének, állítási lehetőségeinek, karbantartásának értelmezése		x		Működőképes erő- és munkagépek, karbantartás és szerelés szerszámai

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részsakképesítésoktatásához

A 9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök
10997-12 Állattartás	Állattartási gyakorlatok
	Takarmányozástani gyakorlatok
	Szarvasmarha tartási és tenyésztési gyakorlatok
	Sertés tartási és tenyésztési gyakorlatok
	Juh és kecske tartási és tenyésztési gyakorlatok
	Ló tartási és tenyésztési gyakorlatok
	Baromfi tartási és tenyésztési gyakorlatok
	Állategészségügyi- és higiéniai gyakorlatok
11000-12 Mezőgazdasági géptan	Műszaki ismeretek gyakorlat
	Az erőgépek felépítése és működése
	A talajművelő gépek felépítése és működése
	A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése
	A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése
	A növényvédelem gépeinek felépítése és működése
	A betakarítás gépeinek felépítése és működése
	Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése

11000-12 Mezőgazdasági géptan

Műszaki ismeretek gyakorlat tantárgy

Témakörök

Az erőgépek felépítése és működése

A traktorok fő szerkezeti egységei

A motor, a teljesítmény átviteli rendszer felépítése, bemutatása

Járművek kormányzása, fékezése

Az erőgépek alvázának és felépítményének sajátosságai

A traktorok vonó- és függesztő berendezéseinek használata a gyakorlatban

Az erőgépek karbantartása, tárolása

A talajművelő gépek felépítése és működése

Az ekék munkája, használata a gyakorlatban

A tárcsák munkája, használata a gyakorlatban

A boronák munkája, használata a gyakorlatban

A hengerek munkája, használata a gyakorlatban

A simítók munkája, használata a gyakorlatban

A talajlazítók munkája, használata a gyakorlatban

A kombinált talajművelő gépek munkája, használatuk a gyakorlatban

A tápanyag visszapótlás gépeinek felépítése és működése

A szerves-trágyaszórás gépeinek használata a gyakorlatban

Műtrágyaszóró gépek használata a gyakorlatban

Folyékony műtrágyaszórók használata a gyakorlatban

A vetés, ültetés és palántázás gépeinek felépítése és működése

Vetőgépek használata a gyakorlatban

Szemenkénti vetőszerkezetek használata a gyakorlatban

Burgonyaültető és palántázó gépek használata a gyakorlatban

A növényvédelem gépeinek felépítése és működése

A vegyszeres növényvédelem gépeinek használata a gyakorlatban

Permetezőgépek beállításai

Porozó és csávázó gépek használata a gyakorlatban

Az öntözés gépeinek használata a gyakorlatban

A betakarítás gépeinek felépítése és működése

Szemestermény betakarító gépek használata a gyakorlatban

Gyökér és gumós növényeket betakarító gépek használata a gyakorlatban

Szálastakarmányok betakarításának gépei, használatuk a gyakorlatban

Szállító és anyagmozgató gépek használata a gyakorlatban

Az állattenyésztés gépeinek felépítése és működése

Etető- és itató berendezések gyakorlati alkalmazása

Mosás és fertőtlenítés gépeinek használata

Trágyael távolítás és hígtrágyakezelés gépeinek bemutatása

Fejés és tejkezelés gépeinek, berendezéseinek használata
Egyéb állattartásban alkalmazott gépek, berendezések használata

10997-12 Állattartás

Állattartási gyakorlatok tantárgy

Témakörök

Takarmányozástani gyakorlatok

A takarmányok felismerése, jellemzőik, érzékszervi minősítésük
Az egyes állatfajokkal etethető takarmányok csoportosítása
A takarmányok etetésre történő előkészítése
A takarmányok kiadagolása
Takarmányok tartósítása, tárolása
A takarmányadag tervezés alapelveinek megismerése

Szarvasmarha tartási és tenyésztési gyakorlatok

A szarvasmarhatartó gazdaság megismerése:
A gazdaság elrendezése, épületei
Az istálló típusai és berendezésük (etető-, itató-, trágyaeltávolító- berendezések)
A fejőház felépítése és berendezései, fejőgép típusok
Tenyésztési és termelési paraméterek, azok dokumentálása

Szarvasmarha tartási és tenyésztési munkákban való részvétel:
A tenyésztési, takarmányozási, a hízalási és tartási módok megismerése
Fejés és tejkvizsgálat végzése, tej mintavétel
Napirend szerinti munkák végzése
Időszakos ápolási munkák végzése

A szarvasmarha szaporítása:
Az ivarzás jeleinek felismerése, a termékenyítés optimális idejének a meghatározása
Segédkezés az inszeminálási munkákban
A vemhesség megállapításának módszerei, a várható ellés idejének a meghatározása

Ellési előkészületek, segédkezés az ellésben:
Az ellés jeleinek felismerése
Az ellető hely, a tehén felkészítése az ellésre
Az ellető személy felkészülése az ellésre, anyagok és eszközök előkészítése
Az ellés szakszerű levezetése
Az újszülött borjú és az anya ellátása

Takarmányadag összeállítása tejelő- és hízó marha számára „kézzel” és számítógépes program segítségével
A szarvasmarha tartás balesetvédelmi és tűzrendészeti berendezéseinek, eszközeinek megismerése
A trágya tárolás és kezelés eszközei és berendezései

Sertés tartási és tenyésztési gyakorlatok

A sertés tartási és tenyésztési munkáiban való részvétel:

A tenyésztési, a takarmányozási, a hízlalási és a tartási módszerek megismerése

Az istálló berendezések működtetése

A napirend szerinti és időszakos ápolási munkák végzése

Termelési adatok megismerése és dokumentálása

A sertés szaporítása:

Az ivarzás jeleinek felismerésének gyakorlása

A termékenyítés optimális időpontjának meghatározása

A fedeztetés, bűgatás és a mesterséges termékenyítés munkái

A fialás előkészítése és levezetése

Takarmányadag összeállítása különböző korcsoportok részére számítógépes program segítségével

Juh- és kecsketartási és tenyésztési gyakorlatok

A juh tenyésztési, takarmányozási, hízlalási és tartási módszereinek megismerése

A juhtartás napi és időszakos ápolási munkáiban való részvétel

A juh termelési adatainak megismerése, dokumentálása

Gyapjú ismeret, a bunda alkotó elemei, a gyapjú minősítése élő állaton

A juhok takarmányozása

Legeltetési munkákban való részvétel

A kecske tartási és tenyésztési munkáiban való részvétel

A kecske napi és időszakos ápolási munkáiban való részvétel

A kecske termelési adatainak megismerése, dokumentálása

A juh és a kecske fejése, tejkezelése

Ló tartási és tenyésztési gyakorlatok

A ló tartási módok megismerése

A lóápolás eszközei és használatuk

A lószerszám és a kocsi részei

A ló kocsiba történő be- és kifogása, hajtás

A ló takarmányai és takarmányozása

A ló tenyésztése

A hátasló tartás és gondozás, a lovaglás és idomítás munkáinak megtekintése.

A ló küllemi bírálata, a hasznosítás és a küllem közötti összefüggés megismerése

Baromfi tartási és tenyésztési gyakorlatok

Árutojás termelő gazdaság megismerése:

A tartási, takarmányozási módszerek megismerése

A baromfitelep berendezései, üzemeltetésük

A napirend szerinti munkaműveletek elvégzése

Étkezési tojás gyűjtése, válogatása, áruvá készítése

Termelési adatok gyűjtése, dokumentálása

Pecsenyecsirke nevelő gazdaság megismerése:

A tartási, takarmányozási módszerek megismerése

A baromfitelep berendezései, üzemeltetésük

A napirend szerinti munkaműveletek elvégzése
Termelési adatok gyűjtése, dokumentálása

Állategészségügyi- és higiéniai gyakorlatok

Állattartó gazdaság állategészségügyi technológiája, dokumentációja

Gazdasági állatok klinikai alapértékeinek mérése

A beteg állat felismerése, elkülönítése

Az állattartásban alkalmazott fertőtlenítő szerek és használatuk

Istálló takarítása és fertőtlenítése

Segédkezés az állatorvosi beavatkozás közben

**10044-12 azonosító számú
Élelmiszer, fogyasztóvédelem
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei**

A 10044-12 azonosító számú, Élelmiszer, fogyasztóvédelem megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem	Általános élelmiszer-ismeretek, fogyasztóvédelem				Élelmiszerek csoportjai				
	Az élelmiszereket felépítő anyagok és tápanyagok	Vendéglátó üzlet kialakításának feltételei	Vendéglátó tevékenység folytatásának követelményei	Fogyasztóvédelem	Állati eredetű élelmiszerek	Növényi eredetű élelmiszerek	Édesítőszeres és édesipari termékek, koffeintartalmú élvezeti áruk	Fűszerek, ízesítők, zamatosítók, és állománviavitók	Italok
FELADATOK									
Alkalmazza a korszerű táplálkozástudomány eredményeit	x				x	x			
Alkalmazza a korszerű életmódhoz kötődő sajátosságokat	x				x	x			
Alkalmazza az élelmiszerkutatások eredményeit	x				x	x			
Alkalmazza a diétás szabályokat	x				x	x			
Betartja és betartatja a HACCP előírásait		x	x	x	x	x			
Betartja és betartatja a higiéniai előírásokat		x	x	x	x	x			
Az előírásoknak megfelelően tárolja az élelmiszereket		x	x	x	x	x	x	x	x
Alapanyagokat vizsgál és/vagy ellenőriz				x	x	x	x	x	x
Ellenőrzi a fogyaszthatósági, illetve minőség-megőrzési időket és az áruk minőségét				x		x	x	x	x
Az előírásoknak megfelelően alkalmazza a mintavételi szabályokat	x								
Betartja és betartatja a környezetvédelmi előírásokat				x		x	x	x	x
Betartja a fogyasztóvédelmi előírásokat				x					

Magas fokú személyi higiéniát tart fenn az élelmiszer forgalmazás során			X	X					
SZAKMAI ISMERETEK									
Táplálkozástudományi alapismeretek	X								
Élelmiszerek tápértékének megőrzése	X								
Mikroorganizmusok jellemzői	X								
Élelmiszerek tartósítása	X								
Malomipari termékek, sütőipari termékek, tészták						X			
Természetes édesítőszer, mesterséges édesítőszer							X		
Zsiradékok					X	X			
Tej, tejtermékek					X				
Tojás					X				
Hús, húsipari termékek, baromfifélék, halak és hidegvérűek, vadak					X				
Zöldségek, gyümölcsök						X			
Édesipari termékek, koffeintartalmú élelmiszerek							X		
Alkoholtartalmú italok, alkoholmentes italok									X
Fűszerek, ízesítőanyagok, adalékanyagok, kényelmi anyagok								X	
Élelmiszer vizsgálat	X								
A HACCP élelmiszerbiztonsági rendszer alapelvei				X					
Személyi higiénia			X	X					
Nyersanyagok beszerzési, átvételi, tárolási, előkészítési követelményei				X					
Vendéglátó termékkészítés, tárolás, szállítás, kiszolgálás kritikus pontjainak meghatározása				X					
Vendéglátó műhely, konyha, eladótér higiéniája, kritikus pontok ellenőrzése		X	X						
Vendéglátó tevékenység környezetvédelmi előírásai			X						
Hazai és EU-s fogyasztóvédelmi szabályok			X						
SZAKMAI KÉSZSÉGEK									
Olvasott szakmai szöveg megértése	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Szakmai nyelvű beszédképesség	x	x	x	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK									
Pontosság		x	x	x	x	x	x	x	x
Felelősségtudat	x	x	x	x					
TÁRSAS KOMPETENCIÁK									
Határozottság				x					
MÓDSZERKOMPETENCIÁK									
Rendszerező képesség	x	x	x	x					
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x	x	x					

5. Általános élelmiszer-ismeretek, fogyasztóvédelemtantárgy

144 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

Az élelmiszereket felépítő anyagok jellemző kémiai, fizikai tulajdonságainak megismertetése, a táplálkozásban betöltött szerepük megmutatása. A vendéglátó üzlet kialakításának és üzemeltetésének követelményei és a működéssel kapcsolatos fogyasztóvédelmi és HACCP szabályok elméleti hátterének megismertetése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása. A feldolgozott élelmiszerek forgalomba hozatalának lehetőségei, feltételeinek elsajátítása.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

5.3. Témakörök

5.3.1. Az élelmiszereket felépítő anyagok és tápértékük megőrzése

36 óra

Az élelmiszerek fogalma

Az élelmiszerek árujellemzői és forgalmazásuk feltételei

Táplálkozás jelentősége.

Az élelmiszereket felépítő anyagok: víz, fehérjék, zsiradékok és zsírszerű anyagok, szénhidrátok, vitaminok, ásványi anyagok, adalékanyagok.

Emésztés, tápanyag felszívódás.

Táplálkozás feladata, a szervezet tápanyag és energiaszükséglete.

Élelmiszerek tápértékének megőrzése.

Az élelmiszerek feldolgozásának hatása a tápanyagokra.

Az élelmiszerek feldolgozása folyamán bekövetkező változások.

Mikroorganizmusok jellemzése, életfeltételei.

Mikroorganizmusok hasznos és káros tevékenysége.

Az élelmiszerek romlása.

A tartósítás fogalma.

Az élelmiszer-tartósítás fizikai módszerei

Az élelmiszer-tartósítás, fizika-kémiai módszerei

Az élelmiszer-tartósítás kémiai módszerei.

Az élelmiszer-tartósítás biológiai módszerei.

5.3.2. Vendéglátó üzlet kialakításának feltételei

36 óra

Vendéglátó egységek telepítésének alapfeltételei.

Környezetszennyezés nélküli építési terület, ivóvíz, szennyvízelvezetés követelményei.

A helyiségek egyirányú kapcsolódása, tiszta és szennyezett övezetek kereszteződésének tilalma.

Bejáratok kialakításának követelményei.

Raktárak kialakításának követelményei.

Előkészítő helyiségek kialakításának követelményei.

Konyhák, műhelyek kialakításának követelményei.

Mosogatók kialakításának követelményei.

Vendégtér, szociális helyiségek kialakításának követelményei.

Személyi higiénia.

Test, munkaruha higiéniai előírásai, egészségügyi kiskönyv, érvényes orvosi alkalmassági vizsgálat igazolása.

Vendéglátó tevékenység, ételkészítés előállítás személyi feltételei.

Képzési, egészségügyi, szakmai és erkölcsi feltételek.

5.3.3. Vendéglátó tevékenység folytatásának követelményei

36 óra

A témakör részletes kifejtése

A HACCP minőségbiztosítási rendszer alapelvei.

Nyersanyagok beszerzési, átvételi, tárolási, előkészítési követelményei.

Üzemi, üzleti terméktárolás szabályai.

Vendéglátó tevékenység környezetvédelmi előírásai.

5.3.4. Fogyasztóvédelem

36 óra

Fogyasztók egészségének és biztonságának védelme

Fogyasztók gazdasági érdekeinek védelme

Fogyasztói jogokról való tájékoztatás és azok oktatása

Jogorvoslathoz és kárigényhez, érvényesítéséhez való jog

Jog a fogyasztóvédelmi érdekek képviselőjéhez fogyasztói részvétellel

Állami fogyasztóvédelmi intézményrendszerek

Önkormányzati fogyasztóvédelmi szervek

Társadalmi fogyasztóvédelmi érdekképviselői szervezetek

Vásárlók Könyve használatának és az abba történt bejegyzések elintézésének szabályai

Vásárlók könyvének hitelesítése, kihelyezése

Jegyzőkönyv kitöltése

Válaszadás határideje a bejegyzésre

Szavatosság és jótállás helytállási kötelezettségei

Szavatosság és jótállás helytállási kötelezettségének időtartama

Szavatosság és jótállás helytállási bizonyítási kötelezettségei

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat	x	x		-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés	x	x		-
1.4.	vita		x		-
1.5.	szemléltetés	x	x	x	-
1.6.	projekt		x		-
1.7.	kooperatív tanulás	x	x		-
1.8.	szimuláció	x	x		-
1.9.	szerepjáték		x		-
1.10.	házi feladat	x			-
1.11	gyűjtőmunka	x	x		-
1.12	portfólió készítés	x	x		-
1.13.	irányított manuális tevékenység	x	x		-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x	x		-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.4.	Információk önálló rendszerezése	x	x		-
1.5.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	-

1.6.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.7.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		-
2.2.	Leírás készítése	x	x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x	x	x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x	x	x	-
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		-
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal	x	x		-
3.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
3.5.	Csoportos versenyjáték		x		-

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Élelmiszerek csoportjai tantárgy

159,5 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A vendéglátásban felhasználásra kerülő élelmiszerek tulajdonságainak, azok konyhatechnológiai szerepének és fontosságának megismerése a felhasználás lehetőségeinek az elsajátítása.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül. Az Előkészítési és ételkészítési alapismeretek tantárgyban A technológiai alapismeretek témakör kapcsolódó tartalom.

6.3. Témakörök

6.3.1. Növényi eredetű élelmiszerek

36 óra

Növényi eredetű zsiradékok jellemzése és felhasználása.

Zsírok, olajok fogalom-meghatározása.

A növényi olajok, zsírok jellemzői, alapanyagai, előállításuk fő lépcsői.

Az állati eredetű zsírok jellemzői, előállításuk.

Zsírok-olajok minőségértékelésének szempontjai.

A termékcsoport áruinak minőségmegőrzése.

Zöldségek jellemzése és felhasználása.

A gyümölcs- és zöldségárak árurendszere.

A gyümölcs- és zöldségárak árutulajdonságai.

Gyümölcsfajták jellemző árutulajdonságai.

Zöldségfajták jellemző árutulajdonságai.

Gyümölcs- és zöldségárak minőségmegőrzése, forgalmazásuk szabályai.

Gyümölcsök jellemzése és felhasználása

Gabona-, malom-, sütő- és tésztaipari termékek jellemzése és felhasználása.

A gabonafajták és alkalmazásuk az emberi táplálkozásban.

Malomipari műveletek és termékeik.

Szárastészták.

A kenyér.

Sütőipari fehértermékek.

6.3.2. Állati eredetű élelmiszerek

36 óra

Állati eredetű zsiradékok (vaj, sertézsír, baromfiszír, hár, tepertő, állati eredetű olajok) jellemzése felhasználása.

Tej, tejkészítmények, tejtermékek jellemzése, felhasználása (tej, túró, joghurt, sajt, vaj, ízesített tejkészítmények, tejkonzervek, sűrített tej, stb.). A tej és tejkészítmények, tejtermékek tárolása, eltarthatósága, vendéglátó ipari felhasználása.

Tojás felépítése, összetétele, tojássárgája és fehérje technológiai hatása. Tojás minősítése, tárolása, tartósított termékei. A tojás tárolása, eltarthatósága vendéglátó ipari felhasználása.

Hús, húsipari termékek jellemzése, táplálkozástani jelentősége, felhasználása. Tartós és nem tartós húsipari termékek, darabos árú, vörös árú, pácolt, főtt, füstölt, szárított készítmények. A húsipari termékek eltarthatósága, tárolása és vendéglátó ipari felhasználása.

A húsfeldolgozó ipar nyersanyagai.

Alapanyagok, segéd- és járulékos anyagok.

Húsfeldolgozó ipari műveletek.

A húsfeldolgozó ipar termékeinek jellemzése és csoportosítása, minőségi követelményei.

Töltelékes árú: hőkezeléssel és hőkezelés nélkül készült töltelékes árú.

Darabos húskészítmények.

Étkezési szalonnák.

Húskonzervek.

A halfeldolgozó ipar termékei.

Halkonzervek.

Baromfiipari termékek, vágott baromfik jellemzése, táplálkozástani jelentősége, felhasználása. A háziszárnyasok (tyúk, liba, kacsa, pulyka, stb.) feldolgozása. A baromfihúsból készült húsipari termékek, tárolása, eltarthatósága.

Vadak jellemzése felhasználása. A vadhúsok táplálkozástani jelentősége. A vadhúsok kezelése, feldolgozása. A vadak csoportosítása.

Halak és hidegvérűek jellemzése felhasználása.

Egyéb hidegvérű állatok jellemzése, táplálkozástani jelentősége, felhasználása. Halak, puhatestűek, rákok, kagylók, étkezési csigák.

6.3.3. Édesítőszeres és édesipari termékek, koffeintartalmú élvezeti áruk

35 óra

A témakör részletes kifejtése

Természetes édesítőszeres jellemzése és felhasználása.

Mesterséges édesítőszeres jellemzése és felhasználása.

Kakaópor jellemzése és felhasználása.

Csokoládétermékek és bevonó masszák jellemzése és felhasználása.

Kávéfajták, kávé feldolgozása, pörkölési módok, kávé felhasználása.

Teafajták, tea feldolgozása, összetétele, felhasználása.

6.3.4. Fűszerek, ízesítők, zamatosítók és állományjavítók

35óra

Fűszerek jellemzése és felhasználása.

Ízesítőanyagok, só és ecet jellemzése, felhasználása.

Adalékanyagok jellemzése és felhasználása.

Ételkészítési és cukrászati kényelmi anyagok jellemzése és felhasználása.

6.3.5. Italok

17,5 óra

A témakör részletes kifejtése

Alkoholtartalmú italok jellemzése és felhasználása.

Alkoholmentes italok.

Természetes vizek, ásványvizek, gyógyvizek fogalma, biológiai hatása, szerepük a kereskedelemben.

Gyümölcs- és zöldséglevek, szörpök (élettani hatásuk, alapanyagaik, minőségi követelmények).

Szénsavas üdítőitalok (táplálkozástani hatásuk, kereskedelmi jelentőségük, minőségi követelményeik, minőségmegőrzés időtartama).

Alkoholtartalmú italok.

Az alkohol élettani hatásának ismertetése.

A kulturált alkoholfogyasztás szabályai.

Hazánk borvidékei.

A borok.

A borok fogalma, jellemzése, készítése, kezelése és gondozása, palackozása, tárolása.

Minőséget meghatározó tényezők.

A borok típusai.

Természetes borok.

Likőrborok.

Szénsavas borok.

A pezsgő gyártása, minőségi jellemzői, fajtái, minőségi követelmények, érzékszervi tulajdonságai, választéka, palacktípusa.

A sör (jellemzése, készítése, minőségét meghatározó tényezők).

Sörök fő típusa, forgalomba hozatala.

Szeszipari készítmények (jellemzése, készítése, minőségi követelménye, kereskedelmi jelentősége).

Alkoholmentes italok jellemzése és felhasználása.

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat	x	x		-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés	x	x		-
1.4.	vita		x		-
1.5.	szemléltetés	x	x	x	-
1.6.	projekt		x		-
1.7.	kooperatív tanulás	x	x		-
1.8.	szimuláció	x	x		-
1.9.	szerepjáték		x		-
1.10.	házi feladat	x			-
1.11.	gyűjtőmunka	x	x		-
1.12.	portfólió készítés	x	x		-
1.13.	irányított manuális tevékenység	x	x		-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x	x		-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.4.	Információk önálló rendszerezése	x	x		-

1.5.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	-
1.6.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.7.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		-
2.2.	Leírás készítése	x	x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x	x	x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x	x	x	-
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		-
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal	x	x		-
3.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
3.5.	Csoportos versenyjáték		x		-

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10049-12 azonosító számú
Konyhai kisegítés
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10049-12 azonosító számú, Konyhai kisegítés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10049-12 Konyhai kisegítés	Előkészítési és ételkészítési alapismeretek				Előkészítési és ételkészítési alapoó gyakorlat				Előkészítési és ételkészítési alapoó üzemi gyakorlat			
	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP	Technológiai alapismeretek	Saláták, öntetek, köretetek	Főzelékek, levesek, levesbetétek	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP	Technológiai alapismeretek	Saláták, öntetek, köretetek	Főzelékek, levesek, levesbetétek	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP	Technológiai alapismeretek	Saláták, öntetek, köretetek	Főzelékek, levesek, levesbetétek
FELADATOK												
Elvégzi az egyéni előkészületeket	x				x				x			
Előkészíti a tevékenységéhez szükséges munkaterületet, gépeket, berendezéseket, eszközöket, anyagokat, gondoskodik a tisztántartásukról	x	x		x		x	x			x	x	
Nyers és feldolgozott élelmiszereket készít elő: húst, halat, zöldség- és gyümölcsfélét, tojást, malomipari termékeket	x	x	x	x		x		x		x		x
Ételkészítési alap-, kiegészítő- és befejező műveleteket végez	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x
Salátákat, önteteket készít, tálal	x		x			x	x			x	x	

Hagyományos és korszerű konyha technológiával készülő főzelékeket, köreteket készít, tálal	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x
Leveseket és levesbetéteket készít, tálal	x	x	x	x		x	x	x		x	x	x
Az étel jellegének megfelelően készen tart		x	x	x		x	x	x		x	x	x
Gondoskodik a maradvány tárolásáról	x		x		x		x	x	x		x	x
Szükség szerint mosogat	x						x	x			x	x
Rendet és tisztaságot tart a munkakörnyezetében	x						x	x			x	x
Betartja a munkavédelmi és tűzrendészeti szabályokat	x				x	x	x	x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK												
Húsbontás			x				x				x	
Saláták és öntetek			x				x				x	
Főzelékek, körek			x	x			x	x			x	x
Levesek, levesbetétek			x	x			x	x			x	x
Ételkészítés alap-, kiegészítő- és befejező műveletei		x	x	x		x	x	x		x	x	x
Anyagfelhasználás ellenőrzése			x				x	x			x	x
A konyha és kapcsolódó helyiségeinek higiéniai, tűzrendészeti és munkavédelmi szabályai	x											
Munkahelyi és személyi higiénia	x							x				x
Gépek, berendezések, eszközök üzemeltetési jellemző	x	x				x		x		x		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK												
Köznyelvi szöveg hallás utáni megértése	x	x					x				x	
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	x	x		x			x	x			x	x
Szakmai nyelvű beszédkésztség	x	x		x			x	x			x	x
Elemi számolási készség			x	x			x	x			x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK												

Mozgáskoordináció (testi ügyesség)						X	X	X		X	X	X
Elhivatottság, elkötelezettség	X				X		X		X		X	
Önállóság							X				X	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK												
Motiválhatóság			X				X	X			X	X
Irányíthatóság		X	X			X	X	X		X	X	X
Együttműködés			X		X		X	X	X		X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK												
Módszeres munkavégzés		X	X			X	X	X		X	X	X
Gyakorlatias feladatértelmezés			X				X	X			X	X
A környezet tisztántartása		X	X			X	X	X		X	X	X

7. Előkészítési és ételkészítési alapismeretek tantárgy

143 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

Az ételkészítési folyamatok különböző technológiákhoz köthető mozzanatainak elsajátítása az előkészítés, elkészítés, készen tartás, tálalás folyamatában. A saláták, öntetek, főzelékek, köretek, levelek, levesbetétek ételcsoportok rendszereinek elsajátítása, a megadott ételcsoportokba tartozó ételek ételkészítési technológiáinak elméleti elsajátítása.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az Általános élelmiszer-ismeretek, fogyasztóvédelem tantárgy, az Élelmiszerek csoportjaitantárgy, valamint a Vendéglátó gazdálkodás tantárgy anyagához kapcsolódik.

7.3. Témakörök

7.3.1. Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP

36 óra

Munkavédelmi előírások a szakács szakmában.

Balesetvédelmi előírások szakács szakmában.

Tűzvédelmi előírások a vendéglátásban.

Gépek, berendezések, munkaeszközök előírás szerinti használata.

Személyi higiénia, higiéniai előírások, azok betartása, munkaruha használata.

Szakmai követelmények, elvárások a szakács szakmában.

HACCP szakács szakmára vonatkozó előírásai, szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság.

7.3.2. Technológiai alapismeretek

36 óra

A konyhák és kapcsolódó helyiségek kialakításának szabályai, eszközei, berendezései, felszerelései.

Az élelmiszerek kiválasztásának szempontjai.

A zöldség és gyümölcsfélék fajtáinak szezonális áttekintése, összetételük

A zöldség és gyümölcsfélék előkészítése
Malomipari termékek előkészítése
Állati eredetű élelmiszerek előkészítése
Az elkészítés műveletei: főzés, gőzölés, sütés, piritás, párolás, mikrohullámú hőkezelés, füstölés.
Elkészítést kiegészítő műveletek: sűrítési eljárások, dúsítási eljárások, bundázási eljárások, alaplevek, kivonatok, pecsenyelevek, fűszerezés, ízesítés.
Befejező műveletek.

7.3.3. Saláták, öntetek, köretek

36 óra

Saláták:

Nyers saláták, főzve készült saláták, tartósított saláták.

Salátaöntetek (dresszingek) ecet-olaj öntetek, tejtermék alapú öntetek.

Köretek készítése:

Zöldségekből főzéssel, gőzöléssel, sütéssel és párolással készíthető zöldségköretek.

Burgonyából készíthető köretek:

Főttburgonya – köretek, sültburgonya-köretek, főtt-sült burgonyaköretek

pároltburgonya – köretek.

Gabonafélékből készíthető köretek:

Főzéssel, piritással és párolással készíthető gabonaköretek.

Tésztaköretek:

Főzéssel, sütéssel, párolással és gőzöléssel készíthető tésztaköretek. Gyümölcsökből készíthető köretek:

Főzéssel, sütéssel, párolással készíthető gyümölcsköretek.

Vegyes köretek.

7.3.4. Főzelékek, levesek, levesbetétek

35 óra

Főzelékek

Levesek, levesbetétek.

Levesek.

Híglevések (magyaros híglevés, erőlevés).

Sűrített levesek (egyszerű, pürélevések, krémlevések, gyümölcslevesek, nyáklevések).

Levesbetétek.

Főzelékek.

Sűrített főzelékek.

Angolos főzelékek.

Franciás főzelékek.

Lengyeles főzelékek.

Különleges főzelékek.

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szaktanterem

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek(ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés	x	x		-
1.4.	vita		x		-
1.5.	szemléltetés	x	x	x	-
1.6.	projekt		x		-
1.7.	kooperatív tanulás	x	x		-
1.8.	szimuláció	x	x		-
1.9.	szerepjáték		x		-
1.10.	házi feladat	x			-
1.11	gyűjtőmunka	x	x		-
1.12	portfólió készítés	x	x		-
1.13.	irányított manuális tevékenység	x	x		-

**3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói
tevékenységformák (ajánlás)**

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x	x		-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x	x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.4.	Információk önálló rendszerezése	x	x		-
1.5.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	-

1.6.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x	x		-
1.7.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x	x		-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x	x		-
2.2.	Leírás készítése	x	x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x	x	x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x	x	x	-
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		-
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal	x	x		-
3.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
3.5.	Csoportos versenyjáték		x		-

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

8. Előkészítési és ételkészítési alapozó gyakorlat tantárgy

554.5 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

Az ételkészítési folyamatok különböző technológiákhoz köthető mozzanatainak elsajátítása készség szinten. A saláták, öntetek, főzelékek, köretetek, levelesek, levesbetétek, ételcsoportok rendszereinek elsajátítása, a megadott ételcsoportokba tartozó ételek elkészítésének elsajátítása, begyakorlása.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az Előkészítési és ételkészítési alapozó ismeretek tantárgy anyagára épül és a 10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem modul Általános élelmiszer-ismeretek, fogyasztóvédelem tantárgy és az Élelmiszerek csoportjaitantárgy anyagához kapcsolódik.

8.3. Témakörök

8.3.1. Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP 123 óra

Munkavédelmi előírások a gyakorlatban.

Balesetvédelmi előírások a gyakorlatban.

Tűzvédelmi előírások. A tűzvédelmi terv egyes dolgozóira vonatkozó elvárásainak begyakorlása

Gépek, berendezések, munkaeszközök előírás szerinti használata.

Személyi higiénia, higiéniai előírások, azok betartása, munkaruha használata.

Szakmai követelmények, elvárások a szakács szakmában.

HACCP szakács szakmára vonatkozó előírásai.

A HACCP dokumentáció elemeinek kitöltése a tartalmi, formai előírások betartásával.

Szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság.

8.3.2. Technológiai alapismeretek

144 óra

A tankonyha és üzem kapcsolódó helyiségei (raktárak, előkészítők, mosogatók) kialakításának szabályai, eszközei, berendezései, felszerelése.

Konyhákon használt edények és kéziszerszámok

Az élelmiszerek kiválasztása.

Az élelmiszerek kiválasztásának szempontjai.

Az élelmiszerek előkészítésének formái, lehetőségei, előkészítés a gyakorlatban.

A zöldség és gyümölcsfélék előkészítése

Malomipari termékek előkészítése

Állati eredetű élelmiszerek előkészítése

Az elkészítés műveletei.

Az elkészítés műveletei: főzés, gőzölés, sütés, pirítás, párolás, mikrohullámú hőkezelés, füstölés különböző alapanyagokkal.

Az elkészítés kiegészítő műveletei.

Elkészítést kiegészítő műveletek: sűrítési eljárások, dúsítási eljárások, bundázási eljárások, alaplevek, kivonatok, peccsenyelek, fűszerezés, ízesítés gyakorlása.

Befejező műveletek gyakorlása.

Az ételek készen tartása (hidegen, melegen), adagolás, tálalás, díszítés gyakorlása.

8.3.3. Saláták, öntetek, köretek

144 óra

Saláták:

Nyers saláták, főzve készült saláták, tartósított saláták.

Salátaöntetek (dresszingek) ecet-olaj öntetek, tejtermék alapú öntetek.

Köretek készítése:

Zöldségekből főzéssel, gőzöléssel, sütéssel és párolással készíthető zöldségköretek.

Burgonyából készíthető köretek:

Főttburgonya – köretek, sültburgonya-köretek, főtt-sült burgonyaköretek
pároltburgonya – köretek.

Gabonafélékből készíthető köretek:

Főzéssel, pirítással és párolással készíthető gabonaköretek.

Tésztaköretetek:

Főzéssel, sütéssel, párolással és gőzöléssel készíthető tésztaköretetek. Gyümölcsökből készíthető köretetek:

Főzéssel, sütéssel, párolással készíthető gyümölcsköretetek.

Vegyes köretetek.

8.3.4. Főzelékek, levesek, levesbetétek

143,5 óra

Levesek, levesbetétek.

Híglevések (magyaros híglevés, erőlevés).

Sűrített levesek (egyszerű, pürélevések, krémlevések, gyümölcslevések, nyáklevések).

Levesbetétek.

Főzelékek.

Sűrített főzelékek.

Angolos főzelékek.

Franciás főzelékek.

Lengyeles főzelékek.

Különleges főzelékek.

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanműhely

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek(ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		-
1.2.	megbeszélés	x	x		-
1.3.	vita		x		-
1.4.	szemléltetés	x	x	x	-
1.5.	projekt		x		-
1.6.	szimuláció	x	x	x	-
1.7.	irányított manuális tevékenység	x	x		-

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák(ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Csoportos munkaformák körében				
1.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
1.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
1.3.	Csoportos versenyjáték		x		-
2.	Gyakorlati munkavégzés körében				
2.1.	Ártermelő szakmai munkatevékenység	x			-
2.2.	Műveletek gyakorlása	x			-
2.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-
3.	Vizsgálati tevékenységek körében				
3.1.	Technológiai próbák végzése		x		-
3.2.	Technológiai minták elemzése		x		-
3.3.	Anyagminták azonosítása	x			-

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

9. Előkészítési és ételkészítési alapoó üzemi gyakorlat tantárgy 490 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

Üzemi körülmények között végezve rögzüljenek a különböző mozdulatok, alpműveletek, technológiák, készítmények. A már ismert nyersanyagok felhasználási tulajdonságai, lehetőségei, velük szemben alkalmazható eljárások, technológiák elmélyüljenek.

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az Előkészítési és ételkészítési alapoó ismeretek tantárgy anyagára épül és a 10044-12 Élelmiszer, fogyasztóvédelem modul Általános élelmiszer-ismeretek, fogyasztóvédelemtantárgy és az Élelmiszerek csoportjaitantárgy anyagához kapcsolódik.

9.3. Témakörök

9.3.1. Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP 58 óra

Munkavédelmi előírások a gyakorlatban.

Balesetvédelmi előírások a gyakorlatban.

Tűzvédelmi előírások. A tűzvédelmi terv egyes dolgozóra vonatkozó elvárásainak begyakorlása

Gépek, berendezések, munkaeszközök előírás szerinti használata.

Személyi higiénia, higiéniai előírások, azok betartása, munkaruha használata.

Szakmai követelmények, elvárások a szakács szakmában.

HACCP szakács szakmára vonatkozó előírásai.

A HACCP dokumentáció elemeinek kitöltése a tartalmi, formai előírások betartásával.

Szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság.

9.3.2. Technológiai alapismeretek

144 óra

A tankonyha és üzem kapcsolódó helyiségei (raktárak, előkészítők, mosogatók)

kialakításának szabályai, eszközei, berendezései, felszerelései.

Konyhákban használt edények és kéziszerszámok

Az élelmiszerek kiválasztása.

Az élelmiszerek kiválasztásának szempontjai.

Az élelmiszerek előkészítésének formái, lehetőségei, előkészítés a gyakorlatban.

A zöldség és gyümölcsfélék előkészítése

Malomipari termékek előkészítése

Állati eredetű élelmiszerek előkészítése

Az elkészítés műveletei.

Az elkészítés műveletei: főzés, gőzölés, sütés, pirítás, párolás, mikrohullámú hőkezelés, füstölés különböző alapanyagokkal.

Az elkészítés kiegészítő műveletei.

Elkészítést kiegészítő műveletek: sűrítési eljárások, dúsítási eljárások, bundázási eljárások, alaplevek, kivonatok, pecsenyelevek, fűszerezés, ízesítés gyakorlása.

Befejező műveletek gyakorlása.

Az ételek készen tartása (hidegen, melegen), adagolás, tálalás, díszítés gyakorlása.

9.3.3. Saláták, öntetek, köretek

144 óra

Saláták:

Nyers saláták, főzve készült saláták, tartósított saláták.

Salátaöntetek (dresszingek) ecet-olaj öntetek, tejtermék alapú öntetek.

Köretek készítése:

Zöldségekből főzéssel, gőzöléssel, sütéssel és párolással készíthető zöldségköretek.

Burgonyából készíthető köretek:

Főttburgonya – köretek, sültburgonya-köretek, főtt-sült burgonyaköretek

pároltburgonya – köretek.

Gabonafélékből készíthető köretek:

Főzéssel, pirítással és párolással készíthető gabonaköretek.

Tésztaköretek:

Főzéssel, sütéssel, párolással és gőzöléssel készíthető tésztaköretek. Gyümölcsökből készíthető köretek:

Főzéssel, sütéssel, párolással készíthető gyümölcsköretek.

Vegyes köretek.

9.3.4. Főzelékek, levesek, levesbetétek

144 óra

Levesek, levesbetétek.

Híglevések (magyaros híglevés, erőlevés).

Sűrített levesek (egyszerű, pürélevesek, krémlevesek, gyümölcslevesek, nyáklevesek).
 Levesbetétek.
 Főzelékek.
 Sűrített főzelékek.
 Angolos főzelékek.
 Franciás főzelékek.
 Lengyeles főzelékek.
 Különleges főzelékek.

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanműhely és/vagy gyakorlati képző hely

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek(ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x	x		-
1.2.	megbeszélés	x	x		-
1.3.	vita		x		-
1.4.	szemléltetés	x	x	x	-
1.5.	projekt		x		-
1.6.	szimuláció	x	x	x	-
1.7.	irányított manuális tevékenység	x	x		-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák(ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Csoportos munkaformák körében				
1.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-

1.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
1.3.	Csoportos versenyjáték		x		-
2.	Gyakorlati munkavégzés körében				
2.1.	Árutermelő szakmai munkatevékenység	x			-
2.2.	Műveletek gyakorlása	x			-
2.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-
3.	Vizsgálati tevékenységek körében				
3.1.	Technológiai próbák végzése		x		-
3.2.	Technológiai minták elemzése		x		-
3.3.	Anyagminták azonosítása	x			-

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részsakképesítésoktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10049-12 Konyhai kisegítés	Előkészítési és ételkészítési alapozó üzemi gyakorlat
	Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP
	Technológiai alapismeretek
	Saláták, öntetek, köretetek
	Főzelékek, levesek, levesbetétek

10049-12 Konyhai kisegítés

Előkészítési és ételkészítési alapozó üzemi gyakorlat tantárgy

Témakörök

Munkavédelem, tűzvédelem, szakmai elvárások, HACCP

Munkavédelmi előírások a gyakorlatban.

Balesetvédelmi előírások a gyakorlatban.

Tűzvédelmi előírások a vendéglátásban. A tűzvédelmi terv egyes dolgozóra vonatkozó elvárásainak begyakorlása.

Gépek, berendezések, munkaeszközök előírás szerinti használata.

Személyi higiénia, higiéniai előírások, azok betartása, munkaruha használata.

Szakmai követelmények, elvárások a szakács szakmában.

HACCP szakács szakmára vonatkozó előírásai.

A HACCP dokumentáció elemeinek kitöltése a tartalmi, formai előírások betartásával.

Szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság.

Technológiai alapismeretek

A tankonyha és az üzem kapcsolódó helyiségei (raktárak, előkészítők, mosogatók) kialakításának szabályai, eszközei, berendezései, felszerelése.

Konyhákban használt edények és kéziszerszámok

Az élelmiszerek kiválasztása.

Az élelmiszerek kiválasztásának szempontjai.

Az élelmiszerek előkészítése.

A zöldség és gyümölcsfélék összetétele és szezonális áttekintése

A zöldség és gyümölcsfélék előkészítése

Malomipari termékek előkészítése

Állati eredetű élelmiszerek előkészítése

Az elkészítés műveletei.

Az elkészítés műveletei: főzés, gőzölés, sütés, pirítás, párolás, mikrohullámú hőkezelés, füstölés.

Az elkészítés kiegészítő műveletei.

Elkészítést kiegészítő műveletek: sűrítési eljárások, dúsítási eljárások, bundázási eljárások, alaplevek, kivonatok, pecsenyelevek, fűszerezés, ízesítés.

Befejező műveletek.

Az ételek készen tartása (hidegen, melegen), adagolás, tálalás, díszítés.

Saláták, öntetek, köretek

Saláták:

Nyers saláták, főzve készült saláták, tartósított saláták.

Salátaöntetek (dresszingek) ecet-olaj öntetek, tejtermék alapú öntetek.

Köretek készítése:

Zöldségekből készíthető köretek főzéssel, gőzöléssel készíthető zöldségköretek, sütéssel készíthető zöldségköretek, párolással készíthető zöldségköretek.

Burgonyából készíthető köretek:

Főtt burgonya – köretek, sültburgonya-köretek, főtt-sült burgonyaköretek
pároltburgonya – köretek.

Gabonafélékből készíthető köretek:

Főzéssel készíthető gabonaköretek, pirítással és párolással készíthető gabonaköretek.

Tésztaköretek:

Főzéssel készíthető tésztaköretek, sütéssel készíthető tésztaköretek, párolással készíthető tésztaköretek, gőzöléssel készíthető tésztaköretek.

Gyümölcsökből készíthető köretek:

Főzéssel készíthető gyümölcsköretek, sütéssel készíthető gyümölcsköretek, párolással készíthető gyümölcsköretek.

A
10067-12azonosító számú
Gépirás és dokumentumkészítés, iratkezelés
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10067-12 azonosító számú Gépirás és dokumentumkészítés, iratkezelés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10067-12 Gépirás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépirás és iratkezelés gyakorlat		Levelezési ismeretek		Levelezési ismeretek gyakorlat	
	Vakírás alapjai	Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő	Üzleti levelezés sajátosságai	Hivatali, üzleti és magánlevelezés	Üzleti levelek készítése fogadása	A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása
FELADATOK						
Adatbeviteli feladatot végez a tízujjas vakírás technikájával	x					
Kezeli a számítógépet és tartozékait			x	x	x	
Dokumentumot szerkeszt szövegszerkesztő programmal		x	x			x
Diktálás után ír és a bevitt dokumentumot megszerkeszti	x	x				x
Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másol és megszerkeszti azt	x	x				x
Utasítások szerint elkészíti (megszerkeszti) a szervezet belső iratai				x		x
Üzleti levelet készít a hivatali, üzleti élet elvárásainak megfelelően			x		x	x
Táblázatba adatokat tölt fel és megszerkeszti a táblázatot		x			x	
Kimutatást, diagramot készít, számításokat végez táblázatkezelő programmal		x				x
Adatbázist tölt fel és egyszerű szűréseket végez	x	x				x
Levelet fogad és továbbít elektronikusan				x	x	x
Betartja az adatfelhasználás szabályait, az adatvédelem előírásait		x	x	x	x	
Idegen nyelvű dokumentumokat másol legalább egy idegen nyelven	x	x			x	x

Feladatvégzéséhez előkészíti a technikai és tárgyi feltételeket, valamint az egészséges és biztonságos munkakörülményeket					X	X
Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközöket kezel		X			X	X
Ügyirat- és dokumentumkezelési feladatokat végez (hagyományosan és elektronikusan)	X	X			X	X
Elkészíti az iratkezelés és irattárolás írásbeli dokumentumait			X		X	

SZAKMAI ISMERETEK						
A tízujjas vakírás alapelvei, szabálya	X					
A képernyős munkahelyek egészségügyi kockázata			X		X	
A biztonságos munkavégzés követelménye					X	X
A dokumentumok típusai, fajtái		X	X		X	X
A dokumentumszerkesztés követelményei		X			X	X
A táblázatkészítés műveletei	X	X			X	X
Az adatbázis készítésének műveletei		X			X	X
Az iratok fajtái; készítésük tartalmi, formai és nyelvi követelményei		X		X	X	
Egyszerű ügyiratok				X		X
Szervezetek belső iratai				X		
A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai				X	X	
Az üzleti élet gazdasági, kereskedelmi levelei				X	X	X
A munkavállalással kapcsolatos iratok		X			X	X
A levelezés és elektronikus kapcsolattartás udvariassági szabályai		X	X		X	X
A számok, írásjelek, speciális karakterek írástechnikai és helyesírási szabályai	X	X	X		X	X
Irodafajták, irodatípusok, az iroda kialakításának ergonómiai követelmények		X			X	X
Környezetvédelmi szempontok az irodában					X	
Az adat- és információkezelés folyamata az irodai munkában: információforrás, - szerzés, - rögzítés, - feldolgozás		X	X	X	X	X
Adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályai		X		X		X
Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközök működésének alapelvei, használatuk szabályai		X		X		X
Az ügyirat- és dokumentumkezelés alapelvei, folyamata		X	X	X		X
Az iratkezelés és - tárolás teendői, dokumentumai		X	X	X	X	X
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
A tízujjas vakírás (150 leütés/perc)	X					X

Számítógépes irodai programok alkalmazása	x	x			x	x
Olvasott és hallott szakmai szöveg megértése	x		x			
Írásbeli dokumentumok formázása		x		x		
Információforrások kezelése (szabályok, előírások, rendelkezések)					x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Mozgáskoordináció					x	x
Precizitás		x	x	x	x	x
Monotónia-tűrés	x	x	x			

TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x
Visszacsatolási készség		x	x		x	
Motiválhatóság		x	x	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Figyelemösszpontosítás	x	x	x	x	x	x
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x	x	x	x	x	
Eredményorientáltság	x	x	x	x	x	x

1. Gépírás és iratkezelés gyakorlat tantárgy

319 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A Gépírás és iratkezelés gyakorlat gyakorlati oktatás alapvető célja, hogy a tanulók sajátítsák el a vakírás technikáját és bármilyen szöveg- és adatbeviteli feladatokat el tudjanak végezni számítógépen és írógépen egyaránt. Legyenek képesek szövegszerkesztésre és tetszőleges forrás alapján dokumentumkészítésre. Ismerjék és alkalmazzák a különböző technikai és tárgyi feltételeket. Alkalmazzák az iratkezelési előírásokat.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom és magyar nyelvtan.

1.3. Témakörök

1.3.1. Vakírás alapjai

142 óra

A tízujjas vakírás módszerei, a billentyűk kezelésének módja, szabályai .

Test-, kar-, kéz- és ujjtartás.

Számok, írásjelek, speciális karakterek írástechnikai és helyesírási szabályai.

A betűk megtanulása különböző betűkapcsolási és szógyakorlatokkal, folyamatos mozdulatelemzéssel, másolással.

Diktálás utáni írás és a bevitt dokumentum megszerkesztése.

Sebességfokozás különböző szövegek írásával, a gépíráskészség fokozása.

A betűk megtanulása különböző betűkapcsolási és szógyakorlatokkal, folyamatos mozdulatelemzéssel, másolással.

Önálló fogalmazással gépelés megtanulása.

Másolás kéziratról. Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másolás és szerkesztés.

Idegen nyelvű dokumentum másolása.

Elektronikus írás szabályai.
Hallás utáni írás technikája.
Íratsablon szerkesztése.

1.3.2. Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok 177 óra

Dokumentumok típusai, fajtái.
Írat- és dokumentumszerkesztés szabályai.
Számítógépes nyomtatvány, űrlap és sablon szerkesztése.
Körlevélkészítés elemei, technikája.
Elektronikus címezés és etikett készítés gyakorlata.
Elektronikus levelezés technikája és szabályai.
Hallott szöveg alapján szerkesztett szöveg elkészítése
Formázás, tabulálás, stílusok használata
Kész szövegek átszerkesztése, formázása, stílusok használata.
Levelek adott téma alapján történő megfogalmazása, megírása
Meghívók elkészítése, szövegbe kép, ábra illesztése.
Levelek írása, szerkesztése.
Különböző szövegszerkesztő programok megismerése, kipróbálása, összehasonlítása.
Adatbázis feltöltés és egyszerű szűrés.
Táblázatok készítése, kezelése.
Hivatkozások használata.
Adatbázisból történő információkinyerés, adatbázis adatainak használata.
Kimutatások készítése
Adatok ábrázolása diagramok segítségével.

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1.	szemléltetés			X	-
1.2.	projekt		X		-
1.3.	kooperatív tanulás		X		-
1.4.	szimuláció			X	-
1.5.	szerepjáték			X	-
1.6.	házi feladat			X	-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése		x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
3.4.	Csoportos versenyjáték		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Levelezési ismeretek tantárgy

391 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A Levelezési ismeretek I. elméleti oktatásának alapvető célja, hogy a tanulók megismerjék az iratok fajtáit, tartalmi-formai-nyelvi követelményeit. Biztonsággal alkalmazzák a hivatali és az üzleti levelezés szabályait, azon belül kezeljék a gazdasági és a kereskedelmi levelezés folyamatát.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

2.3. Témakörök

2.3.1. Üzleti levelezés sajátosságai

214 óra

Levelezési alapfogalmak.

A levél típusai, fajtái.

Adatfelhasználás szabályai, adatvédelmi előírások.

Üzleti levél készítés az üzleti élet elvárásai szerint.

Irat, okirat, ügyirat csoportosítása, jellemzői.

Sablonok használata.

Kereskedelmi levelek fajtái, formai követelményei.

Levél fogadás és továbbítás fajtái.

Munkavédelmi előírások

Írásbeli kapcsolatok formái, szabályai

A levelek szabvány szerinti írása

Iratkezelés, irattárolás szabályainak megfelelő dokumentumok készítése.

2.3.2. Hivatali, üzleti, és magánlevelezés

177 óra

Üzleti levél készítése.

Számítógép és tartozékainak kezelése.

Az üzleti életben előforduló levelek típusai (gazdasági, kereskedelmi).

Az ügyirat- és dokumentumkészítés alapelvei és folyamata.

Egyszerű ügyiratok (meghatalmazás, kötelezvény, elismervény stb.).

A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai.

Üzleti levelek fogadása, iktatása, mentése, továbbítása

Adás-vétellel kapcsolatos iratok

Az anyaggazdálkodással kapcsolatos iratok

Egyszerű jogi iratok

Munkaviszonnyal kapcsolatos iratok

Vállalaton belüli iratok

Írásbeli kapcsolatok szervezése

Hivatalos és személyes iratok

Ügyvitel és levelezés a magyar szabványok szerint

Elektronikus levelezés.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói

tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1.	magyarázat			X	-
1.2.	elbeszélés	X			-
1.3.	kiselőadás			X	-
1.4.	megbeszélés		X		-
1.5.	vita		X		-
1.6.	szemléltetés			X	-
1.7.	projekt		X		-
1.8.	kooperatív tanulás		X		-
1.9.	szimuláció			X	-
1.10.	szerepjáték			X	-
1.11.	házi feladat			X	-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	X			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		X		-
1.3.	Információk önálló rendszerezése			X	-
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			X	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése		X		-
2.2.	Leírás készítése		X		-

2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Levelezési ismeretek gyakorlat tantárgy

284 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A Levelezési ismeretek II. tantárgy gyakorlati oktatásának alapvető célja, hogy a tanulók megismerjék a hivatali illetve hivatalos levélkészítés hagyományos és digitális formáját. Biztonsággal és önállóan tudjon levelezést folytatni a partnerekkel, ezt a levelezést kezdeményezni, bonyolítani valamint lezárni. Legyen képes szóróanyagot, ismertetőket tervezni, összeállítani, alkalmazza az üzleti és hivatali formai elvárásokat levélkészítés körben.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

3.3. Témakörök

3.3.1. Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása

142 óra

Hivatalos levelek fajtái. Hivatalos levelek szerkesztése.

Levelezés hagyományos és digitális formában.

Hagyományos és digitális levelezés szabályai.

Iktatás hagyományosan és elektronikus iktatórendszer segítségével.

Jelentések, beszámolók készítése.

Értekezletek jegyzőkönyveinek elkészítése, formázása, szerkesztése, terítése, archiválása.

Szerződések, járulékos levelezés. Adás-vétel, munkaszerződés, hivatalos levelezés.

Jegyzőkönyv formai, szerkezeti elemei.

Iratok iktatása, tárolása, őrzése.

Üzleti levelek formai követelményei.

Üzleti levél szerkesztése, készítése.

Irodatechnikai készülékek kezelése.

A levelezés és elektronikus kapcsolattartás szabályai.

3.3.2. A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása

142 óra

A dokumentumok típusai, fajtái.
A dokumentumszerkesztés követelményei.
Az iratkezelés és irattárolás írásbeli dokumentumainak elkészítése.
A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai.
A munkavállalással kapcsolatos iratok.
Szervezetek belső iratai.
Egyszerű ügyiratok.
A munkavállalással kapcsolatos iratok.
Vállalkozás létesítésével, folytatásával és megszüntetésével kapcsolatos dokumentumok elkészítése.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1.	szemléltetés			X	-
1.2.	projekt		X		-
1.3.	kooperatív tanulás		X		-
1.4.	szimuláció			X	-
1.5.	házi feladat			X	-

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				

1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		-
2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		-
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10070-12 azonosító számú
Munkahelyi kommunikáció
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10070-12 azonosító számú Munkahelyi kommunikáció megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai		Üzleti kommunikáció gyakorlat		
	Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok	Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,	Üzleti nyelvi kultúra	Üzleti magatartás, társalgási protokoll	A viselkedéskultúra szabályai
FELADATOK					
Betartja a viselkedéskultúra követelményeit	x		x	x	x
Alkalmazza az üzleti és hivatali élet protokoll-előírásait				x	x
Betartja az irodai munka etikai szabályait	x	x			x
Partnerkapcsolatokat ápol		x	x	x	
Információt kér, gyűjt hagyományos és elektronikus úton			x		
Tájékoztatást ad írásban, szóban, telefonon és elektronikusan	x			x	
Írásbeli és szóbeli kommunikációjában fokozottan ügyel a nyelvhelyességi és nyelvhasználati szabályok betartására	x	x			
Kapcsolattartást szolgáló írásbeli dokumentumokat készít		x			
Továbbképzéseken, tréningeken vesz részt		x			
SZAKMAI ISMERETEK					
A kommunikáció folyamata és fajtái	x				
A szóbeli és írásbeli kommunikáció	x	x			
A nem-verbális kommunikáció	x		x		x
Az elektronikus kapcsolattartás alapvető szabályai (netikett)			x		

A kommunikációs zavarok fajtái és elhárításuk módjai	x				
Kommunikációs különbségek (kultúrák közötti, érzelmi, hatalmi, nemi, környezeti stb.)	x		x		
Üzleti nyelvi kultúra			x		
A nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok		x			
A közéleti megnyilvánulás fajtái	x	x	x	x	x
A viselkedéskultúra alapszabályai					x
Az üzleti magatartás és protokoll előírásai				x	
Az irodai munka etikai szabályai					x
A munkahelyi kapcsolatok (felettel, munkatárssal, ügyfelekkel)			x		
A munkahelyi viselkedés alapszabályai			x		
A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjai			x		
Ügyféltypusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai			x		
A személyiségfejlesztés lehetőségei			x		
Álláskereső technikák	x				x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Olvasott szakmai szöveg megértése		x		x	x
Hallott köznyelvi és szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	
A helyes beszéd technikája		x			
Szóbeli megnyilvánulás (a szakmai beszéd)	x		x		
Szabályértelmezés, szabálykövető magatartás			x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Pontosság	x	x	x	x	x
Önfegyelem			x	x	
Szervezőképesség				x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Nyelvhelyesség		x			
Konfliktusmegoldó készség				x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Helyzetfelismerés			x	x	
Ismeretek helyénvaló alkalmazása			x	x	x

4. Kommunikáció alapjai tantárgy

249 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A kommunikáció alapjai elméleti oktatás alapvető célja, hogy a tanulók elsajátítsák a kommunikáció különböző fajtáit, felismerjék azokat és annak megfelelően kezeljék. Legyenek tisztában a kommunikáció fontosságával, az ügyfelekre gyakorolt hatásának jelentőségével. Képessé kell tenni a tanulókat arra, hogy a kommunikáció helyes megválasztásával hatékonyan végezzék munkájukat

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

4.3. Témakörök

4.3.1. Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok 107 óra

A kommunikáció fogalma, fajtái.

A szóbeli és írásbeli kommunikáció típusai.

A nonverbális kommunikáció.

Kommunikációs stílusok, kommunikációs csatornák.

Kommunikációs különbségek (kultúrák közötti, érzelmi, hatalmi, nemi, környezeti stb.)

A kommunikáció szerepe a problémák feltárásában és megoldásában.

A konfliktusok és kezelési módjaik.

A kommunikáció folyamata és fajtái.

A kommunikáció etikai és protokollszabályai.

Tárgyalási technikák.

Köszönés, megszólítás, kézfogás

Bemutatkozás

A kommunikációs zavarok fajtái.

Tömegkommunikáció jellegzetességei.

4.3.2. Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok

142 óra

Írásbeli és szóbeli kommunikációjában fokozottan ügyel a nyelvhelyességi és nyelvhasználati szabályok betartására.

Olvasott szakmai szöveg megértése.

Hallott köznyelvi és szakmai szöveg megértése.

A helyes beszéd technikája.

Szóbeli megnyilvánulás (a szakmai beszéd).

Szabályértelmezés, szabálykövető magatartás.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete	Alkalmazandó eszközök és
---------	-----------------------------------	---	--------------------------

		egyéni	csop ort	osztály	felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
1.1.	magyarázat			X	-
1.2.	elbeszélés	X			-
1.3.	kiselőadás			X	-
1.4.	megbeszélés		X		-
1.5.	vita		X		-
1.6.	szemléltetés			X	-
1.7.	projekt		X		-
1.8.	kooperatív tanulás		X		-
1.9.	szimuláció			X	-
1.10.	szerepjáték			X	-
1.11.	házi feladat			X	-

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	X			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		X		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			X	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			X	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			X	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			X	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			X	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tesztfeladat megoldása			X	-
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		X		-

2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		-
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Üzleti kommunikáció gyakorlat tantárgy

248 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat célja, a hallgatók felkészítése a saját és a vállalat érdekeinek érvényesítésére, ehhez szükséges alapfogalmak és alapkészségek megtanítása, a sikeres tárgyalás "kellékeinek" megismertetése, alkalmazásának gyakoroltatása.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

5.3. Témakörök és elemeik

5.3.1. Üzleti nyelvi kultúra

71 óra

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat fajtái.

Üzleti nyelvi kultúra szabályai.

Kommunikáció fogalma, fajtái, típusai.

A tárgyalás előkészítése, lebonyolítása.

Tárgyalástechnika.

A kommunikációs zavarok fajtái.

Tömegkommunikáció jellegzetességei.

5.3.2. Üzleti magatartás, társalgási protokoll

71 óra

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.

Az üzleti etikett szabályai.

Viselkedéskultúra jellemzői.

Kommunikációs különbségek típusai, fajtái, jellegzetességei.

Telefonos kapcsolattartás.

5.3.3. A viselkedéskultúra szabályai

106 óra

A viselkedéskultúra alapszabályai.

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.

Az irodai munka etikai szabályai.

A munkahelyi kapcsolatok (felettel, munkatárssal, ügyfelekkel).

A munkahelyi viselkedés alapszabályai.

A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjai.

Ügyféltypusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai.

Megjelenés, öltözködés

Köszönés, kézfogás

Megszólítás, bemutatkozás

Ajándék, névjegykártya

Viselkedéstechnika elemei

Előzékenység

Fellépés

Figyelmesség

Illedelmesség (Jó modor, Udvariasság, Tapintat)

Jellem

Lelkiismeret

Megjelenés

Önuralom és türelem

Pontosság

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1.	szemléltetés			X	-
1.2.	projekt		X		-
1.3.	kooperatív tanulás		X		-
1.4.	szimuláció			X	-
1.5.	szerepjáték			X	-
1.6.	házi feladat			X	-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)	Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont)
---------	--------------------------	---	---

		Egyéni	Csoport	Osztály	lebontása, pontosítása)
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.4.	Információk önálló rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése		x		-
2.2.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre			x	-
2.3.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részszakképesítésoktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10067-12 Gépirás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépirás és iratkezelés gyakorlat
	<i>Vakírás alapjai</i>
	<i>Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok</i>
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Üzleti kommunikáció gyakorlat
	<i>Üzleti nyelvi kultúra</i>
	<i>Üzleti magatartás, társalgási protokoll</i>

10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés szakmai követelménymodul**Gépírás és iratkezelés gyakorlat tantárgy****Vakírás alapjai**

A tízujjas vakírás módszerei, a billentyűk kezelésének módja, szabályai .

Test-, kar-, kéz- és ujjtartás .

Diktálás utáni írás és a bevitt dokumentum megszerkesztése.

Másolás kéziratról . Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másolás és szerkesztés.

Idegen nyelvű dokumentum másolása.

Iratsablon szerkesztése.

Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok

Számítógépes nyomtatvány, űrlap és sablon szerkesztése.

Körlevélkészítés elemei, technikája.

Elektronikus címzés és etikett készítés gyakorlata.

Formázás, tabulálás, stílusok használata

Kész szövegek átszerkesztése, formázása, stílusok használata.

Levelek adott téma alapján történő megfogalmazása, megírása.

Meghívók elkészítése, szövegbe kép, ábra illesztése.

Levelek írása, szerkesztése.

Különböző szövegszerkesztő programok megismerése, kipróbálása, összehasonlítása.

Adatbázis feltöltés és egyszerű szűrés.

Táblázatok készítése, kezelése.

Hivatkozások használata.

Kimutatások készítése

Adatok ábrázolása diagramok segítségével.

10070-12 Munkahelyi kommunikáció szakmai követelménymodul**Üzleti kommunikáció gyakorlat tantárgy****Üzleti nyelvi kultúra**

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat fajtái.

Kommunikáció fogalma, fajtái, típusai.

A tárgyalás előkészítése, lebonyolítása.

Tárgyalástechnika.

Üzleti magatartás, társalgási protokoll

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.

Az üzleti etikett szabályai.

Viselkedéskultúra jellemzői.

Kommunikációs különbségek típusai, fajtái, jellegzetességei.

Telefonos kapcsolattartás.

A viselkedéskultúra szabályai

A viselkedéskultúra alapszabályai.

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.
Az irodai munka etikai szabályai.
A munkahelyi kapcsolatok (felettséssel, munkatárssal, ügyfelekkel).
A munkahelyi viselkedés alapnormái.
A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjaik.
Ügyféltípusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai.

A
10113-12 azonosító számú
Ruhaipari anyagvizsgálatok
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10113-12 azonosító számú, Ruhaipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret			Anyagvizsgálatok gyakorlat		
	Textilipari nyersanyagok	Fonalak, cérnák	Textíliák, kelmék	Textilipari anyagvizsgálatok	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata	Laboratóriumi anyagvizsgálatok
FELADATOK						
Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait	x			x		x
Meghatározza a minta, vagy mintadarab alapanyag-összetételét	x				x	x
Megállapítja a fonal, vagy cérna előállítási módját, minőségét		x			x	
Elemzi a textíliák legismertebb fajtáit			x		x	x
Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket	x			x	x	
Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát	x			x	x	
SZAKMAI ISMERETEK						
A textilipari szálanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai	x			x		
A textilipari szálanyagok feldolgozásának módjai	x			x		
Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői		x			x	x
Ruhaipari textíliák fajtái és tulajdonságaik			x		x	
Ruhaipari textíliák felhasználási területei			x		x	
Textíliák felületi struktúrája			x		x	x
Textíliák feldolgozási tulajdonságai			x		x	
Kellékek fajtái és jellemzői		x	x		x	x

Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei		x	x		x	
Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei	x			x	x	x
Laboratóriumi vizsgálati módszerek						x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások				x		x
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Szakmai számolási készség				x	x	x
Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Önállóság	x	x	x	x	x	x
Döntésképesség				x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x	x	x	x	x
Problémaelemzés				x	x	x

1. Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

107óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A textilipari nyersanyagok fajtáinak megismerése. A textilipari alapfogalmak elsajátítása, a textíliák előállítási műveleteinek megismerése, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak megismerése a minőségellenőrzés és minőségbiztosítás szabványokban kialakított szempontjainak figyelembevételével.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaipari gyártás-előkészítés tantárgy

Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok)

Lakástextíliák készítése tantárgy

Lakberendezési stílusok, befolyásoló tényezők

Hétköznapi és ünnepek textíliái, szerepük, különbözőségük

Lakástextíliák

Lakástextíliák készítése gyakorlat tantárgy

A termékek és alkatrészek minőségi elkészítéséhez szükséges szakmai kidolgozási ismeretek

Női ruhák készítése tantárgy

Ruházati termékek varrodai gyártásának meghatározása

Női ruhák készítéshez felhasználható alap- és kellékanyagok

1.3. Témakörök

1.3.1. Textilipari nyersanyagok

36óra

A szálanyag fogalma.

A szál, selyem, rost, filament fogalma.

Szálanyagok csoportosítása.

Természetes eredetű szálanyagok tulajdonságai.

Természetes eredetű szálanyagok felhasználási területei.

Mesterséges szálanyagok előállítási módjai, tulajdonságai.

Mesterséges szálanyagok felhasználási területei.

A textilipari feldolgozhatóság feltételei.

A feldolgozás során fellépő igénybevételek.

A szálanyagok alakja és felülete.

A szálanyagok molekuláris felépítése.

A szálanyagok vegyi szerkezete.

A szálanyagok külső alakja és látható szerkezete.

A szálhosszúság fogalma.

A szálak finomsága.

A szálanyagokhigroszkópikus tulajdonságai.

A szálanyagok mechanikai tulajdonságai.

A szálanyagok villamos tulajdonságai.

A szálanyagok termikus tulajdonságai.

A szálanyagok vegyi tulajdonságai.

Szálanyagok viselkedése vegyszerekkel szemben.

Kémiai vegyületek rendszere.

1.3.2. Fonalak, cérnák

36óra

Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői.

Fonal vagy cérna előállítási módját, minőségi követelményeit.

Terjedelmesített filamentfonalak jellemzői.

Fonaljellemzők: egyenletesség, szilárdság, keménység, sodrat, nyújthatóság, rugalmasság.

Fonalak felhasználási területei.

Fonalak, cérnák finomsági számának meghatározása.

Fonalak, cérnák sodratjellemzőinek meghatározása.

Fonalak, cérnák alaki hibáinak meghatározása.

Cérnák felhasználási területei.

Egyszerű, összetett és díszítő cérnák vizsgálati módszerei.

Ruhaipari kellékek:

varrófonalak, varrócérnák

szalagok, zsinórok

gombok, csatok, kapcsok, húzózárok

Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.3.3. Textíliák, kelmék

35óra

A szövetek gyártása, a szövés elve és eszközei.

A kötéstan alapjai, alap és levezetett kötések.
 Kötött kelmék csoportosítása, a kötés-hurkolás technológiája és eszközei.
 Vetülék és láncrendszerű alapkötések jellemzői.
 Nemszőtt textíliák – fátyolkelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.
 Nemszőtt textíliák – varrva-hurkolt kelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.
 Közbelések fajtái, felhasználási területe.
 A textiltekészítés műveleteinek csoportosítása.
 Színezési eljárások módjai.
 A ruházati textíliák legismertebb fajtái, tulajdonságai, külső képi és műszaki jellemzői, felhasználási területük.
 Vegyi szálak feldolgozási, viselési tulajdonságai, felhasználásuk.
 Fonalak, cernák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik.
 Terjedelmesített fonalak fajtái.
 Pamutszövetek típusai.
 Gyapjuszövetek típusai.
 Selyemszövetek fajtái.
 Vegyiszál és keverékszövetek típusai és fajtái.
 Kötött, hurkolt kelmék típusai.
 Nemszőtt textíliák, fátyolkelmék, varrvahurkolt textíliák.
 Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés			x	-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	projekt		x		-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	házi feladat			x	-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differentiálási módok)	Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont)
---------	--------------------------	---	---

		Egyéni	Csoport	Osztály	lebontása, pontosítása)
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x		x	-
2.2.	Leírás készítése	x	x	x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			-
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			-
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esetleírás készítése			x	-
3.2.	Elemzés készítése tapasztalatokról			x	-
3.3.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján	x			-
3.4.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x			-
3.5.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			-
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal			x	-

4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
4.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

72óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátíttatni a tanulókkal a különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételeit, a nyersanyag meghatározások, illetve alkalmazott vizsgálatok módját. Az elméleti órákon tanult tananyag gyakorlatban történő alkalmazása, az alapanyagok felismerése, elemzése látás, tapintás és szaglás alapján.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és a Ruhaipari anyag- és áruismeret elméleti tantárgyra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. Textilipari anyagvizsgálatok

24óra

Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtáit, tulajdonságait és előállításának módjait.

Meghatározza a minta vagy mintadarab alapanyag-összetételét.

Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket.

Textíliák felületi struktúrájának vizsgálata.

Textíliák feldolgozási tulajdonságainak alkalmazása.

Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.

Kellékek fajtáinak és jellemzőinek vizsgálata.

Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.

Mintagyűjtemény készítése.

Szövetvizsgálatok – kötésmód, szövetszerkezet, felületi jelleg meghatározása.

Színezési eljárások meghatározása.

Kötött-hurkolt kelmék szerkezeti felismerése.

Ruházati textíliák alapanyag és technológia szerinti csoportosítása.

Kereskedelmi megnevezések.

Ruházati textíliák feldolgozási tulajdonságai.

Ruházati kellékek fajtái, felhasználási területük.

Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei.

Mintagyűjtemény alapján a textilméterárak, kellékek, rövidárak rendszerezése.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.

Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.

2.3.2. Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata

24óra

Fonal vagy cérna előállítási módjának és minőségi követelményeinek megállapítása.

Díszítő és varrocérnák jellemzése.
A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása.
A textíliák legismertebb fajtáinak elemzése.
Technológiai előírásnak megfelelő alapanyagok, kellékek kiválasztása.
Az anyagok összedolgozhatóságának meghatározása.
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.
Kellékek fajtái és jellemzői.
Textíliák feldolgozási tulajdonságai.
Idegen nyelvű anyagismereti jelképek elemzése.

2.3.3. Laboratóriumi anyagvizsgálatok

24óra

Az alapanyagok kémiai felépítése.
Az alapanyagok alakíthatósági feltételei.
A mechanikai hatások, és az alakíthatóság.
Az alapanyagok fizikai jellemzőinek meghatározása, mértékegységeire, értelmezése, szakszerű használatára vonatkozó ismeretekkel.
Mintagyűjtemény készítése, rendszerezése.
Anyagminták azonosítása.
A textilipar nyersanyagainak felismerése, rendszerezése.
Nyersanyagok meghatározása mikroszkopikus képük alapján.
Nyersanyagok meghatározása égetési próbával.
Tapasztalatok ismertetése, táblázatos rendszerezése.
A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása.
Textíliák felületi struktúrája
Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.
Laboratóriumi vizsgálati módszerek.
Szövetek nyersanyag-összetételének meghatározása mikroszkóppal, égetési próbával.
Szövetek lánc- és vetülékfonalainak vizsgálata, elemzése.
Színoldal meghatározása.
Kötött-hurkolt kelmék szemsűrűségének meghatározása.
Vizsgálati eredmények és a ruhaipari feldolgozás feltételeinek összefüggései.
Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások megismerése és betartása.
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.

2.4.A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanterem

2.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	

1.1.	magyarázat		x		Táblai rajzeszközök
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés		x		Mikroszkóp, lupe Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém-, vagy porcelántálak
1.4.	házi feladat	x			

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		
3.	Képi információk körében				
3.1.	Mikroszkopikus kép értelmezése	x			
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról		x		
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		

5.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
6.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
6.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján			x	
7.	Vizsgálati tevékenységek körében				
7.1.	Technológiai próbák végzése		x		
7.2.	Technológiai minták elemzése		x		
7.3.	Vegyészeti laboratóriumi alapmérések		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak
7.4.	Anyagminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak
7.5.	Tárgyminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak

2.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10114-12 azonosító számú
Ruhaipari gyártmánytervezés
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10114-12 azonosító számú, Ruhaipari gyártmánytervezés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás- előkészítés	Szakrajz		Szakrajz gyakorlat	
	Gyártás -előkészítés	Alapszerkesztések	Modellezések	Alapszerkesztés	Modellezés
FELADATOK					
Modellrajzot készít vagy modellt választ	x		x	x	x
Méretet vesz		x		x	
Meghatározza a szerkesztési méreteket		x		x	
Alkalmazza a levett méreteket		x		x	
Alkalmazza az ergonómiai mérettáblázatokat		x		x	
Alapmintát készít		x		x	
Az alapmintát modellezi az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően			x		x
Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát		x	x		x
Szabásminta szériát készít - elfogadott mintadarab alapján		x			x
Felfektetési rajzot készít	x				
Terítékrajzot készít	x				
Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol.	x				
Alap- és kellékanyagokat ellenőriz	x				
Meghatározza a műveleti sorrendet egyedi termékkészítés esetén	x				
Műszaki leírást készít a termékről és a termék gyártásáról	x				
SZAKMAI ISMERETEK					
Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése	x	x		x	
Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái	x	x		x	
Alapszabásminták szerkesztése		x		x	

Modellezés			X		X
Szabásminta felfektetés és a szabás módjai	X				
Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök	X				
Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések	X	X	X	X	X
Műveleti utasítások felépítése, szerepe	X				
Varrások alaki- és méretjellemzői	X	X		X	
Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői	X				
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Ruhaipari tervező program alkalmazása		X	X	X	X
Szakmai nyelvi íráskészség, fogalmazás, írásban		X			
Idegen nyelvű szakmai kifejezések megértése	X				
Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése	X	X	X	X	X
Szakmai számolási készség	X	X	X	X	X
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Döntésképeség	X	X	X	X	X
Pontosság	X	X	X	X	X
Önállóság	X	X		X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Tömör fogalmazás készsége	X				
Közérthetőség	X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Gyakorlatias feladatértelmezés	X	X	X	X	X
Kontroll (ellenőrzőképesség)	X	X	X	X	X
Kreativitás, ötletgazdagság	X		X	X	X

3. Ruhaipari gyártás-előkészítéstantárgy

71 óra

3.1.A tantárgy tanításának célja

A gyártmánytervezés- és a gyártás-előkészítés folyamatának megismertetése. A műszaki dokumentációhoz kapcsolódó alapfogalmak elsajátítása, műszaki dokumentáció értelmezése. A gyártás-előkészítő programok, gépek, szabászati eszközök megismertetése.

3.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy.

A szálak anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálak anyagok jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra.

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása.

3.3.Témakörök

3.3.1. Gyártás-előkészítés

71 óra

Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok).

Anyagbeszerzés és anyagraktározás.

Bevizsgálás.
 Felfektetés módjai.
 Felfektetési rajzkészítés lépései.
 Terítékrajz készítése.
 A terítés (terítési módok, eszközök).
 Terítéken alkalmazott jelölések.
 Szabás eszközei, módjai.
 Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések
 Anyagnormák számítási módszerek.
 Műveleti utasítások felépítése, szerepe.
 Műszaki leírás készítése:
 Gyártmányrajz, modellszám, külalak leírása, alapanyag és kellékek megnevezése, szükséges alkatrészek, varrások alaki és méretjellemzői, mérettáblázatok, fonalirány és toldási lehetőségek, a rendelkezésre álló eszközök alapján gépek, berendezések kiválasztása, a gyártási folyamat leírása.
 Varrások alaki- és méretjellemzői.
 Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői.
 Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök ismerete.
 Idegen nyelvű szakmai kifejezések ismerete.
 Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.

3.4.A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

3.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	kiselőadás			x	
1.3.	megbeszélés			x	
1.4.	szemléltetés			x	
1.5.	projekt		x		
1.6.	házi feladat	x			

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	

1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondat szintű kérdésekre	x			
2.3.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.5.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Gyártmányrajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Gyártmányrajz készítése leírásból	x		x	
3.3.	Műveleti rajz készítése tárgyról	x		x	
3.4.	Műveleti rajz kiegészítés	x		x	
3.5.	Műveleti rajz elemzése, hibakeresés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

3.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Szakrajz tantárgy

142óra

4.1.A tantárgy tanításának célja

A szabás-szakrajz eszközeinek, a női testalkat felépítésének, a méretvétel szabályainak megismertetése. Alapvető női felsőruházati termékek szabásmintáinak szerkesztése és

modellezése.

4.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Textiltermékek készítése tantárgy

Szabásminta használata

Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Szabásminta használata

Női ruhák készítése tantárgy

Női ruhák modellezése

Szakszerű méretvétel

Modellezés és modellrajz összefüggései

Kényelmi bőségek értelmezése

Méretkutatás, méretábrák fajtái

Szabásminta másolása, eszközök használata

Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy

Méretkutatás, méretábrák fajtái

Szabásminta másolása, eszközök használata

Női ruhák modellezése

4.3.Témakörök

4.3.1. Alapszerkesztések

71óra

Méretvétel szabályai

Testméret, testalkat és a szerkesztési rajz összefüggései

Méretkutatás és testméret szabvány

A divatrajzok értelmezése

A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése

Alapszerkesztések értelmezése, rajzolás gyakorlata

Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női blúz és ujj alapszerkesztése

Inggallér szerkesztése

Ingbőlű szabásmintái

Alapszerkesztés készítése:

- ing/blúz

- zakó/blézer

- kabát/kardigán

A modellezés módszerei, eszközei

Ruhaipari termékek alkatrészeinek szerkesztése és modellezése:

- rátett zsebek,

- elejeszélek,

- kezelők,

- bevarrott ujjak (rövid ujj, hosszú ujj)

Formázóvarrások áthelyezése:

- mell és derékformázók új varrásvonalba helyezése

- mell és derékformázók szabásvonalakba helyezése

- mell és derékformázók áthelyezése bőségajtásokba.
- Ruhaipari tervező program ismerete.
- Széria készítés lépései, menete.

4.3.2. Modellezés

71óra

A modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei.

Szoknyafajták, divatrajzolvasás.

Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése, modellezése.

Mellformázó áthelyezése női ruhákra.

Különféle ruhaujjak szerkesztése, modellezése (ujjkörnél ráncolt ujj, harang ujj, alul-felül ráncolt ujj, rövid és hosszú ujjak).

Gallérok szerkesztése (állógallér, fekvőgallér, kihajtos gallér).

Különféle divatvonalú női ruhák modellezése.

Különféle divatvonalú női blúzok modellezése.

Az alapminta modellezése az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően.

4.4.A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

4.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	megbeszélés			x	
1.3.	szemléltetés			x	
1.4.	projekt		x		
1.5.	házi feladat	x			

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sorszám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			

1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Szerkesztési rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajz készítése leírásból	x		x	
3.3.	Szerkesztési rajz kiegészítés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

4.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Szakrajz gyakorlattantárgy

284óra

5.1.A tantárgy tanításának célja

Önálló modellezési feladatok kivitelezésének, a szabásminta önálló elkészítésének, a szabászati jelölések önálló alkalmazásának megismertetése.

5.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Textiltermékek készítése tantárgy

Szabásminta használata

Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Szabásminta használata

Női ruhák készítése tantárgy

Női ruhák modellezése

Szakszerű méretvétel
Modellezés és modellrajz összefüggései
Kényelmi bőségek értelmezése
Méretek beazonosítása, méretábrázatok fajtái
Szabásminta másolása, eszközök használata
Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy
Méretek beazonosítása, méretábrázatok fajtái
Szabásminta másolása, eszközök használata
Női ruhák modellezése

5.3. Témakörök

5.3.1. Alapszerkesztés

142 óra

A divatrajzok értelmezése.

Méretvétel.

A levett méretek alkalmazása.

Szerkesztési méretek meghatározása.

Alapszerkesztések készítése eredeti méretben

- egyenes vonalú szoknya,
- bővülő vonalvezetésű szoknya
- egyenes vonalú nadrág

Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz.

Alapszerkesztések készítése eredeti méretben, rajzolvasási gyakorlat:

Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése

Női blúz és ujj alapszerkesztése

Inggallér szerkesztése

Ingblúz szabásmintái

Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése.

Különféle ruhaujjak szerkesztése.

Gallérok szerkesztés.

Női ruházati termékek alkatrészeinek szerkesztése.

Ruhaipari tervező program alkalmazása.

5.3.2. Modellezés

142 óra

A divatrajzok értelmezése.

Modellrajz készítése, modell választása.

Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz.

Felsőruházati termékek kisalkatrészei szabásmintáinak készítése, másolása eredeti méretben (rátett zsebek, övpántok, kézelők, gallérok).

Különféle divatvonalú szoknyaformák modellezése.

Különféle divatvonalú nadrágok modellezése.

Különféle divatvonalú mellény modellezése.

Különféle divatvonalú kabátok modellezése.

Különféle ruhaujjak modellezése.

Gallérok modellezése.

Különféle divatvonalú női ruhák modellezése.

Mellformázó áthelyezése női ruhákon.

Különféle divatvonalú női blúzok modellezése.

Női ruházati termékek alkatrészeinek modellezése.

Az alapminta modellezése az aktuális divatnak, a megrendelő igényének és a választott modellnek megfelelően.

Szabásminta széria készítése, az elfogadott mintadarab alapján.

Ruhaipari tervező program alkalmazása.

5.4.A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanterem

5.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x	x	Táblai rajzeszközök (vonalzők, körzők, kréta)
1.2.	megbeszélés		x	x	
1.3.	szemléltetés			x	Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok Modell- és alkatrész gyűjtemény
1.4.	házi feladat	x			Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			

1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			Mérő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzóstb

5.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10115-12 azonosító számú
Textiltermékek összeállítása
megnevezésű
szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei

A 10115-12 azonosító számú, Textiltermékek összeállítása megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése			Textiltermékek készítése gyakorlat		
	Szabásminta használata	Ruhaipari gépek üzemeltetése	Textiltermékek gyártástechnológiáj	Szabásminta használata	Ruhaipari gépek üzemeltetése	Textiltermék készítése
FELADATOK						
Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	x			x		
Tanulmányozza a méretábrázolókat, méretjelöléseket	x			x		
Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot táblázatból	x			x		
Értelmezi a ruhaipari ábrázolásokat			x			
Elkészíti és kivágja a szabásmintákat	x			x		
Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket						x
Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat		x			x	x
Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen		x			x	x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x			x	
SZAKMAI ISMERETEK						
Méretvétel különféle textiltermékekhez	x			x		
Méretábrázolókat, méretjelöléseket	x			x		
Méretnagyság kiválasztása méretábrázolókatból mért adatok alapján	x			x		
Szabásminta készítése, másolása	x			x		
Terítés, felfektetés, szabás	x					x
Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások		x			x	x

Gépek biztonságtechnikája		x			x	x
Védőeszközök fajtái		x			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Kézi varrás- és szabászati eszközök használata		x			x	x
Gépi szabászat eszközeinek használata		x			x	x
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése		x			x	x
Varróautomata gépek használata, működtetése		x			x	x
Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése		x	x		x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Precizitás	x	x	x	x	x	x
Kézügyesség						x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	
Visszacsatolási készség						x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x		x	x		x
Problémamegoldás, hibaelhárítás		x			x	
Körültekintés, elővigyázatosság		x			x	

5.1.A tantárgy tanításának célja

Elméleti ismeretek nyújtása a textiltermékek szabásmintáinak elkészítéséhez és összeállításához. A varrás, vasalás, ragasztás eszközeinek, gépeinek megismertetése, valamint a tevékenységhez kapcsolódó munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások elsajátítása.

5.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

A szálak anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálak anyagok jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra
Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása

Szakrajz tantárgy

Alapszerkesztések

Modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei

Szakrajz gyakorlat tantárgy

Szabásminta készítés

5.3.Témakörök**5.3.1. Szabásminta használata****36óra**

Különböző textiltermékek méretvételének lépései.

Méret táblázatok fajtái, méretjelölések típusai.

Rajzkészség- és szemmértékfejlesztő gyakorlatok.

Testalkat és testtartás típusok fajtái, jellemzői.

Középarányos testalkatok.

Szabásminta készítése, másolása.

Szabás-szakrajz készítésének eszközei, alkalmazott műszaki ismeretek.

Szabásmintán alkalmazott jelölések.

Terítési, felfektetési, szabási ismeretek.

Ruhaipari ábrázolások értelmezése.

A szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alaplíniák másolásával.

5.3.2. Ruhaipari gépek üzemeltetése**35óra**

Modell vagy ábra alapján varróeszközök, gépek, berendezések fő részeinek felismerése.

Kézi varrás eszközök fajtái, használata.

Varróeszközök, gépek, berendezések általános működési elvük ismerete. Gépek, berendezések optimális működésükhöz szükséges állítási lehetőségek ismerete.

Gépek, berendezések alkalmazási területeik.

Alap- és módosított öltésű varrógépek öltésképzési elvei.

Kézi szabás szerszámai.

Gépi szabászat eszközeinek fajtái, működési elvük.

Vasalók, vasaló-berendezések, gőzölő-bábu felépítésének ismerete.

Ragasztó-berendezések, ragasztóprések felépítésének ismerete.

Vasalók, vasaló-berendezések biztonsági előírásai.
Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások ismerete.

5.3.3. Textiltermékek gyártástechnológiája

71óra

Varrástechnológiai alapfogalmak, elnevezések.

A varrások alaki és méretjellemzői.

A kézi- és gépi öltések, gépi varrástípusok csoportosítása, fajtái, a készítés minőségi követelményei.

A vasalás technológiája.

A ragasztás technológiája.

A ragasztóanyagok és ragasztó-bevonatos textíliák fajtái és jellemzőik.

Hasítékok készítése (nyitott, takart).

Hajtások készítése (szétvasalt és egy oldalra vasalt).

Húzózárok bevarrásának módjai (varrásvonalba helyezett, takart, rejtett, szétnyitható).

Elejeszélek készítése módja.

Övpántok készítése és felvarrási módjai.

Ujj hasítékok készítése (arrow-, francia-, varrásvonalba helyezett).

Kézleők készítése és felvarrási módjai.

Ujjak készítése és bevarrása (bevarrott-, raglán-, japánujj).

Nyakkör eldolgozási módok szegéssel (formára szabott szegőpánt, ferdepánt).

Gallérok készítése és felvarrása (ing-, álló-, fekvő-, sál-, kihajtógallér).

Zsebek készítésének módjai (foltzsebek, bevágott zsebek, szabásvonalba helyezett zsebek, zsebfedős zsebek).

Műszaki leírás tartalma.

5.4.A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

5.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat			X	
1.2.	kiselőadás			X	
1.3.	megbeszélés			X	
1.4.	szemléltetés			X	
1.5.	házi feladat	X			

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Szabásminta rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajzmásolása	x		x	
3.3.	Műveletraajz készítés tárgyról	x		x	
3.4.	Gyártmányrajz kiegészítés	x		x	
3.5.	Műveletraajzok elemzése, hibakeresés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

5.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

673 óra

7.1.A tantárgy tanításának célja

Alapvető textilruházati termékek szabásmintái kialakításának gyakorlása eredeti méretben. Szabásminták másolása mintamellékletekből. Különböző öltések, varratok, gépi varrástípusok valamint a textiltermék alkatrészek készítésének és összeállításának megismerése, egyedi megmunkálással, vagy a sorozatgyártás során alkalmazott technológiákkal. A gyártás során használt varrógépek biztonságos üzemeltetésének elsajátítása.

7.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Munkahelyi egészség és biztonság tantárgy

Munkahelyi rend és hulladékkezelés

Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken

Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

A szálak anyagai fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálak anyagai jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra

Ruházati textiliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása

Szakrajz tantárgy

Alapszerkesztések

Modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei

Szakrajz gyakorlat tantárgy

Szabásminta készítés

7.3.Témakörök

7.3.1. Szabásminta használata

245 óra

Divatlapok tanulmányozása (szabásminta ív-, mérettáblázat-, méretnagyság beazonosítás).

Divatrajzok jellemzői.

Szabásminták másolási technikái, eszközei.

Technológiai jelölések értelmezése, alkalmazása.

Méretvételek elsajátítása különböző testalkatokon.

Terítékrajz készítés.

Felfektetési rajz készítés.

Szabás kézi szerszámokkal.

A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapsablonok másolásával.

Testméreten felüli bővítések (kényelmi, divat és technológiai megoldások különböző tulajdonságokkal rendelkező alapanyagokra).

7.3.2. Ruhaipari gépek üzemeltetése

212 óra

Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.

Alap- és módosított öltésű varrógépek használata.

Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése.

Varróautomata gépek használata, működtetése.
Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései.
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások a munkaterületen.
Gépek karbantartása a munkafolyamatok között.
Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.
Gépi szabásvet eszközök használatát.
Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése.
Védőeszközök fajtái és azok használata.
Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások betartása.

7.3.3. Textiltermék készítése

216 óra

Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó).
Gyártásközi vasalási műveletek (varrások szét- és egy oldalra vasalása, élvasalás, szárazoló vasalás, hajtások vasalása, formázóvarrás vasalása, paszpólozó vasalás).
Befejező vasalási műveletek (készre-vasalás, fénytelenítő vasalás).
Ragasztó-bevonatos közbélések kiválasztása, alkalmazása (ragasztás: ragasztóporral, fóliával, ráccsal, fáttyollal).
Alkalmazott kézi öltések (ideiglenes, végleges, díszítő, gomblyuk kivarró, gomb- és kapocsfelvarró öltések) készítése.
Egyszerű gépi varrástípusok készítése kiválasztása, alkalmazása a textilruházati termék készítése során (összevarrás, széttűzés, fél-francia- és franciavarrás, lapos varrás, széltűzés, szegővarrások, sarokvarrás, formázóvarrás, piékészítés, ráncolással vagy hajtásokkal készülő díszítő elem felvarrási módjai).
Kisalkatrészek készítése, alkalmazása (akasztók, övtartók, övek, gombolópántok).
Kézelők formai kialakításai és felvarrási módjai.
Ujjak készítése és bevarrási módjai.
Gallérok készítése és felvarrási módjai.
Zsebek és zsebfedők készítése és felvarrási módjai.
Húzózá- és tépőzá- bevarrások módjai.
Dokumentáció és/vagy mintadarab alapján egyszerű kivitelezésű textilruházati termékek összeállítása kiszabott alkatrészekből.
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása a munkaterületen.
Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.
Védőeszközök fajtái és azok használata.

7.4.A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

7.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoporth	osztály	
1.1	magyarázat		x		

1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés		x		Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok Modell- és alkatrész gyűjtemény
1.4.	projekt	x			
1.5.	kooperatív tanulás	x			

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport	Osztály	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése		x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Képi információk körében				
3.1.	Gyártmányrajz, műveleti rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajz készítése másolással	x			Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzó, sablonok stb)

					Kézi ollók (papírvágó).
3.3.	Szabásminta rajz készítés tárgyról	x			Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzó, sablonok stb) Kézi ollók (papírvágó).
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról	x			
4.2.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Árutermelő szakmai munkatevékenység	x			Varrodai berendezések, gépek, eszközök
6.2.	Műveletek gyakorlása	x			Varrodai berendezések, gépek, eszközök
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján		x		Varrodai berendezések, gépek, eszközök
7.2.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		Varrodai berendezések, gépek, eszközök

7.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részsakképesítésoktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése gyakorlat
	Szabásminta használata
	Ruhaipari gépek üzemeltetése
	Textiltermék készítése

10115-12 Textiltermékek összeállításaszakmai követelménymodul

Textiltermékek készítése gyakorlattantárgy

Témakörök

Szabásminta használata

Terítékrajz készítése.

Felfektetési rajz készítése.

Szabás kézi szerszámokkal.

A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.

Ruhaipari gépek üzemeltetése

Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.

Alap- és módosított öltésű varrógépek használata.

Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése.

Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései.

Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése.

Textiltermék készítése

Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó).

Gyártásközi vasalási műveletek (varrások szét- és egy oldalra vasalása, élvasalás, szárazoló vasalás, hajtások vasalása, formázóvarrás vasalása, paszpolozó vasalás).

Befejező vasalási műveletek (készre-vasalás, fénytelenítő vasalás).

Ragasztó-bevonatos közbélések kiválasztása, alkalmazása (ragasztás: ragasztóporral, fóliával, ráccsal, fátyollal).

Alkalmazott kézi öltések (ideiglenes, végleges, díszítő, gomblyuk kivarró, gomb- és kapcsolóvarró öltések) készítése.

Egyszerű gépi varrástípusok készítése kiválasztása, alkalmazása a textilruházati termék készítése során (összevarrás, széttűzés, fél-francia- és franciavarrás, lapos varrás,

széltűzés, szegővarrások, sarokvarrás, formázóvarrás, piékészítés, ráncolással vagy hajtásokkal készülő díszítő elem felvarrási módjai).
Kisalkatrészek készítése, alkalmazása (akasztók, övtartók, övek, gombolópántok).